K. G. OSSIANNILSSON

SAMLADE DIKTER

I.

Swed
0.845s

SAMLADE DIKTER

AV

K. G. OSSIANNILSSON

I.

227421
28/11/28.

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1920

I.

SVERGE

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/samladedikter0102ossi

VÅR FOSTERJORD.

Det finns ett ord,
som klingar för oss alla,
om mycket gods, om föga vårt vi kalla,
hur rikt, hur armt vi dukat på vårt bord —
det är: vår fosterjord!

I dagens larm
för makten eller brödet
vi trängas samman i det egna ödet,
vi söndras av vår egen fröjd och harm,
när den som mest är varm.

Men sutte vi
i främlingarnas klunga
och hörde vi en frändestämma sjunga
det glömda ordets glömda melodi,
vårt gensvar blev ett skri.

Det blev en bön,
som skulle hjärtan skaka:

skänk oss vårt land, vår fosterjord tillbaka,
vår stad, vår teg, vår granskog alltid grön,
vår bygd så ensligt skön.

Som en fanfar
det klunge fram: vi veta
vår stam, vårt hem — hur arma de, som leta
med hopplös blick den kust, där hemmet var,
och möta intet svar!...

Vår fosterjord,
vi äro dina alla,
om mycket gods, om föga vårt vi kalla,
och samma blixt i varje blick blir spord
vid samma kära ord.

DROTTNINGEN.

Minns du den färden, minns du den gången,
när du lät blicken liknöjd som mången
irra ur ångvagnens fönster ibland
över en ljungvidd, en dunge, en strand,
tills den vart vaken, tills den vart fången —
tårögd ur själen jublade sången:
väldigt och härligt är Sverges land!

Människor pratade, människor logo
högt i kupéen och hädde och drogo
fadda historier om flirt och sport,
tummade tidningens riksdagsrapport —
vildbygdens färger blektes och dogo,
likasom brännande kindpustar slogo
orden ditt öra: du vände det bort.

Vände dig undan i blygsel och pina,
liksom du rodnande vämjts vid de dina
eller sett utskämd din egen mor —!
Såg du ej då under morgonens flor

soligt ett leende ligga och skina:
narrarna prata, dvärgarna grina,
storheten blir dock ej mindre stor.

Lysande lägga dock tjärnar och sjöar
ringar av silver om smyckande öar,
tyllskum om urbärgens skulderblad,
fäst med ett gnistrande spännes kaskad —
medan i björkkransen solglimmet snöar
eller det ångande vårrägnet spöar
som ett föryngrande, daggrent bad.

Skimrande lyfter i väster hon barmen,
stolt, där hon lutar mot gråfjällskarmen,
medan en havsnymf, nyckfullt vän,
harpan slår vid den väldigas knän.
Når henne hotet, rör henne harmen,
högt in i skyarna räcker hon armen
efter en åska att slunga hän.

Skuggande molnet om tinningen glider,
smyckad med jöklar och säterlider
tätt i de flätor, dem skogar sno,
medan därinne i hjässan gro
skatter och drömmar och släkten och tider
och ett evinnerligt norrsken skrider
fram över pannans milsviddsmo.

Sverge, Sverge, var jag din lunga,
vida ville din röst jag slunga
in över själarnas döda sand — —!
Redan oss alla en trollmakt band,
pratarna drömde med bunden tunga,
blott deras ögon hörde jag sjunga:
väldigt och härligt är Sverges land!

MODER!

Du är buren på tusende dikter
till hyllningens drottningestol,
din mantel de sållat med stjärnor,
din panna de krönte med sol;
de hägnat med eder och plikter
ditt åldriga vikingabol
och prytt dig som tjänande tärnor
med kransar av ek och viol:
du är buren på sång, du är ärad med lov,
du är lyftad i sägnernas sol.

Du är målad i tusende hjärtan
av kärlekens pensel och färg
med ögonens skiftande sjöar
och snöhjässans heliga bärg
och barmen, som skänkte oss smärtan
med morsmjölk och mödernemärg —
den barmen, som våren ej töar
och sommaren flyktigt ger färg — —
o värj om din eld, o värj om ditt liv,
om ditt minne i själarna värj!

Du är tjänad av manliga viljor,
som längta till manliga dåd,
du är tjänad av döttrar, som spinna
i tysthet sin tåliga tråd
och skura de knarrande tiljor,
dem kanske de trampa på nåd,
och hopa den skatt, du skall finna
en gång i ditt visthus' förråd —
du är tjänad i kraft, du är tjänad i tro,
du är tjänad med id och med dåd.

Du är älskad av ivriga armar
och hjärnor och hjärtan ännu;
de rikaste, varmaste mödrar
ej älskats, ej älskas som du:
ja, fjärran där gulddansen larmar
och brorsringen brustit itu,
ditt minne de skilda förbrödrar,
ditt sköte har burit dem ju —
ja, på främmande jord, över söndrande hav,
det som enar oss alla är du!

Varför slår, varför slår du då, moder,
varför slår du till blods dina barn,
oss, som trogna gå hemma i gården
och mala dig bröd på din kvarn
och samla i ladorna foder
och spinna och väva ditt garn,

oss, som ständigt ha vakten och vården
om dig emot skada och skarn —
varför slår du till tack, varför slår du och slår,
varför slår du till blods dina barn?

Varför slår du de små och de svaga,
dem knappast du lärde att gå
och knappast gav skuldror att bära
de bördor du lade därpå
och knappast med strängaste aga
förvandlar till stora från små
och knappast ger snabbare lära,
hur blodiga slag du må slå —
varför slår du oss, mor, när vår svaghet är din
och din litenhet födde oss små?

Varför slår du de ädla och stora,
som var dag göra under för dig
och för främlingar låta dig stråla
som en brud på din fattiga stig?
Varför slå dem du ej vill förlora,
fast allt annat förlorade sig?
Varför låta dem argare tåla
än trälar du tagit i krig?
Varför löna med slag, varför löna med hån
alla skatter de samlat åt dig?

Varför slår du oss, slår du oss, moder,
varför blåser du bort oss som flarn?

Det blir tomt, det blir tyst här i gården,
det blir mark här för ogräs och skarn;
för var tröttad och sviktande broder
blir oss andra allt tyngre din kvarn,
blir det färre och få att ta vården
om dig och din teg och ditt garn —
o du fattiga mor, du som agar till blods
ditt blods och din fattigdoms barn!

UTVANDRINGEN.

Långsamt flyter strömmen, Sverge,
med ditt ödes
bästa, dyraste klenod,
sipprar ut ur armens skåror,
dallrar, dröjer, följer fåror,
fårade av gammalt flödes
tusen röda droppar, Sverge,
tusen, tusen
droppar av ditt blod.

Obekymrat ler du, Sverge,
när den skurna
ådern tömt sin rikedom,
ler och ser och ler i drömmen,
när den breda, röda strömmen
störtar sig mot havets urna —
obekymrat ler du, Sverge,
ler och drömmer,
tills din arm är tom.

Se, jag spår och siar, Sverge —
le och gäckas —
men när armens liv är tömt,
skall du ännu le och drömma,
bröstet, bröstet skall det tömma,
bröstets egen eld skall släckas,
släckas som din framtid, Sverge,
som din framtid,
den till döds du drömt.

Tusen röda droppar, Sverge,
liksom vatten,
o, i morgon som i går,
tusen, tusen, åter tusen — —!
Vem skall tända stuguljusen?
Tomma stugor stå i natten —
allt ditt liv förrinner, Sverge,
livet rinner
ur ditt öppna sår.

Bandet, veckla bandet, Sverge,
som förbinder
dina skurna ådrors ström,
bind med bandet, kärleksbandet,
Sverges barn i fosterlandet,
bind dig kraft i arm och kinder —
lev en gång på allvar, Sverge,
lev och handla,
bryt din döda dröm!

Ännu flyter strömmen, Sverge,
sipprar, väller,
strömmar bort med kraft och mod,
går i varma, röda flöden,
och mot hjärtat stiger döden —
res dig, Sverge, res dig, eller — —
våldsamt forsar floden, Sverge,
liksom vatten
allt ditt unga blod. —

MORGON.

Här är stigen, här går färden
friare, högre än eljest i världen
under den eviga solens brand —
liksom ett hav av mörka stammar,
ås vid ås som stela kammar,
rullar mot dig i ändlös storhet
Sverge, ditt fosterland.

Här, där synen för dig stiger,
där den vindlösa skogen tiger,
tyst av tankar i kvällens stund,
tag vad djupt i en blick kan njutas,
göm, låt ögonen sakta slutas —
stor och bländande dröjer synen
bakom ditt ögas blund.

Mellan dunkla rutor och ränder
glödrött glimma åsarnas tänder
liksom sollysta vågors skum.

Och du, ensamma tall däroppe,
som en stor och skimrande droppe,
trolsk och klar och frigjord svävar
högt över havets rum.

Kvällen tynar, skenet slocknar,
djupt mellan kammarna skuggan tjocknar,
skuggan, som sist skall famna allt.
Snart som ett mörker med svaga strimmor,
snärjt av ringlande blåa dimmor,
barromdoftat, vilar havet,
väldigt och dött och kallt.

Som du ser det, stort och öde,
tyst, befolkat blott av de döde,
format och välvt till en jättes bo,
täckt av töcken och övergivet,
undrar dig, om det bidar livet
eller för tallösa år och åldrar
sjunkit i dödens ro?

Lång är natten, stor och gåtfull,
full av bländningar och försåtfull,
ingen mäter dess timmars längd.
Dessa dyningar intet spegla:
stjärneglans, eller moln, som segla —
är då havet stängt för himlen,
eller är himlen stängd?

Sjunger tystnaden här om tyning,
eller drömmer den om en gryning
för de mörkaste skogars vrår?
Binda evigt dimmornas fjättrar,
eller är det en dag, som klättrar
över branta åsars kammar
nedåt, där dunklet rår?

Se, jag hör hans vinge susa,
som skall stelnade vågor krusa
med sin mäktiga styrkas sus,
han, som ödesbestämd skall lyfta
dimmornas duk från höjd och klyfta,
anden svävande över vattnen,
gnistan av världens ljus.

Se, jag ser, hur skenet rullar
över det öde havets kullar,
tänder skummet i morgonbrand,
och som glöden flammande stiger
över havet, som ännu tiger,
o, jag anar en jublets morgon,
Sverge, mitt fosterland!

VÅRT EGET LAND.

Här leka sländor över insjösäv
i lätta moln av gyllne bokeblom
sin sommarlek med spegelns vattenväv
och lövets guld och livets rikedom.
Här rörs ej vind, här rörs ej våg om stäv,
här välver lyckans himmel blå och tom.
Säg ledde, färdman, nånsin hit din väg?
Och fann du landet, fann du stranden, säg?
Följ sländans blåa vink, och finna blir ej svårt:
det finns ej sommarsund, ej solskensland som vårt!

Här stiga forntidsslott ur skog och sjö
med riddarhatt på barska tegeltorn
och väktarblick för segel under ö
och längese'n förstummat väktarhorn.
Här gnolar sång, vars genklang ej skall dö,
här spökar syn, så fjärran och så forn.
Säg, vet du, färdman, sångens hjältar, säg,
och följde du vårt ryktes vapenväg?
Till ryktet lyssna blott, och lära blir ej svårt:
det fanns ej hjältemod, ej överdåd som vårt!

Här lysa bygder nu i vardagsid,
där röda stugors folk sin havre skär
och klockor kalla blott till fest och frid,
vad nordanskogs och sunnan bofast är.
Det fanns en tid, det fanns en annan tid,
då malmens röster ringde hop en här.
Säg, minns du Vasa, minns du Engelbrekt?
Förstår du nordans friska maningsfläkt?
Lätt bar vårt folk sin lott, blott träla fann det svårt:
det fanns ej odalblod, ej frihetsfolk som vårt!

Här öppnar ödemark sin frändefamn
för stora sinnen, flydda ur sitt tvång,
som forsens oro söker sig en hamn
med brantens tusenfota hjältesprång.
Här glöms din sorg, här göms du med ditt namn,
som vågens sång i älvens urtidssång.
Säg, vet du vägen, vet du älgens väg
och renens mo och ingens stigar, säg?
Blott följ din anings röst, och finna blir ej svårt:
det givs ej enslingsland, ej tystnadsland som vårt!

Här brusa barr, här leka löv i sol,
här lysa röda hult av lingonvin
och backar blå och gula av viol,
vid trastars slag och måsars vilda skrin.
Och jäntan väver ännu själv sin kjol,
och hennes egna flätor lysa lin.

Säg, vet du landet, såg du folket, säg?
Ja, ledde, färdman, nånsin hit din väg?
Lätt finner du vår bygd, men vinna den blir svårt:
i världen finns ej land, så älskat land som vårt!

Vårt eget land, vår framtids fosterland
med bygd och obygd fagrast på vår jord,
du väldiga, som sträcker långt din hand
och dukar barnen jättebrett ditt bord
från Kattegatt och gråa klippors brand
till gränsens älv och isar högst i nord!
När vänner hunnit till ditt hemman, säg,
om någon dragit oförnöjd sin väg?
Din luft är kraft och liv, ditt bröd är sunt och hårt:
det finns ej hem som du, det finns ej land som vårt!

FRÄMLING!

Har du tappat minnet av fosterlandet,
du som många kuster och folkslag sett?
Har det lossnat sakta, det sega bandet,
när de hugg och smälek för kärlek gett?
Har du glömt i stormen och vågors fragga
visan, som din moder gnolat vid din vagga?
Fann du, som så mången på havet fann det,
sund och vikar många, men havet ett?

Främling, i ditt öga en gnista brann det
som en glimt ur askan på grånad härd.
Runt din kind en blodvåg så ofta rann det,
som ett minne harmat och glatt din färd.
Allt är glömt, när gnistan i ögat släckes,
allt är dött, när aldrig ditt norrsken väckes —
där din rodnad föddes, är fosterlandet,
där du hetast harmats, är hemmets värld.

KÄNN DITT FOLK, KÄNN DITT LAND...

Känn ditt folk, känn ditt land,
var i Sverge du föddes
vid grånande gränd eller grönskande strand?
Väck din själ, bräck ditt skal
i de strålar, som ströddes
av slösande sol över backe och dal!
Än finns kosa att vandra,
som väntar på stegen,
än vänta dig syner, ditt öga ej såg:
än ej anad av andra
och odelt din egen,
en skönhet dig väntar bak vidder och våg.

Känn din bygd, känn ditt hem,
känn det folk, av vars släkte
du själv är ett barn och en tjänande lem!
Böj dig djupt för din far,
som den fackla dig räckte,
där stamelden lågar från skapelsens dar!
Se, var dagkarl, du möter,
är eld av dess flamma

och bär under luvan besläktade drag:
ifrån sagornas göter
och svear de stamma,
de fränder, du spanar på vägen i dag!

Känn ditt hem, känn ditt bo:
i var vrå göms ett minne
och trippar en tomte på svävande sko!
Men ditt hem är ditt land,
och det sluter ju inne
var tuva, din vandring dig bäddar ibland.
Dessa borgar, som gråa
i tiderna vittra,
de äro ju fädernas helgade rum.
Dessa sjöar, som blåa
för brisarna glittra,
stå redo att löddra ditt bad i sitt skum.

Så kom ut, och följ med,
när i landet vi vandra,
och speja var skönhet i skog och på hed!
Sänd din sång emot sky,
och förkunna för andra,
att hoppet är uppe och glädjen är ny!
Se, hur daggen den flyter
i bågen längs stråna
och skiftar i färg från sekund till sekund!
Känn, hur själen den bryter
de strålar, vi låna
från solen, från solen, som väckte vår blund!

Känn ditt liv, känn dig själv:
det är härligt att leva,
när ådrorna spritta som vårstungen älv!
Se, din själ är ett land,
den har skog, den har skreva
och himmel och fjäll, men du vet ej dess strand:
vad du söker därute,
du speglar därinne,
när livsdagens hägringar draga förbi —
o så söke, så njute
ditt hungriga sinne
var blånande hägring, som rymmes däri!

VÅRENS DAG.

Det är den dag, då jorden vaknar
ur mörka vintrars långa blund,
då blodet väcks och ryggen raknar:
det är den unga vårens stund —
då allt, som röst och rot är givet,
föryngrat ur sin torva står
och fyllt av fröjd och längtan trår
med alla fibrer efter livet.

Det är den dag, som kraften öker
med dubbelt mått av sav och saft,
det är den dag, som girigt söker
sin ränta av vår skänkta kraft,
en dag av ljuvlig törst och hunger,
som stillas ej med dryck och bröd,
en hunger, som med hetsig glöd
i våra fyllda ådror sjunger.

Det är den dag, då folket vaknar
ur gråa tankars vinterblund,

då modet väcks och viljan raknar:
det är den unga vårens stund —
då tvivelsjukans tomma grubbel
som snön för sol och vindar går
och i den gamla sorgens spår
den nya glädjen bränner dubbel.

Ty evigt, som vårt liv, det korta,
är vårlig längtans korta liv:
vår fröjd skall dö, vår vän blir borta,
men ung är jorden, solens viv.
För varje vän och vår du saknar,
för varje vissnat ideal
stå nya blommors tusental
ur mullen upp, då våren vaknar.

Välan, drag ut, gå fram att frälsa
med kraft och lust ditt drömda väl:
se, drömmarkraft är folkets hälsa,
och hopp är ungdom i dess själ.
O läkare för allas krämpa,
o liv av hård och hetsig dust,
giv oss ej än vår vilas kust,
bjud stormen gny och låt oss kämpa!

O storm, stryk ut var sandens läxa,
var hällebergens gamla text —
jag anar det, mitt folk skall växa,
ju högre idealet växt.

Vid jorden kryper trögt den fege
och skälvande som jordens strån,
men du, mitt hemlands äkta son,
mot himlens murar res din stege!

Det är den dag, då själen vaknar
ur blinda tankars mörka blund
och ser och söker vad den saknar:
det är den unga vårens stund —
jag har ett folk, en jord att vårda,
att lösa ur dess dvalas nät,
jag har ett folk, jag älskar det
och mest, när orden klinga hårda!

Mitt folk, min kärlek kan ej smeka
som dina döda stordåds tolk,
men män, som strida, barn, som leka,
i mig de tala till mitt folk:
ur våra själar smid dig svärden
att fäkta för den dröm du drömt —
ej för ett lugn i glömska gömt,
men för en vårlig bragd i världen!

SKYTTESÅNG.

När vårt fädernesland som en moder så kär
bådar upp sina söner och faran är när,
hon som skänkt våra liv, våra liv hon begär,
våra armar och våra gevär.
Därför härda till slag
våra armar sitt stål,
därför söka i dag
våra kulor sitt mål,
därför samlas vi alla från skogar och skär
till en jublande medborgarhär.

Vi ha kastat på skuldran vårt svartblåa rör,
vi ha proppat patronköket fullt, som sig bör,
vi ha tagit oss min av en käck musketör,
och nu ta vi en visa i kör:
ty en skarpskytt är glad
som en försommargök,
när han tågar åstad
emot kulor och rök.

Vi ha stoppat i barmen vårt bästa humör
och vår kärlek där längst innanför.

Ja, vår kärlek, som brinner för modern vårt land
i vart pulsslag, som för till geväret vår hand,
i var gnista, som blossar i målskottets brand,
när vi övas att värna vår strand:
ja, vår kärlek är med
till vart minne vi ärvt,
till var skog och var hed
våra fäder förvärvt,
till vart lysande dåd, som vi drömma ibland
bortom framtidens rodnande rand.

O du folk av soldater från storbragdens dar,
har du ungdomen kvar, har du livskraften kvar,
vill du vara ett folk under blågult standar
eller tjäna som träl en barbar?
Är där sav i din stam?
Är där rost i ditt frö?
Vill du leva med skam?
Vill med ära du dö?
Tag geväret på arm, och gör strupen din klar,
och giv frågarn ett dånande svar!

När vårt fädernesland som en moder så kär
bådar upp sina söner och faran är när,
hon som skänkt våra liv, våra liv hon begär,
våra armar och våra gevär!

Därför härda till slag
våra armar sitt stål,
därför söka i dag
våra kulor sitt mål,
därför samlas vi alla från skogar och skär
till en jublande medborgarhär.

FOLKET I VAPEN.

För friheten skänktes oss vapnen, kamrater,
för friheten blott må vi bruka dem då
som framtidens riddare, ljusets soldater
och sköldborg om alla de svaga och små.
Det nya, som spirar, det fria, som knoppas,
i värn av vårt vapen sin sommar skall hoppas,
och vakten vi ställa för hemlandets port,
är vakten för allt, vad vår framtid har stort.

För friheten lyda vi trumman, kamrater,
och kämpa av kärlek till frihetens jord;
det skönaste språk i den största av stater
ej äger två större och skönare ord.
Så länge som man ännu drages till kvinna
och näste skall byggas och brasa skall brinna,
den f r i h e t, den k ä r l e k, som värmt oss en gång,
likt syskon de följas i strider och sång.

Vår värnplikt den är ej ett yrke, kamrater,
en gullkantad rock, som av tvång vi ta på,
den är ej en rangklass med högdragna later:
en folkhär av bröder, kring fanan vi gå.

Må fångsvennen pocka och landsknekten larma,
i leden vi ställa oss fria och varma
och ingen till hot, blott mot hotfull barbar
ett enigt och frivilligt borgarförsvar.

Att dö är en konst, som var dödlig får lära,
och lärd eller olärd han måste dock dö.
De många få vissna, men höslåtterns ära
vinns blott av det högsta och ädlaste hö.
För bly eller krankhet sist digna vi alla,
det gäller ej var eller huru vi falla,
men falla för allt vad vår kärlek vet bäst
gör döden till seger och kampen till fest.

Välan då till kamp för vår kärlek, kamrater,
för allt vad vi älska och vilja och tro!
Som frihetens kämpar, som ljusets soldater
vi slå mellan forntid och framtid vår bro.
Vad fädren oss byggde, vad samtida bygga,
som framtidens bärgfasta grundval vi trygga,
där templet, som nu blott i aningen står,
med svenskarnas ära till skyarna når.

Ty Sverge är summornas summa, kamrater,
hur alla vi räkna i handling och dikt,
hur olika vapen vi tjäna, soldater,
är en dock vår bjudande medborgarplikt.

Och komme emot oss all världens barbarer
med våld av kosacker och maktbud av tsarer,
de motades brått från vart bärg av en här
och bakom var sten av ett färdigt gevär.

LANDSTORMSSÅNG.

Du min härliga mor,
minns du löftet jag svor
uti fröjd och förgyllande fred?
Det var freden, som brast,
men mitt löfte står fast,
och med fröjd vill jag hålla min ed!
Jag vill trampa i snö och i sand,
jag vill vaka min natt på din strand,
jag vill stå i gevär som en man i din här,
du min härliga mor, för ditt land!

Du är gammal och grå,
men så vacker ändå
som den yngsta bland mödrar och mör.
Du har sagor om kvälln
fler än gnistor på hälln,
jag vill minnas din röst, när jag dör.
Jag vill trampa i snö och i sand,
jag vill vaka min natt på din strand,
jag vill stå i gevär som en man i din här,
du min härliga mor, för ditt land!

Du har döttrar vid grind
som pioner om kind
och med ögon som stjärnor av gull.
Och de se på mig, mor,
som på käraste bror,
som har omsorg för systrarnas skull.
Jag vill trampa i snö och i sand,
jag vill vaka min natt på vår strand,
jag vill stå i gevär som en man i vår här,
kära systrar, på vakt för vårt land!

Du har barnbarn vid grind
som små äpplen om kind
och med ögon så svenska och blå.
Skydde Gud dem för svält!
Signe Gud dina fält!
Signe Gud dina lekande små!
Jag vill trampa i snö och i sand,
jag vill vaka min natt på din strand,
jag vill stå i gevär som en man i din här,
du min mor, för vårt härliga land!

Om det dundrar en natt,
må du veta det glatt:
dina söner de vaka för dig.
Ingen ovän släpps in
uti trädgården din,
ingen våldsman skall där föra krig.

Jag vill trampa i snö och i sand,
jag vill vaka min natt på din strand,
jag vill stå i gevär som en man i din här,
du min mor, för ditt härliga land!

Om jag stupar en natt,
må du minnas mig glatt,
ty jag stupar med glädje för dig.
Vad i freden jag svor,
du min härliga mor,
har jag fyllt i ditt heliga krig!
Jag vill trampa i snö och i sand,
jag vill vaka min natt på din strand,
ja, så länge som blott mitt gevär har ett skott,
vill jag slåss — eller dö för mitt land!

STOCKHOLM.

En krona av ljus
du, sköna,
från glimmande hus
såg kröna
din hjässa, när tåget ur natten
framrann i ånga och brus.
Men endast en dröm
kan välva
den syn, som din ström
såg skälva,
när Ägir sin krona av vatten
räckte dig älskande öm.
Kring brokiga ädelstensrader
jag hörde som sång av najader,
hyllande Östersjöns drottning i kor
och Mälarens kungliga stad.
Det var som en dröm i min hjärna.
Det var som en glans om en stjärna,
stjärnan, där Venus den skiftande bor
i världsrymdens böljande bad.

Då klang på en gång
härinne
av svarande sång
mitt sinne;
då lyste det lyckliga ljusa,
natten begravt i sitt fång.
Jag åldras i höst
och skyar,
men skönhetens tröst
förnyar:
en stråle ur dvalan kan tjusa
tron i mitt domnade bröst.
Du syn i den höstliga natten,
du hägring i speglande vatten,
sanndikt om stränder, som pärla i glans,
och böljor, som susa av sång:
i tystnad så länge du väntat,
blott stundom i ögonen gläntat,
lysten att lösas ånyo i dans
och födas i verser en gång!

Jag sjunger ditt lov,
du väna,
den ständigt ett hov
skall tjäna
och ständigt en sångare sjunga,
väckt av din syn, om han sov.
Jag sjunger ditt pris,
du fagra:

hur moln eller dis
må dagra,
du är den evinnerligt unga,
lättsinnigt leende vis.
Det muntra, det nyckfulla hjärtat,
det sände mig pilar, som smärtat --
själen, som livar ditt anletes drag,
är släkt med din glittrande ström.
Du syster av vågor, som brinna,
min kärlek, min avståndsgudinna,
ömsom jag hatat ditt spotska behag
och ömsom dig smekt i min dröm.

En krona av sol,
du sköna,
jag såg på din stol
dig kröna,
när dagen om skuldrorna bredde
manteln av purprad viol.
Ett löje av salt
och snille
sågs leka i allt,
du ville,
som nöjdes du ej, du förledde
alla med blott din gestalt.
Det lyste på mödor och lekar,
på Djurgårdens höstliga ekar,
röda av minnenas flyktiga gull
och välvda om skuggornas stig.

Det lyste på kors och på gravar,
på klingor och spetsar och glavar,
svängda för Östersjöns Hélenas skull,
som eggade ständigt till krig.

Du Nordens klenod,
o drottning,
som konungars mod
i brottning
om platsen vid sidan i stolen
prövat i sekler av blod:
blott vitare hull
med åren,
blott gulare gull
i håren,
blott skälmskare löje mot solen
vann du på seklernas mull!
O du med ditt lekande hjärta,
med minnen och drömmar så bjärta,
klingorna lyftas till ed och till slag
för dig och din speglande ström!
Du syster av vågor, som brinna,
vår stolthet, vår avståndsgudinna,
alla vi hylla ditt drottningbehag
och famna ditt namn i vår dröm!

VISINGSÖ.

Visingsö,
drömmen i Vätterns drömmande sjö!
Näckens små döttrar smyga sig hän,
lyssna från klippan på våta knän:
skuggor viska bland murar och trän,
hjältar, som varit,
stämmor, som slocknat, tider, som farit.

Visingsö,
sången i Vätterns gnolande sjö!
Trastarna sjunga i ekelund
i dagens och nattens mötesstund:
andar vakna ur dagslång blund,
och trasten kväder
om göternas kungar och Sverges fäder.

Visingsö,
skatten i Vätterns förtrollade sjö!
Släpar en främling en sten därifrån,
murarna mumla om helgerån,

om ättlingars glömska och vansläktad son —
ur kullar och kummel
stiger de helgade minnenas mummel.

Hedenhös
hopade högar och rundade rös.
Här hade Ladulås fordom sin borg.
Här har Brahen skingrat sin sorg
fjärran från stimmet på hov och torg.
Vart fjät du träder
trampar på stoftet av Sverges fäder.

Visingsö,
göternas heliga tempelö!
Sekler och sägner hägnade dig —
rånaren mötte på varje din stig
susande klingor och hejdade sig.
Osynlig nyckel
stänger det templet för rån och för gyckel!

SÅNG TILL FREJ.

Frej sveagud
med ax i hår
och blåklintglans i öga,
giv åter bud
om goda år
och guldrägn från det höga!
Giv solen kraft
att lysa än!
Giv åkern saft,
du markens vän!
Sätt hopp i hug och fart igen
i våra händer tröga!

Vi sådde rikt,
vi skördat armt,
vår brist blott du kan bota:
gör blott sig likt
med vått och varmt
vårt år, och ej vi knota!
Fast ej som förr,
du hedning god,

vi stänkt din dörr
med offerblod,
vi lita till ditt milda mod,
och våra hjärtan blota.

Vi skåda all
den tomma flärd,
vi yvas av så gärna,
hur kal och kall
vår irrblossfärd
i glömska av din stjärna.
Vi ött vår tid
med fåfängt tal,
vi yppat strid
och skördat kval,
vi mejat halm och bärgat skal:
blott du kan skänka kärna!

Vi letat långt
från hem och tro
den must, oss här är bjuden.
Vi funnit trångt
vårt svenska bo
och arm den svenska skruden.
Nu väntar blid
i skogens hägn
med solgassfrid
och majnattsrägn
den gud, vi glömde som en sägn,
den milde, svenske guden.

Frej sveavän
med ax i hår
och blåklintglans i öga,
se, skimret än
omkring dig står
från åsars hallar höga.
Se, rik din dräkt
som teg och vång;
som kornets fläkt
din gudagång
vid syrsesurr och lärkesång:
ditt verk det bullrar föga.

Nu far med brus
från dal till dal
en storm, av ingen bjuden.
Du sitter ljus
i fjärran sal
med solblink över huden.
Kom, lägg din must
i svenskens jord!
Kom, tänd din lust
kring bänk och bord!
Nu kalla vi med milda ord
den milde, svenske guden!

SVENSK SÅNG.

Det klang en ton — så underbar,
som evighet dess moder var,
den evighet, vi lyssna till,
då skog och vatten tiga still
och våra hjärtans rädda slag
blott vänta på en stråkes drag.
Du ton, du ton mer kär än ton, vi känt på jorden,
vår egen gåtas röst, vårt eget hjärtas rop,
Guds gåva i vår barm, när han i stridens dop
oss sagt: »Förfäras ej, du lilla svenska hop!»
Men till den gåvans dräkt för arma äro orden.

För arma äro alla ord
om fädrens arv och barnens jord,
om forntidstro och framtidsbragd;
var själ vill ha sin egen sagd,
var äng vill ha sin blomdoft med,
var fors sitt brus, sin färg var hed,
och all vår kärlek blir i kärleksord ej fången.
Hell dock vart ord, var klang, var lärkas lust i sky,

var gök, som gol om sorg, var bröllopslåt i by,
var marsch, som fört vårt folk från gammal tid
till ny —
vi kallas sångens folk: så hell den svenska sången!

SVENSKAR.

Svenskar, svenskar, låt oss samlas,
vi, som gått av dimmor skilda
i det nyas, i det gamlas
dagnings- eller kvällningsljus:
se, jag lyfter fackelflamman,
att vi återse de milda
syskondrag, som höra samman
ifrån samma fadershus.

Länge långt i fjärran landen
vi kring andras dörrar strövat
med ett mörker djupt i anden,
kvald av oförsonlig strid.
Trätors spår i brödrasinne,
gamla trätors ekon dövat
fränderösten djupt därinne,
modersrösten skygg och blid.

Tystne för en stund det gällas
kampsignaler, gny av vapen:

trots oss alla skall det kvällas,
trots oss alla blir det dag.
Låt oss hålla vapenvila,
låt oss glömma fiendskapen
och med öppna armar ila
samman till vårt brödralag!

Innan svärdet skär av våda,
innan döden sett din tärning,
djupt i frändeögon skåda
bilden av din andes krig:
se, det är din egen broder,
som begär en broders gärning,
det är sonen av din moder,
som begär en gunst av dig.

Svenskar, svenskar, låt oss samlas,
vi som gått av dimmor skilda
i det nyas, i det gamlas
dagnings- eller kvällningsljus.
Se, jag höjer fackelflamman,
att en stund ur hatets vilda
drabbningsnatt vi vandre samman
vägen till vår faders hus.

SVERGES FLAGGA.

Flamma stolt mot dunkla skyar
som en glimt av sommarns sol
över Sverges bärg och byar,
över vattnen av viol,
du som sjunger, när du bredes
som vår gamla lyckas tolk:
solen lyser, ingen vredes
åska slog vårt fria folk!

Flamma ljus, när natten tjocknar
över hatets mörka jord!
Om du släckes, o då slocknar
glansen över ljusets nord.
Världen, som i blindhet lider,
lys den än som livets tolk!
Lys den fram till bättre tider
som en sol för alla folk!

Flamma, du vår kärleks tecken,
värm oss, när det blåser kallt!

Stråla ur de blåa vecken,
kärlek, mera stark än allt!
Sverges flagga, Sverges ära,
fornklenod och framtidstolk!
Gud är med oss! Han skall bära
stark vårt fria, svenska folk!

NU KOMMA DE SVENSKE.

Nu komma de svenske, de komma under sång,
från skogarna, från bärgen de svenske storma ned:
vårt liv var en längtan, vår längtan blir oss lång,
nu vilja vi, nu måste vi, nu måste alla med!
Nu tinar allt det frusna, som täckte vårens svall,
från havet över slätterna har vårvinden föst —
hör, vintern saluterar med brustna isars knall:
nu stiger, nu vaknar, nu skall det bryta löst!

Nu komma de svenske, de man ur huse gått,
från gårdar och från stugor samlas deras tramp.
Den nya duken lyfter det gamla gult-och-blått:
nu draga vi att kämpa fosterlandets kamp!
Vi kände, ja, vi kände: som vårt är intet land,
när gamla murar falla, när drivor smälta ner,
när stammens bröder minnas igen sitt brodersband
och ingen skapar trälar och ingen trälar mer.

Nu komma de svenske, nu trummar det till storm,
från vägar och från gator nalkas deras tramp:

nu draga vi att timra den nya tidens form,
nu draga vi att kämpa mänskligheten kamp!
Nu vinka vi till Dana, nu kalla vi på Nor:
kom med, I ädla syskon, hör trummorna, kom med,
oss bar gemensam fader, oss födde samma mor,
så låt oss gå med gamman till strids i samma led!
— — — — — — — — — — — — — —

Nu komma de svenske — de kommo dock en gång —
från skogarna, från bärgen de svenske storma ned:
vårt liv var en längtan, vår längtan blev oss lång,
nu vilja vi, nu måste vi, nu måste alla med!
Nu måste framtids-Sverge bli drömmens Sverge likt,
den gamla storhetsdrömmen, som ej är vaken än —
nu gör vår kärlek under, nu stiger stort och rikt
Atlantis, vårt Atlantis, ur havets sömn igen!

II.

SVENSKAR

FÄDERNA.

Fäderna drogo
glada till krig,
var de så slogo
läger åt sig;

var deras väldes
slitna standar
fladdrande ställdes
upp till försvar;

var deras syftes
heliga svärd
glimmande lyftes
käckt mot en värld;

var de så slogo
slaget åt sig,
fäderna drogo
glada till krig.

Gladå de ledo
vinter och nöd,
slängar, som svedo,
bly, som bar död;

glada de tömde
livets pokal,
vad den så gömde:
fröjd eller kval;

glada de följde
fältherrens häst,
vad honom höljde:
pris eller pest;

glada de drogo
dödsfärdens stig,
glada de dogo,
glada, i krig.

Ack, deras tiders
skuldra var ung,
fann sina striders
brynja ej tung!

Ack, deras eters
blånande fång
fyllde trumpeters
gyllene sång!

Örnarna flögo
kring deras led;
flickorna smögo
skrattande med,

hörde begärligt
tonerna gå;
himlen var härligt
flygande blå! — —

STYRBJÖRN STARKE.

Det var sig Styrbjörn Starke
i Jomsborgs hall,
och kring honom drucko hans vikingamän
kung Eriks fall:
»När isarna lossa i sunden,
Styrbjörn,
och sommaren kommer i sol,
då sitter du mäktig vid Fyris igen
på svearnas kungastol!»

När sommaren lyste på Fyris,
dit flottan for,
då offrade Erik till Odins makt,
men Styrbjörn till Tor.
Den ene siade seger:
Odin;
den andre ett nederlag —
men Styrbjörn han ställde sin vikingavakt
i skimrande fylking till slag.

Det var sig vikingamännen
i Jomsborgs här,
de sade: »Vi segla med skeppen igen
från Svealands skär.
På havet är tryggt att vara,
Styrbjörn,
med skrattande böljor omkring —
här stå vi, en fylking av dödsdömda män,
i trollmäns och sejdares ring.»

»I män», kvad Styrbjörn Starke,
»för sen blir er färd!
Sätten hjälmarna fast, och med manliga grepp
svingen ut era svärd!
I morgon är Styrbjörn konung,
härmän,
eller låten I livet i land:
jag har tänt era skepp, jag har bränt era skepp,
era skepp stå bakom er i brand!»

BO JONSSON GRIP.

Bo Jonsson bygger murar
och tornbekrönta tak
kring sina fångaburar
och sina prunkgemak.
Han gräver grav och dike
kring skatter utan like
och väldet i hans vård:
hans herregård
är hela Sverges rike.

Så långt hans ögon skåda
och hundra mil därtill,
hans skattefogdar råda
och bjuda vad han vill.
Runt gå i hundra skogar
hans yxor och hans plogar
och stå hans borgars torn:
allt Sverges korn
blir spannmål på hans logar.

Hans hand kan ständigt ösa
ur hansetunnan sin,
hans kropp kan ständigt pösa
i dunkelt sobelskinn.
Hans är var fisk i dike
var vildgalt utan like,
ty ingen har hans rätt
att proppas mätt
i hela Sverges rike.

Hans lagbok heter styrka,
hans domstol länk och band,
och hela påvens kyrka
ej frälsar ur hans hand.
Vad vill herr Albrekt säga
mot en, som lätt kan väga
med drotsens fyllda pung
en legokung,
som drotsen får förpläga?

Han har, om guld kan köpa
de tungor, som ge ros,
de flinkaste, som löpa,
de lärdaste därhos.
Jämt ser han sina narrar
slå krumsprång mot hans sparrar — —
dock sägs ibland hans hy
förvänds till bly
och riksens herre darrar.

I glansen och i röken
av sina fyllda fat,
det sägs, han skådar spöken,
som spisa av hans mat.
Det sägs, han ser det lider
mot andra herrars tider,
som döma våld och trots
och Sverges drots
till räkenskap omsider.

Allenast hornet tutar
ur djupet sin signal,
i gluggen sägs han lutar
ett anlete i kval.
Det svärd, han jämt syns feja,
han svänger som att meja
den drakesådd, han sått,
men varsnar blott
det gångnas andar speja.

Bo Jonsson bygger murar
på alla sina bärg,
men vid var klang av lurar
förvänds hans kinders färg.
Hans synder utan like
de storma mur och dike,
och ingen våndas då
och skälver så
som han i Sverges rike.

ENGELBREKT.

Engelbrekt red sig för Vadstena by
med tusen bönder av Dalom.
Bak furorna började ljuset gry:
då ropade höfdingen: »Dagen är ny,
och med riksens herrar vi talom
i höviska ord och med måttligt gny —
men gud nåde dem fegom och falom!

»Gud nåde den fogde, som lägger sin hand
på Sverges svenner och tärnor,
gud nåde de herrar ej slita hans band;
men står deras loven på lösan sand,
då driva vi ut dem ur Sverges land,
då slå vi dem ut deras hjärnor
med skäktor och morgonstjärnor!»

Bönderna drogo för Vadstena by
i raggiga getskinnsrockar;
de nalkades fram som en tordönssky,
just när dagen på taken började gry,

och vid synen av vredgade flockar
förvandlades hastelig mängens hy:
»Vem är det därute som pockar?

»Vad gäller er resa, I ärlige män,
I tusen bönder av Dalom,
vad är nu i Sverge på färde igen?» —
»Si, med oss är Engelbrekt, Sverges vän,
och sova Vadstena tuppar än,
si, dagen är ny, och vi galom,
att dagen är vaken i Dalom!»

Engelbrekt trädde i herrarnas sal
bland blickar spotska och sneda:
»Nu är jag förnöjd på ert sköna tal,
nu skänker jag eder ert sista val:
att ärligt göra mig reda,
och är eder tunga aldrig så hal,
eller kastas därut till de vreda!

»Ej halvt vill jag lämna frihetens verk
åt Sverges svenner och tärnor;
I gören oss rätt, herr bisp, eller märk,
hur föga er båtar er vigda särk:
en skalk är en skalk, vare lekt eller klerk;
stort skilja på skalkars hjärnor
ej skäktor och morgonstjärnor!»

Engelbrekt dömde i Vadstena by,
höll junker och bisp i kragen —
bönderna spände bågar mot sky:
högt mot svalen steg deras gny
som ett fågelsorl i ett morgongry — --
ty natten var dädan dragen,
och på himmelens bro stod d a g e n.

HERR TURE TRE ROSOR.

Hej, hören till, alle köpstadens män,
Ture Tre Rosor vänder igen:
mötet är lyktat,
som oss var beryktat,
och han haver talat som Braskens vän!
Knektar låter han följa sig åt,
lekare låter han leka en låt,
att svalgångsburar
och domkyrkomurar
brumma och gny av hans trummor och lurar:
här kommer han,
som är Sverges man
och större än Vasar och Sturar!

Brämet tummar han, bister och rak,
nu är på sistone kättaren spak;
hur de må rösta,
och vem de må trösta,
han kan allena av makten sig brösta;
vad allmogen vill,
han hörer ej till,
och platt intet han aktar herr Gösta:

»Blåser och slår, att det hinner Hans Nåd
och i ånger vänder hans överdåd,
hans lübska eder
och lutherska seder
och sidovördnad för bispar och råd.
Gärna på slottet han göre sig glad
med vin och mumma och narrars kvad,
ja, gärna han vike
ur landet med slike,
som nya och farliga läror predike:
här bliva väl än
de herrar igen,
som råda i Sverges rike.

»Än lär det bli, som av ålder det var
i salig herr Jöns' och herr Kristers dar:
hur lübskt han svure,
levde en Sture,
lätt till en daldans en pipa jag skure —
blåser och slår,
aldrig i år
herr Gösta får bukt med herr Ture!»

Trumman går hård, och pipan är gäll,
det spelar i alla köpstadens tjäll:
drängar och pigor
och tuppar och kvigor
fly i förfäran vid pinnarnas skräll.

Munkar och klerker signa hans stråt,
mulen herr Gösta lyss till hans låt —
svalgångsburar
och domkyrkomurar
brumma och gny av hans trummor och lurar:
här kommer han,
som är Braskens man
och större än Vasar och Sturar!

HJÄLTARNA.

De svinna bort, en drömsyn för en timma,
ej skrytsamt grann, men bittert hälsosam
och ej att klinga för i glasens glam,
men att i hjärtat som ett sting förnimma:
o glans, o bragd, o ädla hjältestam,
ur natten må du som en stjärnbild glimma,
en gyllne strimma
ur gången sorgenatt av svek och skam.

Sverge, vårt land, vår stolthets hjärtanskära,
buret i sång och slutet i vår dröm,
älskat i smärta, varm och vemodsöm,
älskat i skam och älskat i din ära,
Sverge, vårt land, de ädlas minne göm
djupt i din barm och håll det ständigt nära,
att du må bära
söner igen, dem lika i beröm!

KARL IX.

Det var en kung, het Carolus,
det var en karl bland kungar,
av annan materia och genius
än senare fursteungar;
en ande av eld, en vilja av stål,
ett handlingens ärkesnille;
en målviss man, som ville sitt mål
och vågade, det han ville.

Med steg, som eka i denna dag,
han gick däruppe på kammarn
och skapade land och skipade lag
med käppen och yxehammarn.
Han fällde sin tunga näve i bord,
när rätt ej ville bli skipen,
och vart förutan flödande ord
av allom i allo begripen.

Dock let han ej på sin viljas tolk,
på skrivare eller magister,
då red han från borgen ut bland sitt folk
och sporde om råd och om brister.

Och länsmäns hjärtan vordo som vax
för ord så smältande trolska:
»Och gör du ej änkan rätt, skall strax
min stock få börja sin polska!»

Det var en kung och en genius
och ej blott en hovmans like —
än står där präntat ett »Carolus»
på det bästa i Svea rike,
på bondens magra, men fria jord
och fattigmans tåliga strävan,
på folkets oförfärade ord
och förtryckares hemliga bävan.

Hur tider skifta, partimän stå,
hemlöse och fosterländske,
den kungen skall sent ur minnet gå,
som rördes som svensk bland svenske,
den kungen, som hette blott det han var
och ratade skälmars honung —
den kungen, som svenska mödor bar
och därför var svenskarnas konung.

KARL X.

Karl drar i fält. Med tusen tält
och tunga kanoner drar Karl över Bält
på en guppande bro av is.
En fet provins blir hans segers pris
och evärdlig våghalsgloria
i hävdens paradis.
Som vapnens glans är klar hans sak,
hans ovän allen är lömsk som en vak,
som en nattis falsk och grön —
isen ekar hans oväns stön,
och tidernas historia
beskriver hans oväns lön.

Karl drar fram. Med gny och glam
omkring honom troppar hans svenska stam
i kyller och pansarplåt
sin unga världsförbättrarstråt
för sanning och rättfärdighet
mot avgrunds list framåt.

Luggar lysa så gult och stritt,
ögon blicka så blått och fritt
bland finska blickars natt;
käckt klinga smålandsryttarnas skratt;
fram rider i välfödd värdighet
östgöten trygg och satt.

Klockorna gå, och genljud slå
ur varje Danmarks bävande vrå
under tyngda, snöiga tak.
I famnsdjupt fönster i slottsgemak,
där hovet lyssnar bidande,
står Fredrik stum och rak.
På gatorna viskar flock vid flock.
Skyn ligger tung som ett kistelock
över gamla Danmarks lik,
och vid Gud faders mantelflik
där böjer en ängel kvidande
sitt knä i himmelrik.

Bönderna stå på strand och se på,
hur smått de små, små prickarna gå
på isens gråa hed,
och se dem växa till tropp och led
och fånga en glimt från kanonerna
och harneskplåtarna med.
Från blåa, muntra fältstandar
den gyllene viggen glimmar klar.

Nu växer gny till glam,
hovarna virvla snön till damm,
upp klinga valthornstonerna,
där Sverges Karl drar fram.

NARVAMARSCH.

Låt snöda piltar dröja
i lunderna hos Fröja
och fly den väg, som leder
till stridens bistra Parce!
Låt nöjets veka drängar
vid flöjter och vid strängar
förkovras i de seder,
dem lär Amoris Ars.
Men vi i blå plutoner
vi söka annan heder,
vi svenska macedoner,
vi följa trummans toner
och Carol Alexander
och äran och Mars!

Oss snärja inga lustar,
ty en Darius rustar
sin skytiska armada
med bomber och med tross.
Väl smila än hans ränker,
dock i sitt bröst han tänker

allenast på vår skada
och längtar blott att slåss.
Men vi i blå plutoner
vi möta honom glada,
vi svenska macedoner
med värjor och kanoner,
och Carol Alexander
och Gud är med oss!

Var tröst, du ädla Narva:
vad bistånd du kan tarva,
vi svika ej, så svik oss
ej du, tills stunden slår!
Och svik oss du ej häller,
du ovän, när det gäller:
vår ovän vare lik oss
i allt, en man förmår!
Men vi i blå plutoner
vi tåga mot Granikos,
vi svenska macedoner
mot Asiens legioner,
ty vår är Alexander,
och världen är vår!

NY BRAGD!

O folk, ej mer skall du sörja
den storhet, vars grav du stängt till;
i dag skall den väldighet börja,
som lever, så länge du vill:
giv dikten ett folk att besjunga,
giv lyrorna bragder och män,
och nog får väl bragden en tunga
och folket skalder igen!

GUSTAV III.

Gustav ler,
när sirlig menuetten
trådas han ser
av Stockholms muntra hov.
Nyss vid hans nick
upp stämde stråkkvartetten.
Blott vid hans blick
allt sorlat nyss hans lov.
Var rosasminkad dam,
var pudersnöad greve,
som i en dram
de ropat: »Gustav leve!»

Febus Apoll
de se, när han är nära,
gömd i sin roll
som Febus i sin sol.
Solprästers dans
de tråda till hans ära,
medan i glans
Han strålar på sin stol.

Vad usel tvedräkts tolk
än stämplade och skreve,
hans trogna folk
än jublar: »Gustav leve!»

Gustav ler
ur blickens moln, som solen
svagt sänder ner
sitt ljus en mulen dag.
Mars skymmer grå
i landen närmast polen,
därför väl stå
än moln i Febus' drag.
Det blåser vasst från öst,
snart vår det annars bleve;
själv lärkans röst
då sjönge: »Gustav leve!»

Gustav ler,
när alla sköna nackar
böjas han ser,
men mulet är hans mod.
Soldansen går
på höga, röda klackar,
liksom om spår
de satte jämt av blod.
Det är ett spökeri
de blanka golven spela,
en komedi
som — à la fin — det hela!

Ståtlig musik
som vid en tempelvigning
tjusfull och rik
förnöjer och förströr.
Lydig dess spel
var bugning, varje nigning
konstfull och stel
i avmätt takt sig rör.
Vid annan melodi
en annan dans det bleve,
ett annat skri —
ett annat skri än leve.

Gustav ler,
hans roll är ej för mesar;
valet den ger,
är sorgspel eller fars.
Tankfull han minns,
han varnats nyss som Cæsar:
aldrig en prins
går trygg för mord i mars.
De skonat i Paris
ej ens bourbonska ätten:
den som är vis,
han tror ej menuetten.

Gustav ler:
en pjäs är visst det hela,
rolig knappt mer,
aktörn snart mer ej ung.

Givs det däri
en allvarsroll att spela,
b i e n, tragedi
lär anstå bäst en kung.
När svears unga släkt
hörs gnola marseljäsen,
en knalleffekt
det kräver kanske pjäsen!

THORILD.

Thomas Thorild — ett namn för en man
i vettets och gracernas veka tider,
ett namn för en vrede, som drabbande brann,
när kvalmet blivit för kvalmigt omsider!
Thomas han hette i ren ironi,
men Thorild — det namnet var mening uti,
ty tänkarens blixtar de voro desamma,
som drabba och rensa i åskgudens flamma.

Thor var ett med sin ljungeld som han.
Som Thor blev han till i den stund, då han ljungat.
Häftigt han brann och hastigt förbrann,
han slocknade samman med blixten han slungat.
Bländande lyste han, präktigt och kort,
följd av ett skyfall, där fältet låg torrt.
När blommorna stodo där droppande nöjda,
var plats för solen att stråla och fröjda.

Vörda åskan — dess heliga harm
löser så mycket och lisar så mycket!

Efteråt häver sig högre din barm
och tackar den vrede, som lossade trycket.
Solen lyste väl ock en gång förr,
men nu, när hon stiger igen ur sin dörr,
det är, som hon vore en nytänd stjärna:
så tändes en tid i en ljungares hjärna.

Thorild, du gick där i puderperuk
bland andra peruker, dem ingen minnes,
och var ibland franska sinnen och bruk
dock svensk till seder och svensk till sinnes.
Svensk var din känsla, som svallade lätt,
svensk var din iver för sanning och rätt.
Svenskt var ditt nit bland fransosernas nöjen,
svenskt var ditt allvar bland Kellgrens löjen.

Thomas, hela din själ var tro
på mästarevisdom och lärjungevilja.
Där blixten slog ner, skulle lyckan bo.
En ond och hans ondska du hoppades skilja.
Operakungen, som småsjöng sin strof,
drömde du om till en kungsfilosof.
Han skulle bana dig väg, och på färden
du skulle blixtra och upplysa världen.

Världen var dum och Leopold kvick,
de skrattade bägge åt dina sentenser;

de funno med skräck, att som blixten du gick
utöver alla förnuftiga gränser.
För snabb var din iver, för bländvitt ditt ljus,
du drömde om kungar i alla hus,
du drömde bland sedernas flärd eller tröghet
»om kvinnokönets naturliga höghet».

Thomas Thorild, i dag är du glömd
förutom förstås av en flock av de lärde.
Din bragd är till vikt och till värde bedömd
av några, som veta sitt eget värde.
Lysa och slockna är ljungeldens lott —
men vänta: kanhända han vilar sig blott!
Ty siarens blixtar de äro desamma,
som lysa i åskans osläckliga flamma.

MAMSELL BREMER.

Hon stod med huvudet sänkt i handen
och blicken halvskymd av varma droppar
och såg i träden och trädgårdslanden
ett rimfrosttäcke på alla knoppar.
Var vintern kommen igen med tjälen
och tunga dimman, som kväver allt?
Hon frös, hon frös in i själva själen.
Hon frös: vad livet var kallt!

Det var en morgon i sena våren,
en vårens morgon med hopp och väntan,
men ännu dröjde den ljumma kåren,
som släpper lärkan igenom gläntan.
Ty solen, solen har intet hjärta,
och fast höll molnet sin starka sköld.
I dimman darrade moder Hertha,
och barnen ryste av köld.

Mamsell Fredrika drog om sig sjalen,
och stegen skyndade framåt gången,
men tanken viskade: »Du är galen,
som går och väntar på fågelsången.

Förgäves andas du hela natten
din unga värme i vita ark:
blott dina ögon gå lätt i vatten,
de andras is ligger stark.

»Den papperssol du i drömmar tänder,
ej lockar utomdörrs drivhusrasen,
ty palm och kvinna i isens länder
de stanna ständigt bak fönsterglasen.
Mamsell Fredrika, förgäves brinna
de djärva drömmarna i din själ:
du är en kvinna, du blir en kvinna,
och kvinnan föddes till träl.

»Du är en knopp mellan andra knoppar,
som kräva värme att ej förfrysa,
men vilka pärlor ditt öga droppar,
skall ingen solblick emot dem lysa.
Du saknar, saknar det enda vapen,
som gör din härskare till din träl.
Du har två bojor i fångenskapen:
din fulhet, ja, och din själ!»

Mamsell Fredrika gled fram på sanden,
som om hon flydde för allt det trånga —
då såg hon plötsligt ur trädgårdslanden
det bolma upp som en strupes ånga —

hon såg det ryka som av en imma
omkring en ångande kropp i bad —
och rimfrostkornen, dem såg hon glimma
som stänk på knoppar och blad.

Hon kände värme som från ett hjärta
och trodde ännu sin känsla drömma:
vad solen nekat, från moder Hertha
hon kände värmande mot sig strömma.
Det vita kornet, som nu var droppen,
som blänkte vackert och tyst försvann,
det hade tinat — i själva knoppen
det låg en gnista som brann.

Mamsell Fredrika, hon log i tårar:
»Vad mer om hjärtat är till vid polen?
Den enda sol, som ger hjärtevårar,
det är den egna, den inre solen!
Vad mer om dimman än reser skärmen
och frosten binder ditt ödes mark?
Igenom bryter sig hjärtevärmen,
ty den är dubbelt så stark!»

JOHN ERICSSON.

Han var svensk, han var född i det hjältarnas land,
»som är och som blir, vad det var»,
där en storhet får vara en storhet ibland,
om han haft en minister till far.
Han var barn av ett land, där det knusslas krasst
med allt utom högstämda tal,
där arbetet hatas, där flit kallas last,
och där lättjan är folkideal.

Han var svensk, han var född av det härliga stål,
som väntar på svenskarna än —
som fraktas med utlandets smedjor som mål,
och som köpes för dubbelt igen.
Han var barn av det land, som älskats så varmt
av den minste, som hemifrån gick,
när hans hem och hans land var för snålt och för armt
att skänka hans kärlek en blick.

Han var född i ett land, där begåvning är brott
för härskande Grönköpingsbor,
i ett land, där allt annat är inskränkt och smått
och blott halsen är pösig och stor.
I vårt land var han född med — o ve — karaktär
och — så sorgligt — med sekelgeni;
»och därför, min vän, du passar ej här —
var så god, passagen är fri!»

Och han for, och han stred, och han led, och
han svalt,
och han möttes av dumhet och hån,
men ett mod, som kan kämpa med kallt emot kallt,
det hade han hemmaifrån.
Hur gudarnas avund gav slag och grep tag,
sist klippte han gudarnas klor —
och det lästes i Grönköpingsbladen en dag:
»Vår landsman därute är stor!»

Ur hjärnan hade han byggt sig en värld,
som gudarnas avund ej nått,
ur hjärnan skapat sig lycka och härd
och ett land, där ej snille är brott,
där ingen sporde, vems ättling han var,
där berömmet var mer än en fras:
»Hans gärningar voro hans mor och hans far,
han har frälsat en människoras!»

Du land, som nu hyllar med fester och tal
den, du kallar omsider din son,
har du panna att hälsa med skrytets pokal
den, du jagade hemmaifrån?
Är du viss, det var dig, som lovorden gällt,
när man prisat hans fädernesland?
Är du viss, att ej stoden, vid Mälarn du ställt,
haft sin plats på en ädlare strand?

Där han föddes, var allting för slött och bekvämt
att räcka den unge sin hand.
Där han föddes, var allting för adelsförnämt
att erkänna frändskapens band.
Där var han en främling, när striden var hård
mitt i bruset av tävlingens älv.
Där drevs han från land utan hjälp eller vård:
»En ofrälse hjälpe sig själv!»

Du land, som då lämnat för vind och för våg
din son utan huld eller hägn,
du har ingen del i hans segraretåg,
i saluten och blommornas regn.
Hans mor är den stora och fria nation,
som ej ratar en käck parveny,
nationen, som reser åt snillet en tron
tätt invid sin frihetsstaty.

Du land, se hans namn är för stort att få rum
i klickens och klassernas land.
Hans mor är ej hon, som står trångsint och stum,
där det tarvas en själ och en hand,
ej hon, som förgäter för sagor och prål,
att barn tarva sagor, ej män —
hans mor är det härliga, svenska stål,
som väntar på svenskarna än.

ADOLF HEDIN.

Så ofta den rösten höjdes
med skärpan i ord och ton,
då flög det över landet
som ett skott ur en kanon.
De hundra och hundratusen,
de lyssnade lika då,
och rädda och starka hjärtan
begynte att snabbare slå.

Det fattiga, gamla Sverge,
så fattigt och armt på män,
det hörde på ordens skälvning:
en man är dock ännu igen!
I allt det veka jollret,
i en tid så hövisk och fin,
än lever Torgny, kung Olov,
än lever gamle Hedin!

Den gamle lagman Torgny,
som steg på tinget fram

och sade Sveakungen
sin mening om ära och skam,
han hade en här omkring sig
av dristiga bondemän,
och varje ord, han talte,
från sköldarna gnydde igen.

Den gamle Torgny lagman,
den gamle Adolf Hedin,
hade bägge ett ord att säga
den höviska diplomatin.
Men när sonen av nya tider
för tronen ensam steg,
då klappade många hjärtan,
men Sveatinget teg.

Jag sjunger ej om de många
och om sköldars bifallsslag,
jag sjunger om en ensam,
som värnade Sverges lag.
Jag sjunger ej om segrar,
dem Torgny med tinget vann,
jag sjunger om en trogen,
beständig och tålig man.

Det speglar sig i djupen,
i djupen av Sverges folk
en bild för alla tider
av en väldig folkets tolk.

Det far en blixt över djupen,
en aningens blixt ibland:
e t t fattas i bildens storhet,
blott ett: ett större land!

I stora, starka tider,
hos en mäktig och stolt nation
är mannen av annan skala
och musiken av annan ton.
Där stiger en gång på seklet
vid blomrägn och stenars vin
för tronen och taburetten
en man som Adolf Hedin.

KARL STAAFF.

En sol må ha lyst den våren,
den våren i vårens stad,
när den eviga Trikoloren
slog ut som i blommor och blad;
när idéernas genier sänkte
i väntande själar sitt ljus
och hoppet, det givmilda, dränkte
all världen i drömmens rus.

En sol må ha lyst den våren
som aldrig en vår se'n då,
ty barn av de senare åren
de vilja det ej förstå.
De undra var gång, när de stanna
vid åttitalistens stol:
hur brinna hans ord, hans panna
hur lyser den ej av sol!

Där sjunka skuggor på livet,
och våren ger mager höst;
de många de flykta ur kivet,
de fly till chimärens tröst.

Den bäste blir duven och bitter,
han hånler sist, när han går,
åt en outtröttlig, som gitter
idissla sin dröm om vår.

Men drömmarn från åttitalet,
den rätte, han sviker ej,
och mulnar det än så galet,
för molnen han viker ej.
Och falla, som löv från träden,
hans drömmar och vänner ifrån,
han lyssnar till lärkekväden,
han lyss till en vårstorms dån.

Jag satt vid en drömmares sida,
en h ö v d i n g s sida en kväll;
jag hörde det så till vida
ej blott av applådernas skräll.
Jag hörde det brusa kring borden
som kronor i vindens gång.
Jag hörde det sjunga i orden,
h a n s ord, som av västans sång.

Jag lyssnade tveksam. Det tycktes
så råkallt i tiden då.
Jag lyssnade tveksamt. Man trycktes
av aningar, höstligt grå.

En skräck skalv i mänskornas gamman.
De lupo som jagade får.
Så drogo ej skyarna samman,
när det tecknade sig till vår.

Så kom det. Ett Herrans väder,
att ingen dess make minns.
Av stormar, som skrämt våra fäder,
i fasa ej halvt den hinns.
Det stormar i månar, det stormar
i långa och vintriga år.
Det bryter, det kuvar, det formar —
Gud vet, vad ur formen går...

Men uvar och korpar de glädjas,
just nu är dem världen i lag.
De hoppas, dem måtte tillstädjas
beständigt en natt som i dag.
De håna, de skria, de skratta
åt lärkan, som väldet mist,
åt lärkan, som ej kunde fatta,
att uven får rätt till sist...

Karl Staaff, du hörde dem skratta,
det skrattet förföljde dig jämt,
och splitternya de skatta
alltjämt sina nötta skämt.

De skrattat, när fältherrestaven
band härarna vid dina spår.
De skrattat, de skrattat vid graven
at honom, som trott på vår.

Karl Staaff, den kvälln vid din sida
förgäter jag knappt eller sent.
Jag mötte din blick den blida:
därinne var allting rent.
Där blomstrade Trikoloren
av kärlek och hopp och tro.
Där byggde sig drömmarvåren
otröttlig sitt sångarbo.

Vad se'n om du sveks av stunden,
om uven fick rätt en stund?
Den trötta hövdingeblunden,
den blir ej en evig blund.
Du sveks, men du svek ej din lära
som mången, när hanen gol.
De kunde förmörka din ära,
men aldrig din pannas sol.

Ty drömmarn från åttitalet,
den rätte, han sviker ej,
och stormar det än så galet,
för stormen han viker ej.

Och falla, som löv från träden,
hans drömmar och vänner ifrån,
han lyssnar till lärkekväden,
han lyss till en vårstorms dån.

RÖSIÖ.

Man med en ingiven diktares själ
och en korstågsriddares flammande tro,
i Sverges åker du plöjt som en träl
för tusende frön kring den fattiges bo.
I tegen du trätt som med jättefötter
och dikat och hävdat för tacken du fått:
till sist skall väl något slå rötter
av allt det sköna du sått.

Skald, fast du aldrig bundit med rim
dina vildvuxna kärvar ur självbrukad jord,
allt markernas mäktiga myller och stim
ger liv och ger doft åt ditt gyllene ord:
binas och humlornas stråkar burra,
lärkans kornett klingar studsande gällt,
och människor sjunga och hurra
på nyredda, ångande fält.

Ej blott skördarnas krämaregull
och slåttermaskinen, som rasslar och skär:

åkerns och ängarnas nakna mull
du håller som barn och som moder kär.
Du älskar den vågiga betesvången
som maken sin ammande makas bröst.
Du smeker ditt hemland i sången
med en älskares skälvande röst.

Skald, och man skulle ej vakna som du,
det fattiga landets försonade vän,
och höra i eviga tider från nu
din durton i hjärtat ljuda igen?
Vän, och man skulle ej älska sin backe
med alla dess stenar och allt dess slit
och pröva ånyo sin nacke
mot andra nackars granit?

Fart av din arm och kraft av ditt sinn,
blod av ditt blod, som en ynglings rött,
väcker du, skänker du, gjuter du in
i alla de törstande sinnen du mött.
Mången, som dignat för länge sedan
på inbördeskampens fiendestig,
står på fötterna redan,
hjälpt med ett handtag av dig.

GLUNTENS TIDER.

Vilka tider, när studenten
med examen knappt i vänten
stängde sina rosendrömmar
i en flaskuppfylld berså
och i samkväm hela nätter
i duetter och kvartetter
lät sitt unga jubel strömma
med den gyllne Fyris' å!

Alla allvarsgriller dränktes,
mycket taltes, mindre tänktes,
orden voro sommarsländor
kring ett värdshus' blomrabatt;
klang och tokprat hela kvällen,
och kring alla glada ställen
drog man arm i arm på rundgång
i en ständig månskensnatt.

Vilka tider, vilka seder!
Men de skapte män av heder,

och de sparde åt den gamle
ungdomsfröjd och poesi;
från den bjärta karnevalen
bar man med sig idealen
ej som blomman blott på fracken,
men som hjärtat inuti.

Vilka seder, vilka tider!
Men mot större krav och strider
slog man upp den blåa blicken
sanningsdjärv och oskuldsfull;
ej av guldets klang kan mutas
den, som levat i en lutas:
för den sanne juvenalen
sångens gull var ärans gull.

Så i mulna samtidsnatten
låt oss lyfta än på hatten
för magistern och för glunten
och med gamman än en gång
drömma oss till deras nätter
av duetter och kvartetter,
svärmerier, raljerier,
vänskapsord och månskenssång.

Låt igen en huldrik fader
gälda våra serenader,

alla våra brustna strängar
vid en fager tärnas lov;
och när gubben blir besvärlig,
låt oss svara med en härlig
mästerduo över ämnet:
Solnedgång vid Eklundshov!

STRINDBERG.

Lugna vatten äga vi många,
där pärlor vi hämta och fiskar vi fånga;
åar blida och tjärnar trånga,
bäckar med lekset och dämpat svall,
vackra sjöar äga vi många:
blott älven föder oss Trollhättefall.

Fina diktare äga vi många,
där pärlor vi hämta och blomdoft vi fånga;
speglar vida och speglar trånga
åt väsendets sanning och varats sken,
skalder och drömmare äga vi många,
men Strindberg skänktes oss endast en.

De andra voro de klarnat ljusa
sommarens vatten, dem kårar krusa
och åror klyva i dofternas tid;
vi sågo dem stråla, vi hörde dem susa,
vi njöto dem glada i sommarfrid —
men bortom hörde vi älven brusa,
locka och tjusa, besvärja, berusa
själen med makten av ström och strid.

Du älvens makt, vad är sjöafriden
mot dig i den rolösa ungdomstiden?
Du ström, som ekar i själva blodet,
vem tävlar med dig inför ungdomsmodet?
Du framåtfors, som brusar i sinnet,
när hejdar dig tvekan, när dämpar dig minnet?
Vi jublade upp, ty vi hörde ej fel:
för oss var Strömkarlens vilda spel!

För oss var bubblet, för oss var branden,
trotset mot hindren, striden mot stranden,
det vreda skummet, den blixtrande flamman,
som speglades i våra ögons gamman,
det dova mullret, forsen av orden,
som frusade upp ur själva jorden,
det snabba, slösiga snillesvallet,
som självförglömt skänkte sig hän och i fallet
och faran och festen av undergången
dånade ut i undergångssången,
som blev för vår lyssnan på samma gång
till älvens och ungdomens segersång.

Åh, fångande, flyktiga, eviga toner,
nya för tider och generationer,
som dött eller dö eller födas och bida
sin timma att tjusas och fångas och strida!
Åh, stormande, formande, eviga trånad,
som trotsar så torkans som köldens månad:

må ytan förisas, må ytan förånga,
i evighet skall du dock egga och fånga!
Otömliga, väldiga, brusande snille,
vi njöte dig, följde dig, fast vi ej ville,
ty branden, du väcker, är ungdomens egen,
fast ordlös och dämpad, fast skygg och förtegen,
och stämman, du äger, hur vild den må skrämma,
är vårens och själens och samvetets stämma,
och alla dess bubblande, kokande ord
de strömma ur barmen av Sverges jord!

Vi äro ej ständigt och evigt unga,
vår strid blir ett minne, vår längtan en sagas,
allt längre i fjärran snart älven hörs sjunga,
mot sjöarnas spegel en afton vi dragas.
Där slå vi oss ned för att stilla begrunda
de evighetsdrömmar, som ofödda blunda
i människoaningens moderliv
och vänta sitt ljus av dagar, som stunda.
Där mumla vi kanske: Ungdom är kiv,
trots kivet blir ingenting annorlunda,
och liv får ingen, som pockar: Giv!

Vi lära oss sommarsjöarnas visa,
låta dem jollra, låta dem lisa
sår och sorger med tröstens sånger –
i spegeln försmälta förhoppning och ånger,
det stora vi glömma, det lilla vi prisa.

Vi glömma, att ock genom insjöns dröm
drar forsens skälvning och älvens ström.

Vi äro ej ständigt, ej evigt gamla,
vår frid blir ett minne, vår ungdom en klockas
klang, mot vars dallring vi vakna och famla,
ögonen tindra och själen lockas:
vi följa ju barnen, som lockas av strömmen,
vi drömma i sönerna ungdomsdrömmen,
vi känna en eld i det gamla blodet,
en fläkt av det forna ungdomsmodet,
och ännu en gång, innan sagan är all,
vi stirra i ungdomens vattenfall.

Åh, fångande, flyktiga, eviga toner,
virvel av sanningar och illusioner,
kamp, som är livets, malande bubbel
i tillvarons hjärta, dess hjärnas grubbel,
dess hopp och förtvivlan och drömmar och strider,
desamma på bottnen av alla tider:
vem samlade eder, vem spelade eder,
vem uppsteg i skum, och vem störtade neder
och hånade, trotsade, segrade, brann
i skönhet och hemskhet, i skam och i heder,
vem trodde, vem tvivlade, sökte och fann
de vägar, de villor, dit livskampen leder,
de smärtor, de fröjder, den kämpen bereder,
vem levde, vem stred, och vem sjöng såsom h a n?

Åh, fångande, flyktiga, eviga toner,
nya för tider och generationer,
som ständigt från hans, hans harpa ni klinga,
sinnen betvinga och pulsar bevinga!
Ni äga en makt såsom eljest inga,
Strömkarlens trollmakt i människohamn,
ni binda ihop i en snilleslinga
Sverges och stridens och Strindbergs namn!

DEN DÖDE SKALDEN.

(Vid Frödings död.)

Hur ljuvt han blundar...
ett offer fallet
i soluppgången
på bärgig bana.
Nu tiger sången.
Nu tiger skallet.
Med trötta hundar
drar hem Diana.

Hur ljuvt han vilar...
En gång han strövat
med jägarbågen
och jaktens pilar.
Ur spända hågen
ett pilrägn sjungit,
som ingen dövat,
tills strängen sprungit.

Hur skönt han drömmer...
En gång han lekte
ur bröstet kväden,
ur hornet låtar,
dem ingen glömmer —
så sant de smekte
som sång i träden,
som porl kring båtar,
som sus i säden
i kornets kvällar
och svar bevekte
ur hårda hällar.

Mer mjuk är hällen
än ödets makter:
Diana hörde
om jägarns jakter,
och sångarns sånger
den höga störde
väl några gånger
i tysta kvällen.

Hon strängen spände
på silverbågen,
och friska hågen
ett skott hon sände...
o ve, hur greto
ej bärg och lundar!

En hjort blev jägarn
och ton och tanke
ett koppel hundar,
som månskenskranke
i hjärtat beto
den kranke ägarn...

Hur ljuvt han blundar:
ett offer fallet
i soluppgången
på bärgig bana.
Nu tiger sången.
Nu tiger skallet.
Med trötta hundar
drar hem Diana.

Hur ljuvt han drömmer:
må ingen störa
med fåvis klagan
hans drömska öra!
Sin skräck han glömmer
och gudaagan.
Sitt huvud gömmer
han nu hos Sagan.

Han ville sova,
ty vild var jakten
och tröttad anden,
och gudamakten

gav ej förskoning
för grymma branden.
Nu må vi unna
hans själ den gåva,
vi arma kunna:
en sömns försoning.
Han ville sova!

Han ville sova,
men aldrig somnar
i hemlandsjorden
hans visas yra.
När mången domnar,
när mycket rostat,
är frisk hans gåva.
De kära orden,
de få ej sova,
de köpts för dyra:
en själ de kostat...

ÅH, LÅT OSS MINNAS ÄN...

Vi drogo världen runt inunder segerfanor,
som multnande än vittna om vår färd,
när vi för rätt och frihet bröto banor
och förde äran fången till vår härd.
Oss följde örnarna: de fordrade sin gärd.
Oss följde sångens vilda svanor.
Från korets skumma mur nu lysa våra anor
och våra nötta svärd.

Vi slogos, en mot sju. Vi kämpade som ingen
mot lögnens världsförbund och ligors övermakt.
Vi sveko ej. Vi höllo vakt
och mötte stormen, slagen, stingen
med hjältars mod och helgons dödsförakt,
som djupt i sina bröst re'n övervunnit tingen.
En ring av döda blott vi till en sköldborg lagt
mot tätnande och mörka ovänsringen.

Vi voro glada barn. Vi höllo av ett skämt.
Vårt löje hade klang såväl som våra vapen.

Vi logo in i mörsargapen.
Med blott en kör av skratt en bataljon vi skrämt.
Vi drucko tätt, men sjöngo också jämt,
och gycklet sjöng om greven som om knapen.
Vi nöden själv till bättre lynne stämt
och skrevo muntra brev från ryska fångenskapen.

Vi yvdes av vårt land: Atlantis var dess namn,
all storhets fosterbygd, all vitter odlings vagga.
Vi yvdes av vårt folk, och ve den nattens ramn,
som hov sin röst till hån, den skalk, som djärvdes nagga!
Oss följde fädrens dåd och Sverges modershamn
i slagets gråa rök och havets vita fragga.
Vi tjänte Sverges frejd. Vi dogo för dess flagga,
och mer än guld oss var en grav i Sverges famn.

Åh, låt oss minnas än var dygd, som välbehållen
i världen heter svensk och jämt skall heta så:
den raka ryggens dygd ibland de krökta trollen
och ädelmodets dygd mot svaga eller små;
det svärmeri, vi skänkt den höga hjälterollen,
den dröm, som svävar skygg på vingar mot det blå;
det nit för allas rätt, den drift att allt förstå,
som göms bak ytans köld och strukna klädefållen!

Vårt tal var ofta is, när hjärtat hetast brann.
Vi frukta löjet jämt, när känslan föder orden.

En mur av tystnad står emellan man och man.
Vi bo på var sitt fjäll, vi barn av höga norden.
Ja, tina kunna vi, när högtid dukat borden;
till hälvten löses då vår vardags trolldomsbann:
vi ära då vår kung, vi älska fosterjorden —
ack, hunne vi blott med att hålla av varann!

Det brinner inom oss. Vi bara låtsas kalla.
Det brinner inom oss en stilla eld, men klar.
Vi ha ej lätt till ord. Vi ha ej lätt att svalla,
men svalla kunna vi i dag som forna dar.
Vårt hjärta viskar hälst. En gång skall ropet skalla,
vår långa längtans rop med svar och återsvar:
ett hem oss alla fött, en mor oss alla bar,
vi svenskar äro syskon alla!

III.

SKÅNE

VAPNET.

Du Grip, som i vapnet oss glänser,
slå ut dina vingar av gull:
all världen är av kronor och segerlöften full,
och den vingades värld har ej gränser!

SKÅNINGAR.

Alla, som komma från Skånes lann
och spridas åt öster och väster,
trutar ha de som ingen ann,
och magar ha de som präster.
Näsan visar dem upp emot skyn
den väg som är kortast och renast —
sätt dem, gott folk, till kungar i byn,
ja, eller häng dem genast!

Sätt dem, gott folk, där ödet vill,
där de skånska näsorna peka!
Mota dem? Å, bjud inte till!
Där äro ni alla för veka!
Skåningar nöja sig ej att gå an,
en smula för mer än de sämsta:
de komma från jordens främsta lann,
och de vilja vara de främsta.

Skåningar veta, och skåningar tro,
att ej under sol och måne
det finns en fläck, där människor bo,
så härlig och ljuv som Skåne.

Evart de slungas av ödets vind,
biltoga konungar like,
den färgas högt, deras lugna kind,
när de minnas sitt konungarike.

Alla, som komma från Skånes lann,
tala med skånska tungor:
skratta — ett skratt gör gott iblann
i glopars trånga lungor!
Skratta åt ropen ur slättens jord:
slätten känner ej svedan!
Skratta åt våra skånska ord —
bara ni lyda dem sedan!

Alla, som komma från Skånes lann,
breda i ryggen och näven,
skorra och skryta som ingen ann,
men skryta i gärningen även.
Ni, som stå där som altarljus
stumma och bleka och blyga,
fast blott människor gäller ert krus:
bland människor äro vi dryga!

Bland människor vika vi ej en tum
varken för bön eller dunder:
vi äro ej bara en böljas skum,
vi äro böljan därunder.

Vi äro ej mer en kuvad provins
i Mälarherrarnas lydno.
Vi äro ej mer en förvandlad prins,
men prinsen i sin prydno.

Skåningar alla i Skånes lann,
när jag minns den skånska våren,
hur nyckfullt trolsk, hur yppigt grann —
då blöda de dolda såren,
då blöda de efter dig, mitt lann,
mitt lann av mjölk och honing —
väl gläds jag att heta svensk iblann,
men jag yvs att vara skåning!

TORVRÖK.

Du doft av torvrök, du smeker så skönt
som skönaste doft, jag nånsin rönt,
som rosens ånga och fläderns lukt
och dunsten av vin och doften av frukt
och lindarnas blommor, som mogna till frö,
och kåren bland fång av nyslaget hö,
som allt och som intet, jag ännu förnam —
i torvröken skymtar min barndom fram.

Där upp den slungar sig, lekfull och ljus,
jag anar en grind, jag varsnar ett hus
med limmad skorsten på spåntäckt tak
och täppa omkring och en stia bak.
I fönstret lyser en tvärhängd gardin
över krukornas eviga blomstervår.
Men ute bland hagtorn och buxbom står
som blommande blod en grann georgin
och över lavendelns rikedom
en kejsarkrona som eld i blom
och innerst vid kalkväggens vilda vin
en muntert surrande kupa med bin.

De ligga, där vägen ormar sig hän,
som glimtar av sol bland laviga trän,
en klunga av stugor med grind och brunn
och det svalaste vatten, som läskat en mun,
och aplar, som digna på krokiga knän
av de vackraste äpplen att titta på,
som lockat en pojke till snatteri,
och den ledaste surkart att bita i,
som ställt honom sedan att skämmas i vrå —
de ligga där, kyrkbyns tysta små hus
i torvrök, som dansar munter och ljus.

Men prästgårdslängan på backens brant,
som hägnat en gång min barndoms fred
med ändlös åsrygg och stenfot sned,
den nickar mig till som kärast bekant.
Dess vänliga, gula fysionomi
bak vägens alléer av lönn och alm
den klänger sig fast, den biter sig i
som mossans kuddar på takets halm —
den kan plötsligt komma och glida förbi
som en vaggvislåt, en psalmmelodi,
fast vackrare blott än vislåt och psalm.

Än ser jag gubben, hur fin och from
han levde sin dag vid böcker och bön
med minnen blott till sin rikedom
och blott ovan skyarna hoppet om lön.

Vi tu, som bäst förstodo varann,
en parvel jag och en åldring han,
vi hade för vana, när aftonen föll,
att vanka på salsgolvet av och an.
Och än kan jag känna, när trofast han höll
min barnhand sluten i handen sin,
dess krökta fingrar och ådriga skinn.

Än går jag i kvällningens rosenbad
ur de trenne väggarnas fönsterrad.
Än hör jag min egen trippande gång
och gubbens svaga, nunnande sång,
fast orden, han gick och gnolade på,
jag aldrig lärde mitt öra förstå.
Än minns jag färgen på var tapet,
var möbel i morfars prästgårdsrum
och varje historia och hemlighet,
som mötte en främling förteget stum.
Än ser jag mig åka i morfars karet
till kyrkes och gilles så mången stråt
och på blomsterplockning oss följas åt —
fast mycket jag anar och litet jag vet
och mycket är toner blott i en låt,
den ingen, hur vida han söka vill,
är mäktig att finna orden till.
Men anat som känt, jag håller det kärt,
det outsagda, som snuddar förbi
med gossårens doftande melodi,
med anletet, milt och vördnadsvärt,
av honom, som parveln stava lärt.

I kyrkmullen sover den gamle, hans fot
har stannat för ständigt. Den tilja han trätt,
har hackan brutit, har sågen frätt.
På tomten bygger en annan ätt.
Och röken, som lekfull slår mig emot,
den doftar ej torvrök, den luktar sot.

*

De karlar, som titta ur stugan, en gång
som pojkar de mönstrats vid prästgårdens dörr,
och hon med en väppling av små på sitt fång
har varit vår leks marketenterska förr.
Och dessa jag kallat för du
och övat med ett och med tu,
de följa betänksamt i fåran sitt järn,
de känna mig icke, de kalla mig herrn.

Men tappra soldater de voro en gång,
och så vis general har ej funnits som jag,
och trumman drillade muntert sin sång
till ilande marsch och till stormande slag,
och fanan den gula och blå
sken aldrig så blågul som då,
och alla rekryter, så många vi ha,
ej gällare skria sitt svenska hurra.

Vi byggde oss fästen bland törniga snår
för fiendens styrkas och farlighets skull,

vi sökte hans tillhåll och funno hans spår
med mordisk och träsabelväpnad patrull.
Och eho som föll i vårt våld,
han var spilld, han var slut, han var såld,
och fasan gav vingar åt ankor och höns
för överste Olov och korporal Jöns.

Vi överrumplade fort Bigarrå,
vi togo med hurrarop fort Astrakan
och njöto som segrare frukterna, då —
Fortuna vände sig, som hon är van.
Och ilsket som sommarens mygg
föll snickarens påk i vår rygg,
och hela den segerberömda armén
besteg sina lika beryktade ben.

*

Minnena få glans som skyn om kvällen,
söndagssol förgyller timmar grå,
och den tröge sämjes med den vilde sällen,
blott de kivats i sin barndoms vrå,
blott de ha ett blekt gemensamt då —
minnena få glans som skyn om kvällen.

Barndoms vägar äro kära ställen,
som ett guldkorn glimmar varje stoft,

och av slätten borna eller fjällen
under stjärnigt eller molnigt loft,
länge minnas vi vår torvröks doft —
barndoms vägar äro kära ställen.

HOS JEPPA.

Vetet står grant, du Jeppa,
och grann står vinterrågen,
synd som det är att skräppa,
tills mjölet är i trågen.
Bara nu vädret ville
ge skörd av allt, som står,
kanske du gör i år
ett kungligt höstagille.

Jeppa, din trädgård skiner
av blossande pioner,
krasse och georginer
och pumpor och meloner;
mörkgrön lavendel plockar
du till ditt kyrkbesök,
kanske därhos en lök,
som andaktstårar lockar.

Kålen står fet, du Jeppa,
och inom gröngrässvären

grönska än i din täppa
de sura stickelbären;
mjöldaggen syns ej hitta
till friska karten in:
Jeppa, en jord som din
kan intet mögel smitta.

Hos dina grannar ruka
i blåa vitbetlanden
liksom en ympad sjuka
de polska legobanden;
folkrosten syns ej hitta
i din drängkammar in:
Jeppa, en mark som din
kan intet mögel smitta.

Slipstenen gnyr vid boden,
ty du är just i tagen,
Jeppa, på gamla moden
att få din ängsbit slagen;
grannarnas nyhetshunger
vid en maskin slår dank:
genom din klöver blank
den gamla lien sjunger.

Vetet står grant, du Jeppa,
men hur står gamla vettet?

Nöddes du pennan släppa
för att få tid med spettet?
Var det vid ogräshackan
du nöddes nöjas klok
blott med en enda bok
förutom almanackan?

Allt är sig likt i längan
från mossan upp på taket
ända till gungstolsgängan
i kvava gästgemaket;
allt är som förr i världen,
när prästens dotterson
snattade blåa slån
på Jeppas gråstensgärden.

MIDSOMMARDANS.

Harmonikan ljuder,
och Jeppas stråke sågar,
så fullblodet sjuder
hos töser och hos pågar
och dansen, som slingrar
invid den vita gaveln,
planterar fem fingrar
till prydnad i ryggtaveln
på varje tösaliv.

Harmonikan ljuder,
och Jeppas fejla tjusar
var drängpojk, som bjuder,
var hemmatös, som krusar,
men sist böjer nacken
och faller karln om halsen
och valsas kring stacken
i ljuva bostonvalsen,
den ingen emotstår.

Harmonikan ljuder,
och fåratarmen gnäller,
så Garm i sitt tjuder
i takt med takten skäller
och ekot av fröjden
i varje backe leker,
när månen i höjden
var hastig skugga smeker,
som snuddar limmad mur.

Ty nu är den natten,
som ingens öga söver,
mer blå än ett vatten
och yr av mejad klöver,
av klöver, som brygger
åt unga blodet oro,
hur trofast du bygger
på råd, som visa voro,
och da'n som var i går.

Och nu är den stunden,
då troll och näckar fånga
och viljan blir bunden
i fläderns söta ånga,
i flädern, som snärjer
allt ungt i sin berusning,
hur vilt du dig värjer
mot Venusbuskens tjusning
och mot en natt som nu.

Harmonikan ljuder
i ljumma sommarnatten,
så dansblodet sjuder
och gälla yla skratten
och viskningar fnittra
i gårdens mörka gömmen
och skogsfåglar kvittra
halvvakna upp ur drömmen,
och bostonvalsen yr.

Harmonikan ljuder,
och Jeppa brukar stråken,
så livslusten sjuder
av självaste hin håken:
— »Med dej, lilla Nilla,»
sa gamle sure åbon, —
»en skälm sutte stilla:
så styv och grå som gråbon
är inte Truls ännu!»

KVÄLLSMJÖLKNING.

Hundrade svansar vifta
i blommig herrgårdsklöver;
kvällningens kårar skifta
i lätta drag däröver;
och fram ur skogen kryper
allt närmre nattens skugga,
och redan daggen dryper
om kreatur, som tugga.

Liksom en kvarn långt borta,
det mal med vita stenar
tåligt i tusen korta
små varv åt stinna spenar;
i krets stå djuren; ligga
i kväll de orka sällan;
stå stumma blott och tigga —
och tugga dessemellan.

Halsarna tröga slänga,
och tungor slicka flugor;
men som en kalkad länga
bland röd-och-vita stugor
den vita korthornstjuren
med krusig härskarnacke
beskyddar ayrshiredjuren,
som vimla kring hans backe.

Hundrade mular böla
sin kör om spända juver:
herrgårdens pigor söla
i snack med någon luver,
som vid sin tjuga kråmar
i sommarkvällens svallning —
tills Bismarck ljudligt råmar
sin varnande befallning. —

Hundrade svansar svinga
i blommig herrgårdsklöver;
ångande droppar klinga
i kärl, som skumma över;
det klingar som en visa —
så sprids, när rägnet byar,
en lovsång om den lisa,
som lättar fyllda skyar.

Sjudande susar strålen
i takt med snabba fingrar;
mjölkerskan vaggar bålen,
den tjocka flätan slingrar,
och kullrig barmen välver —
men som att sommarn prisa
ur alla spannar skälver
en väldig syrsas visa.

BAKOM PLOGEN.

Vad tänker du på, där du vankar
i fåran lugnt och lojt
och knappt åt din vardags tankar
ger luft i ett stilla hojt,
ett mummel, ett rapp, som stinger
sin maning åt tröga steg,
allt medan en lärka ringer
högt över din bruna teg?

Inunder dig ser du välla
med tusende droppar mull
den heliga, tysta källa,
som skänker dig hälsa och hull;
dess ångande flöden spruta
mer ymnigt för varje steg
och liksom välsignelser gjuta
sig över din bruna teg.

Som stumma, offrande vänner
de trogna kamparna gå
i sele, den husbonden spänner
med hand, som är vänlig, fast rå;

när svetten och tjälen ånga
och jorddoften löser sig skön,
de vända sig stundom att fånga
en endaste blick till lön.

Vad tänker du på, där du vankar
i fåran döv och blind
och sluter din vardags tankar
bak stubben på haka och kind?
När, fåra vid fåra, du slingar
din mullflod sinnrikt och skönt,
missunnar du lärkan, som klingar
mot vårhimlens glasiga grönt?

Begrundar du undret du öser —
att bröd och blod och själ
stå upp ur myllan, som löser
och klumpar sig under din häl?
När djupet bävande gläntar
inunder varsamma skor,
säg, är det på livet du väntar,
du tegarnas jordemor?

Säg, vankar runt dina gärden
du därför så kutigt trygg,
att fosterlandet och världen
och livet du bär på din rygg?

Säg, är det därför du stiger
så lyssnande tyst din stråt?
Du vet ej. Din undran tiger.
Du kommer dess svar ej åt.

Du bär på en evig gåta,
som ständigt gör tanken stel,
och därför må vi förlåta
din tröghets och stumhets fel.
Var gång som dropparna spruta
omkring dina stadiga steg,
ohörda välsignelser gjuta
sig över din bruna teg.

ÄTTEHÖGEN.

Gråblårandig i försynta toner,
utan bjäfs och utan guldgaloner,
borstad, struken, ren och färsk ur tvätten,
vilar slätten, klädd till vitbetslätten.

Forna dagars glömda granna trasor
smycka knappast dikets tiggarhasor;
ingen mer bär folkdräkt; stadsbosprätten
väljer färg och snitt åt vitbetslätten.

Forna dagars färger lyste bjärta
sippra skamset fram vid slättens hjärta,
där på gråblå dräkt, som en förmögen
sidennäsduk, blommar ättehögen.

Gamla ättehögen, där inunder
ingen betsådd gror med stadsbofunder,
men med bondehug och bygdesinne
forntidssläkten göms i fredat minne!

Dit, från lemmarna till hjärtetrakten,
samlar sig på flykt den gamla prakten;
täckt med forna ängars rikedomar,
vitbetslättens sidennäsduk blommar.

Vivor brinna där, ranunkler strömma,
ärenpris med blåa ögon drömma;
över bulleblomstrens gulddukater
kungsljus stå som strama vaktsoldater.

Blåa klockor svinga, rosen spricker
enkelkransad ut bland smärta vicker;
tjärbloss flamma, prästblom signa över
bruna hjärtegräs och vita klöver.

Slätten ser med tveksamt sneda blickar
ogrässådden, där den solsken slickar,
där kring gamla hjärtehelgedomar
sista fadersarvet skamset blommar.

MORGON PÅ ROMELEKLINT.

Stel ligger Romele,
Romelejätten,
låtsar sig stenblind
och stendöv för slätten,
sveper sig myndig
i täcket av granar,
ser ej, hur människan
brådskar och banar.
Romele
hör icke snälltågens galande hanar,
hör ej, hur klockorna ringa kring Romele.

Dimmorna höjas
som böljor från slätten
sila och slöjas
som vågskum om jätten.
Vita gårdarna,
vita slotten
vagga som snäckor
på dimhavets botten.
Romele
ser ej, hur murarna skälva kring drotten,
ser ej, hur böljorna stiga kring Romele.

I BOKSKOGEN.

Här rägnar solen
från blanka blad,
här får violen
sitt morgonbad;
runt skuggans öar
gå ljusets bäckar
och bilda sjöar
på öppna fläckar;
och blek emalj
sin droppe fångar,
där vällukt ångar
av liljkonvalj.

Här smyger näva
sig upp på huk
ur löv, som väva
sin gyllenduk;
men fot som prasslar,
gör långa krokar
om ludna hasslar
och täta bokar,

fast den ibland
förtrampar skuldlös
en stackars huldlös
Mariehand.

Där ån i dalen
sin ringel rör,
hörs näktergalen
i finkars kör,
och flugor surra,
och myggor tona,
och humlor burra
från kalk till krona
i böljesmek
och boklövspladder
och fjärilfladder
och sländelek.

HÄLSINGBORG.

Säg, främling, såg du staden
ur Sundets dyning stå,
en näckroskalk med bladen
halvt öppna mot det blå?
Väna vågor vagga
bilden i sin spegel skönt.
Vit som dyningsfragga
blomman lyser fram ur grönt.
Och varje torn, en grann pistill,
förgyller hamn och torg...
Säg, förde lyckans vind dig till
det fagra Hälsingborg?

Säg, kom från livets kosor
du dit en aftonstund,
när himlen strött med rosor
det stilla Öresund?
Bladen från den tomma
himmelsrosen glödde då.
Vattnens vita blomma
såg du rodna likaså.

Så flödar som i rosendoft
en soldags saknadssorg
från sommarkvällens sidenloft
på fagra Hälsingborg.

Det sjöng ett surr kring torgen,
vart surr blir här till sång.
Det flög ett sus kring borgen,
det kvad: Det var en gång!
Krig och örlig dundra
aldrig mer om Kärnans namn.
Bin och humlor plundra
blott på honung blommans famn.
De lämna kvar på var pistill
från fjärran hamn och torg
i frömjölsstoft tributen till
det rika Hälsingborg.

Det är ett tallöst vimmel
av vingar, vinden för;
ett bud från varje himmel
på varje språk du hör.
Hit, där saftens käril
ständigt fylls ur signad grund,
mången sommarfjäril
fladdrar över land och sund.
Och nästintill i skugga sval,
där trött du kosan tog,
där hörs så mången näktergal,
som sjunger för sin skog.

Ja, främling, såg du staden
slå ut kring torn och torg
de vita näckrosbladen
av blomman Hälsingborg:
hit från livets strider
ville du då gärna fly,
glömma orons tider,
drömma om en bättre ny...
Ty ägde jag mitt fria val,
jag levde här och dog
och bleve se'n en näktergal,
som sjöng i Pålsjö skog.

TILL KRISTINA BORG!

Att stånda, själv ett ideal, när idealen ramla,
en fyrbåk över stormens skum, som kan de strödda samla,
att vara tro i tvivlets natt och hopp vid dödens port:
i sanning, det är gudagunst, i sanning, det är stort!

Att stå där stark, den fasta punkt, om vilken andra famla,
det ljusa nya, vi oss drömt, och dock det goda gamla,
den gamla godhet, till vars bild vårt ideal vi gjort:
i sanning, det är sällsynt lott, i sanning, det är stort!

Att äga frid i kampens larm, fast ingen tänker skona,
att bära så en höghetsglans som skimret av en krona,
att hata ingen fiende, men blott vad ont han gjort:
det är vad stoltast dödlig kan, ja, det är mer än stort!

Att hava ägt och mistat re'n, vad hjärtat ej kan mista,
om hjärtat ej i saknadssorg skall kallna eller brista,
att hava ägt den ädlaste och vuxit med sin sorg —
de stora blott ha mäktat det som du, Kristina Borg!

VID SUNDET.

Natt eller dag jag hör
stark eller svag din kör
bölja och dö och födas,
vild eller blid var stund
under min strid, min blund
liksom mitt blods det rödas
sjungande tusen sund.

Mörk eller ljus din sång
pulsar i grus och tång
som i en väldig åder:
genom dess takt jag hör
brusa den makt, som rör
alltet, och så förråder
lyssnarn du alltets kör.

VID ÖRESUND.

I vattnets röda
magiska spegel
som blomblad blöda
aftonens segel,
som halvförblödda
kronblad av rosor
av vinden strödda
åt hundra kosor,
ett doftande vimmel,
som famnas av
italisk himmel,
italiskt hav.

I aftonfärgen
hörs Sundet sorla,
ur branta bärgen
kaskader porla
och näktergalar
sin älskog smäkta
i alla dalar,
av dungar täckta;

luften rusar
av rikedom,
och södern susar
bland söderns blom.

Därinne, däroppe
måsen svingar,
en skummets droppe,
som nyss fått vingar,
från vågen skilda,
och nu syns irra
med skrin, som vilda
likt värjsting klirra;
irrande glider
hans stridsballad
kring romantiska tider,
romantisk stad.

I vattnets spegel
sagolikt skiner
en stad med tegel
av guld och rubiner,
en stad av sköna
marmorpalatser,
som klättra på gröna
bärgavsatser,
ett skimrande vimmel,
som famnas av
italisk himmel,
italiskt hav.

Jag ser fabrikens
släckta krater
stå över vikens
amfiteater,
högt över gränders
klyfta vid klyfta
tornens tänders
kransar sig lyfta,
kampanilen
slå upp sitt visir
och torgbrunnstrilen
sprida sitt skir.

Jag ser över strandens
bränningsfragga
gaturandens
folkström vagga,
och blicken glider
bland vassa miner
till guelfers strider
med ghibelliner,
från livskamphärens
eviga flod
till kondottiärens
ryttarstod — —.

Vart drar mig hågen —
vart bär mig sången,
som född i vågen
nu dör i tången?

Vad skådar drömmen
i Sundets spegel?
Vart förs på strömmen
mitt blombladssegel
av vind, som spelat
mot Genuas torg,
när rodret velat
till Hälsingborg?

Ville till Sundet
mitt hjärtas tankar,
för evigt bundet
vid hemmets ankar —
Sund, ack, så ofta
leker du söder:
stränderna dofta,
solen glöder,
seglarnas vimmel
speglas av
italisk himmel,
italiskt hav.

Sund, där du smeker
hemlandsjorden,
vad du än leker,
är du Norden:
Nordens skyar
din ande formar,
Nordens byar,
Nordens stormar;

i örat morlar du
varje stund:
Norden sorlar du,
Öresund.

HEMMETS STAD.

Se ej med tomma och kärlekslösa
ögon ut över hemmets stad,
njut den, när somrar och vintrar slösa
dimmors spel eller gröna blad!
Njut den, när höstarna ösa,
njut den, när våren mornar sig glad!

Silvret, som skimrar blankt över taken,
guldet i rutornas spegelglas,
marmorglansen på drivisflaken,
törnande samman med sakta kras,
bjudas var själ, som är vaken,
fritt som en doft ur en blomstervas.

Har den ej mera än sol och vatten,
skuggors och dagrars fantastik,
växlingen mellan dagen och natten,
hemmets stad är sig aldrig lik:
se, hos dig själv bor skatten,
skatten, som kläder den skön och rik.

Hemstaden är ju ej mor allena,
spinnande kring dig med minnens garn,
eller en stenhop, som andra mena,
eller en bur eller grottekvarn:
hemstaden är våra sena
dåds och tidiga drömmars barn.

Hemstaden bär ju vår kärleksmånads,
bär ju vår bruds och vår hustrus drag,
unnar vår mandoms liksom vår grånads
vintrar hägnet av hemmets behag,
unnar vår skönhetstrånads
hägringar murar och mark en dag.

Stad, där du stiger i människoströmmen,
bliv då de mångas, nej, allas stad!
Rym mångtusende varma små gömmen,
kransa dem alla med gröna blad!
Lys dem med hoppet och drömmen,
fyll dem med kutter och kvitter och kvad!

MALMÖ.

De långa, trånga gatorna med namn från medeltiden
och gömda äppelgårdar, hur väl jag minnes dem,
när draget spridde hälsningar från ljumma sommarfriden
i Djäkne och Kalende och tyst Jerusalem:
det doftade av lindeblom, det snöade kastanjeflarn —
det var i just de gatorna, jag sprang en gång som barn.

De gröna, sköna parkerna, där i den första våren
de blå och gula krokus som tusen facklor tänt
och gräset göt sig sammetsfint och över rosensnåren
en luft som tyll och silke sin aningsslöja spänt:
det spelade en springbrunn där, det stridde näktergalar där —
det var i just de parkerna, jag gick, när jag vart kär.

De döda, röda minnena med anleten, som lyste
från tegelmur och gavel och gulnad pärmebok,
så unga ögon rundades och stora känslor ryste
och späda läppar tömde fru Sagas häxekok:
jag vet väl än en hemlighet, en eldfängd ungersven
jag vet,
som i de samma minnena gick vill och blev poet.

Jag hör ett sus i gatorna: där far den nya tiden
och river ner och bygger i blinken, som han far.
Patricierätten somnar in i vita marmorfriden,
och löven falla stilla på glömda, drömda dar.
Men snabbt får trädet nya blad, palatser trollas
upp i rad:
snart står, där Hansans tid ej hann, en Fri- och
Hansestad!

Jag ser ett flor i parkerna, ett flor av unga rosor,
som, lösta av ett under från sina stjälkars tvång,
i doftigt silke vaja fram på nya kärlekskosor
i vårvindssmek och springbrunnslek, musik och
fågelsång;
jag drömmer, att jag väljer där, vem vet: en mörk-
röd eller skär,
och fäster vid mitt bröst igen, på nytt, men hopp-
löst kär!

ORGELN.

Min far byggde orglar, han själv förde an
arbetareflocken,
när tennmassan sjudvarm ur kittlarna rann
och sprutade stänk emot rocken
och spånorna flöto med prassel och blink
som skum över plåtarnas klarnande älv —
åh, aldrig var fliten i skaran så flink,
som när mästarn höll tennhyveln själv!

Då brådskade sågar och hastade hamrar,
och svarvremmen ven,
och högt vid var pust mellan salar och kamrar
steg dammet i lampornas sken.
Och tog man sig annars beständigt små helger,
nu blevo de lataste sällar till mönster,
nu flyttade dosor och foro buteljer
i gömslen och vråar från bänkar och fönster.

Och verket det växte! Jag såg, vad en man
förmår i en klunga:
av stumpar och stycken förenade han
det under, som snart skulle sjunga.
Jag undret såg rest under kalkade valv
i silvervitt skimmer på läktares höjd,
jag hörde dess röst, hur den vaknande skalv
i första ackordet av bävan och fröjd.

En trollman mig syntes min far: ur en kittel
han öste musik!
Han nöjdes så visst med en borgerlig titel
och trollade aldrig sig rik.
Men undret det stod där: ur hundrade strupar
förströmmade ljuvt den förlösta musiken,
som aningar lyfter och ögon fördjupar
mot onådda rymder och osedda riken.

Det sjöng, som en vind i en susande skog
tilläventyrs mäktade sjunga,
om vinden haft själ och sucken, den drog,
förvandlat vart löv till en tunga.
I pipornas skog jag hörde min far
med vingade fingrar spela,
i rytmen jag hörde hans puls — det var
hans vidgade hjärta, det hela.

Ett människohjärta av själfull metall
så uppläts i sång
och flödade ut det fängslade svall,
ej ord låtit ana en gång.
Bekymren de stora, bekymren de små
och tvivel och strider med krav och med bud
mot valven jag hörde dem klappande slå
som bönliga suckar på porten till Gud.

Det växte likt sorg, det hävdes likt harm,
likt manlig vrede, som kräver ett svar,
det sprängande myckna en människobarm
kan rymma och samla i nätter och dar.
Trumpeten klang upp, basunernas storm
stark röjde sin brusande bana,
och flöjten ljöd som en gökton klar,
men varje fägring i färg eller form
lät lyssnaren ständigt ana
en bröstton av vox humana.

Du far mins orgel, jag bär din klang
längst in i mitt hjärtas hjärta.
Ur far mins frö ju mitt eget sprang
med släktenas rus och smärta.
När sången förlöser mitt eget sinn
och en strof kan rymma det hela,
då är det, som hörde jag än längst in
min faders orgel spela.

Du orgelklang, du klang av metall
mot valv och mot vidder och skyar,
du gav mig en klingande röst för all
den kamp, som var timma förnyar.
Du lät mig av människomassornas storm
och av stridernas tonbrus dana
en spelande färg, en skiftande form
kring min egen vox humana.

MOR.

Ofta när jag vaknat
ur min barnsömn mot tolv eller ett,
skumt över bordets ljusrund
en ansiktshalva jag sett
hjälplöst nicka i sömnen
med slappa, stela drag,
medan en kvinnohand räckte
en strumpa mot lampans dag.
Kanske ett sagobokens
eko ur själen for:
är det en fé eller häxa?
Nu sov jag igen: det var mor!

Kring mig sovo de andra,
syskonen, stora och små,
inunder släckta lampor
i kamrar trånga och få.
Bara en enda lampa
höll ut till ljusan dag,
bara två trägna händer
voro ännu i arbetstag.

Och än, när jag vuxen vaknar,
spökar den syn, jag sett:
mor och min trasiga strumpa
och visarn, som pekar mot ett...

Vips med ett grepp om skuldran
till skolans dag jag väcks.
Greppet liknar en smekning,
men nu är klockan sex.
Bäst ej betänka sig länge,
blott bums ur bädden stå:
rättnu är gröten färdig,
och kaffet står ju på.
Men många grepp och löften
det kostade visst, jag tror:
gossar ha nu en gång så svårt
att lyda lilla mor...

Skolan var så ledsam,
läxornas ok så tungt,
orättvis var lektorn,
slö vår gamle adjunkt,
hela världen vresig,
hela världen sur,
och kom man ej själv som den suraste hem,
så hade mamma tur.
Men alltid på slaget dukat
stod bordet med fat och glas,
och tycktes det torftigt och tarvligt,
mor mente det som kalas...

Skola igen... så middag...
skola igen... så kväll
med eftersyn av kläder
och passning av lampa och spjäll
och dukning och disk och bäddning
och läxor och alla till kojs
i ett stim av kiv och klagan,
i ett tummel av nyp och nojs:
så har hon levat och strävat,
så har jag hört och sett
dygnets program ifrån sex till tolv
och ofta från ett till ett.

*

Kära min mor, om det kallades bragd
av någon, som sådant sett,
att föda och fostra åtta barn
och skänka dem mat och vett,
slita och släpa i tjugo år
och ofta ha mörkt och knappt
och ofta hotas av sjukdom och nöd
och ändå aldrig ge tappt,
mor, jag kan se, hur du blitt skulle le
med sol över varje drag:
»Den bragden ha legio mödrar gjort
för ringare tack än jag!»

Bragden blir icke mindre,
fast andra gjort som du!

Tack är ett löjligt och fattigt ord
och ditt då ej betalt med ditt nu.
Vem ger dig din ungdoms drömmar igen
och din rosiga lilla person,
när du stavade engelska glosor
i en näpen flickpension?
Vem gäldar det sköna, du ej fick se
i en värld så skön och stor,
när du stängde dig in i armod
och livslång möda, mor?

Bonat och gott var hemmet,
där själv du vuxit som barn:
i en lummig prästgårdsträdgård
står ingen grottekvarn.
Sången klang till pianot
var kväll i den gula saln,
och gamla och unga lyddes,
och du var näktergaln,
näktergaln under trygga,
renliga, vita loft,
som sjöng i hemmets gömma
och gamla rosors doft.

Mången stannar i gömman
och sjunger till livets slut,
mången flyger på vingar
till slott och borgar ut

och är kanhända i strupen
ej mera en näktergal
än hon, som sjöng i sin ungdom
i prästens gula sal
och sedan lät sig fångas
i en fattig kojas bur,
tills sången teg bak bekymrens
och stadens dystra mur.

Mor, vem beklagar ditt öde,
när själv du är glad och nöjd?
Stundom klappar mitt hjärta
just därför av hemlig fröjd:
du var ej en vanlig gråsparv
i stadens gråa flock,
du teg bak höga murar,
men sångare var du dock —
och gnolar jag i gator
eller drillar i skogens sal,
jag är dock ej född av en vanlig sparv:
mor var en näktergal!

LÄRARINNAN.

Jag tänker på en saga, en saga, som jag glömt.
Jag tänker på en kvinna, vars minne jag har gömt.
Hon var ej gammal, var ej ung: Gud signe hennes gamla dar,
jag ville tacka henne, om hon i liv finns kvar.
Bäst skänker oss en kvinna
vår saga som vår aga,
och mig min lärarinna
har skänkt min första saga.
Den hette, om jag ej far vill,
visst Sampo Lappelill.

Min stackars lärarinna! Vi voro tretti ungar, vi:
det krävde plugg att ge oss vett och kraft att ge oss pli.
Vi stojade, vi skojade, vi flögo över bänk och bord,
vi slynglar eller slynor — gudsänglar, med ett ord.
Jag var väl då som andra,
jag minns mig många gånger
försmädligt dömd att vandra
till skamvråns bot och ånger.
Där har jag sedan dömts att stå
för mindre fel än så.

Men även pojkar tröttna på skamvrå och karbas.
De kunna läras läxor, när de fått nog av ras.
Ibland vill klassen vila sig: då heter det, att den
är snäll,
och lärarinnan läser en saga då en kväll.
Då blir ej knyst förnummet.
Det blir så tyst den kvällen.
Det finns ej folk i rummet:
vi rida långt bland fjällen
åt Lappland till, åt Sagan till
med Sampo Lappelill.

Vår lärarinna läser! Vi vakta varje hennes drag,
vi se, hur rynkor fyllas av ungt och ljuvt behag.
Hon ryckes med som ungarna, hon vågar drömma,
vågar le,
hon märker, hon är människa och sagobarn som de.
Som de hon synes hava
en hjärtlig skräck för trollen.
Hon låter renen trava
beständigt välbehållen
åt söder till, åt söder till
med Sampo Lappelill.

Vår lärarinna läser... vår första sagas trolska ord,
som ingen mer skall läsa för oss på denna jord.
Hon tvivlar ej. Vi tvivla ej, att allt är matematiskt
sant.
Vår första saga är oss av evighet bekant.

Och lågan vajar sakta.
Och stela såsom käppar
vi sitta där och vakta
vart ord från hennes läppar.
I rummet rår en ljuvlig ro.
Vi ha ej svårt att tro...

Det är så längesedan, och sagan har jag glömt,
men hon, som läst den, hennes namn är ständigt i mitt hjärta gömt.
Hon måste vara gammal nu: Gud signe hennes gamla dar,
jag ville tacka henne, om hon i liv finns kvar.
Jag ville kunna skydda
med hus och hem om henne.
Jag steg i hennes hydda.
Vi sutte ner, vi tvenne.
Jag tiggde: Läs mig en gång till
om Sampo Lappelill!

EN PÅG PÅ ÖSTERVÄRN.

Jag har gjort mig god vän med en liten én,
en trasvarg på Östervärn
med svångrem och speltopp och stabbiga ben
i tofflor med sinkor av järn.
Jämt skiner hans tryne av flottig spis,
jämt klibbar hans linlugg av svett;
han rotar och gnor som en riktig gris,
och snyter sig gör han på Adams vis
ur den bredaste nos, jag sett.

Det gick inte så lätt, som en rikeman tror,
att få krama hans lortiga tass,
ty jag var ju tvättad, och jag var ju stor,
och han väljer sin krets och sin klass.
För ett knäck, för en femöring, aldrig så grann,
skulle aldrig sin gunst han sålt:
man skall vara så liten och lappad som han,
men en skäggig och glasögonkisande man
den räcker han tungan stolt.

Jag har hjälpt'en en gång på hans himmelsskri
mot en större och starkare fyr;
se'n stryker han flagg, när jag vankar förbi
i tankar och tysta bestyr.
Och surra då topparna kring en dag
i vägen för stort folks ben
och en ålskinnsrepa behövdes ett tag,
så händer det väl, ja, så händer, att jag
kan få lov att bestå honom en.

Och dock är det jag, som kan tacka min tur,
att vi kommo att talas vid.
Se'n jag blivit hans vän, så (jag vet knappt hur)
har jag blivit så lärd på en tid —
han har visat mig alla de konster, han kan,
och de äro en helan hög!
Men lära mig »hopphag» går knappt mer an,
och att pjäxa med småsten så händigt som han
är jag både för dum och för trög.

Han har visat sin topp! Har man sett såna språng?
Har man sett såna snitsiga hopp?
En behöver knappt slå, se'n den kommit i gång:
det är väl en lejfig topp?
Se så här kan den stå mest en helan minut
och blott kirra och kirra sig runt!
Men kamraternas toppar! Här kommer det ut
ett uppriktigt ord ur hans smutsiga snut,
som på svenska kan tolkas med »strunt».

En gång han blir stor, skall han bli en husar!
Har man sett, hur hans slangbåge når?
Fast han fick ej behålla den längre för far
se'n han klinkat en ruta i går.
Men bolla det kan han, om jag ger'en en boll,
för hans gamla boll är itu...
Och när han så ramsat mig hela sin roll,
så sneglar han på mig på närmare håll
och frågar mig: »Vad kan du?»

GRANNAR.

Fru Persson och fru Olsson
de bo på samma svale,
och närapå varenda dag
de få varann i tale
om Olles spratt
och Stinas katt
och Finas hatt
och ditt och datt
och kunna ej nog prisa, att
de bo på samma svale.

Varannan dag fru Olsson
ses slinka in och vinka,
varannan är fru Perssons tur
att stå i dörrn och blinka
och bulla opp
med kaffekopp
och sockertopp,
och skorpedopp,
och sådant är för kvinnans kropp,
som oljan för en klinka.

När Persson kommit full hem
och Olsson dängt i bordet,
då är det skönt att ge och få
det rätta trösteordet
om den barbar,
som kallas karl
och barnafar
och landsförsvar —
»Och se, fru Olsson, vad jag har,
och det var h a n, som gjorde't!»

Ibland det kan väl skorra
ett annat ljud i skällan
och kaffeskvätten synas glömd,
fast det är mera sällan:
då »Perska, tvi»,
och »Olska, ni
kan låta bli
ert tiggeri»,
och aj, när Olskans dörr slås i,
om Perskan satt emellan!

Och kommer Persson full hem,
gör Olskan intet gille,
blott kelar kring i alla vrår
och smilskar »Olsson lille —

ack, Perskan är
ett huskors här
och sur och tvär
som gröna bär,
och fick jag följa mitt begär,
vi flytte, Olsson lille!»

Men nästa morgon bara,
ja, före hanegale
fru Olsson och fru Persson re'n
ha fått varann i tale
om Olles spratt
och Stinas katt
och Finas hatt
och ditt och datt
och äro himlaglada, att
de bo på samma svale!

SMÅ SKÅNSKA STÄDER...

Små skånska städer, bäddade i grönt
och doftande syren och kaffefester,
ni dåsa hän er sommars ro så skönt,
ja, väl så skönt som era sommargäster.

Ty sommargäster ligga på hotell
och sjunka rysande på andras lakan,
men ni, när tröttade av långa vakan,
på egna bolstrar sträcka er var kväll.

Det gassar frid på varje stenlagd kosa
emellan alla röda trädgårdsplank,
och bara främlingen, som här slår dank,
framhaltar arg sin via dolorosa.

Det doftar frid, en frid så blid och skön,
att jag kan höra häggens blommor dala:
giv akt, nu börjar denna stillhet tala,
en gammal flygel tolkar »Jungfruns bön».

En mössprydd gumma spejar ur butiken
på mig, kanhända på klaverets låt,
kanhända på en klang emellanåt
från stadens park och regementsmusiken.

Men som en vinröd, kvarglömd gammal munk,
välsignar kyrkan stadens gamla tama
idyll, och ingen hör det bränningsdunk,
som klappar på från havets stora drama.

FRU KIRSTIN.

(Häckebärga på 1600-talet.)

Borgfrun stannade på trappans sten,
såg väpnaren rida,
såg sporren, som högg, och rappet, som ven
om den ädle gångarens sida.
Längs lemmarna svetten pärlade ljum,
och ångan rök om ryttare och fåle:
»Och haver du ridit valacken till skum,
så ride dig själve hin håle!»

Väpnaren bidade stel som en hamn,
satt dödsblek på hästen,
han hade en ännu stelare i famn
och ännu blekare för resten:
»Fru Kirstin, jag bär eder herre på arm,
och pressade jag gångarn som djävulen och döden,
jag bringar eder ännu husbonden varm,
som själv I befallden och bjöden!»

Borgfrun hastade från trappans sten:
»Högt vill jag dig lova!

Och haver du ridit valacken i sken,
ej bliver du utan din gåva.
Nu hjälp mig och bär mig kär husbonden min
därin under sovgemakets sparlakan,
där sove han ut efter ritten sin
och den långa, kväljande vakan!»

Herr Holger vilade så stum på säng
med ögonen lyfta.
Fru Kirstin var ömsom bedjande och sträng,
ville ömsom skratta och snyfta:
»Och hör du, om halsens blodiga rand,
där hämnaremunnar till himmelen ropa,
där vill jag linda mitt rödaste band,
att såret må växa tillhopa!»

Hon tvättade blodet med kyss och med tår
och satt där att vakta,
om hjärtat, som klappade ännu i går,
ej sist skulle skälva helt sakta.
Herr Holger låg där så stum och kall,
fast hon smekte hans skägg eller ryckte'n i håret:
då brusade, då brann hennes smärtas svall,
då rev hon bandet av såret:

»Du vrånge bödel, kung Kristian,
I bödlar av Rådet,

jag vånne jag vore en riddersman
att giva eder lönen för dådet.
Jag lade min tyngsta klinga på arm
och svängde den blixtrande vass i solen
och borrade den djupt i er leda barm,
där I sutten på domarestolen.

»Jag vånne jag lockade i dagsljus fram
var skymningens gärning,
som ännu bidar sitt straff, sin skam,
och min herres olyckstärning:
var orätt fogde, var skalk och tjuv,
som nu om min skymf skall tassla och tissla,
väl vore den hämnden lisande ljuv
att höra edra galgar gnissla.

»Ej böjer fru Kirstin sin hjässa, Guds död,
för högdragna grannar,
hon reser sig än ur sin yttersta nöd
och ättens fiender förbannar.
Hör hit därute, du tjänaretross,
det lockar mig så fagert ur månens dimma,
låt köra för trappan min statskaross
med betjänter och facklor, som glimma.

»Sex svarta hästar låt köra i spann
med silvrade selar,

att grannarna må känna en herreman
av glansen som glittrar och spelar.
Ej bjude sig kusk och betjänt, om ej
beredda att följa till änden av världen —
väl känner jag vägen — båd ja och nej —
men föga om målet för färden.

»Husbonden sätten I pyntad och grann
högst upp vid min sida,
och, såsom det höves en adelsman,
hans brutna svärd i sin skida.
I hämten mig spänne och guldklenod,
till avsked jag rågar er händerna fulla,
I bringen mig skatternas återstod,
och se'n må karossen rulla!»

Ej höjdes ett rop, ej snyftade gråt
ur tjänaretrossen.
Med ögonen följde de herrskapet åt,
tills bokarna skymde för blossen.
Ej talades ord, ej viskades knyst,
så länge de hörde hovarna klappa.
Bakom dem gapade tom och tyst
den åldriga borgens trappa.

— — — — — — — — — — — — — —

Där moss-sjön lägger sin svarta rund
och näckbladen simma,

sex hästar stampade tuvig grund
i älvornas midnattstimma:
»Så vän var aldrig min svarta sjö,
ej bokarnas rundel så månskensfager;
du kusk, kör vägen till näckfruns ö,
att vi hinna den före dager!»

Karossen knarrade, piskan ven
om trotsiga mankar – –
betjänterna stodo som bilder av sten
och tego med sina tankar.
Ej höjdes ett rop, ej snyftade gråt,
när tappra och trogna de sjönko i mossen:
på gästning de följde sitt herrskap åt
med sexspann för statskarossen.

SLOTTET.

(Kristinehov 1716.)

Folket säger, det spökar däroppe,
mången har hört det, som ej är feg;
lyssnat och torkat ur pannan en droppe
tyst vid trampet av tunga steg.
Stundom det suckat i hjärtepina
liksom en själ, som vandrat vill,
medan hos fru Kristina
ekdörren hårdhänt slagits till.

Dock, när hönsen flaxa från pinne,
bandhunden mornas och herdar gå vall,
lugn och gråögd står hon därinne
färdig för ronden i kätte och stall.
Ryktarn undrar, och kusken mumlar,
vänta att väckas ur nattens dröm.
Hör, då ryter det: »Drumlar!»
Se, då viner mot skalln en töm.

Frun är oppe, och pigorna hasta
ivriga ut till spisel och brunn.

Får hon för länge törsta och fasta,
rör hon snart både hand och mun.
Drömmen är glömd och begravd bland dynor,
kyld i morgonens friska vind.
Hör, där dundrar det: »Slynor!»
Se, där smäller en hand en kind.

Frun går kappgång hos Mats vid plogen,
mäter i vävstoln pigornas väv,
skrämmer död på en krypskytt i skogen,
där hon blott tänkt skjuta en räv;
står i sitt kök och kältar och slamrar,
innan en dagtjuv anar blott,
smyger i trappor och kamrar
liksom ett spöke i dagsljust slott.

Först när hon stigit dit opp om kvällen,
släckt i spiseln och sömn befallt,
pigorna tissla under fällen,
medan i ryggen det isar kallt;
en har skådat en skymt av kappan,
en minns blicken och läppens fjun,
när han försvann i trappan
just häromkvälln på väg till frun.

Snål och girig är hon att tjäna,
aldrig förnöjd, hur väven slår,
ville väl vada i guld till knäna
även i Görtzens nödmyntår;

falkar på mer, än en kung kan värja,
äger en gård i varje vik.
Tar hon nu Häckebärga —
var skall det spöka, om ej för en slik?

Spejar gör hon som uv på killing,
var det står armt och illa till;
bjuder hon så en stackars skilling,
får hon en mil för vad hon vill.
Mannen hon glömt för ägorna sina,
greven, som blev hos ryssen sin kos.
Vem, om ej fru Kristina,
skulle det månne spöka hos?

Mannen är glömd för åkrar och ängar,
glömd för det nya slottet av sten.
Kunde hon ej för sin högfärds pengar
vunnit hans liv eller köpt hans ben?
Sades det ej så visst som skrivet
Riksens råd hennes specier bestått?
Aldrig en natt i livet
sover hon trygg i sitt nya slott.

Jesper lyddes en kväll i trappan,
hade så när hävt upp ett skri,
mente så visst i ryttarkappan
salig greven vandrat förbi;

kände sitt hjärta rysa och darra,
liksom det varit ett löv eller dun,
hörde det bulta och knarra
hårt, när dörren upplåts av frun.

Drängen mäktade ej från stället,
stentungt låg det över hans bröst.
Ända till första hanegället
hörde han salig grevens röst.
Rösten ljöd som ett rinnande vatten
utan ända och utan ro,
som i den eviga natten
själen ej finge fred i sitt bo.

Dock, när det grånade redan i gången,
tystnade ordens strömmande låt.
Snyftande kom det nu som en fången,
biltog människas bittra gråt.
Dörren slogs opp: »Jag säger, det båtar
föga du gräte ett rågat mått.
Rådets dalrar och plåtar
tarvar jag själv för mitt nya slott.»

Jesper med nöd kom ned av trappan,
hejdade knappast ett ångestskri,
när i den mörkblå ryttarkappan
greven snuddade tätt förbi.

Frun var sig lik, när morgonen grydde,
lugn och gråögd och karg med sitt bröd.
Men som veckorna flydde,
lände kurirn om grevens död.

LUND.

Se, rosendunklet strömmar
på vita äppelträn,
och husen stå i drömmar
förlorat sjunkna hän;
se, dagens ådror blöda
ur aftonsolens rund;
hör, malmens vågor flöda —
bing, bång,
bing, bång —
nu vakna alla döda
i minnets gamla Lund.

I skumma gränder bölja
de fram ur låga tjäll;
som hedersvakt de följa
den dag, som dör i kväll —
bing, bång —;
från plank, som murkna stöda
mot mur på åldrig grund, —
bing, bång —

till tak, som skimra röda,
med spökblick syns nu glöda
vart fönsters glas i Lund.

Hör, Lundagården susar
ett hedet offerkvad,
när kristenpsalmen brusar
från sjunken klosterstad.
Se, offerknivar blöda
i sekelträdens rund;
hör, klockor ringa röda:
bing, bång,
en gång
när Kristus lät sig föda,
i blom stod gamla Lund.

Den gråa dômen välver
sitt bröst om seklers arv;
uti dess stämma skälver
ett halvglömt tidevarv.
Den ringde frid kring slätten
från Balt till Öresund —
bing, bång —;
till sten den ringde jätten —
bing, bång —;
den ringde mänskorätten
i Norden in från Lund.

Hör, Lundagården susar!
Från unga läppar sprang
en låt, som hjärtan tjusar
med vårens morgonklang.
Det gamla dör i väster,
det nya föds i öst —
bing, bång —;
det nyas vita präster —
bing, bång —
vid gröna offerfester
en ny tid skänka röst.

Den klara malmen ringer,
den ringer livet in;
en gång kanhända springer
ny själ i jätten Finn —
bing, bång —;
här blommar evigt våren
på evigt helig grund;
här klingar det i snåren
av sång —
åh, sången från de åren,
man var student i Lund!

JÄTTEN FINN.

Du murar, du målar kring multnade ben,
till bispars och ivriga klerkers nöje:
din tanke blir dunst, din hand blir sten,
så snart i den stigande solens sken
de nås av en stråles löje.

Den väldige gud, som är din och min
och dunkelt anas av prästen på slätten,
han är din överman, jätten Finn,
han låter ej måla och mura sig in
en gång av den båldaste jätten!

Allt jättarnas vett ej hans byggplan förstår,
och Romeleåsen försloge föga —
vad äro de stjärnor, dem natten sår?
Blott tappade stenar i byggherrens spår,
belysta en stund av hans öga!

MAGNUS GABRIEL DE LA GARDIE.

Magnus Gabriel, mecenaten
i den fattiga svenska staten,
han, som sådde med slösarhänder
över Apollinis magra fränder
gull att förnöja
de arma lärde,
gunst att förhöja
de vittres värde,
han, som aldrig vände dukaten,
ärnad åt Palladis brödralag,
Magnus Gabriel, bildningsmagnaten
helgas min hyllande sång i dag.

Liksom en skog, där ingen sjunger,
liksom en själ, som tärs av hunger,
ödslig, stängd mellan vall och dike,
så förbidade Svea rike
stunden, då fången
från bänk skulle springa,
stunden, då sången
i skog skulle klinga,

sagan vakna och tanken bana
vägen ur dunkel och drömmeri
upp, där forskarens blick skulle spana
vida om vidder och världar fri.

Faglarna kommo från östan och västan,
våren kom som en trolldom nästan,
buren på toner och färger skira,
kallad hit av en drottnings spira,
bunden med bojor
av gull i norden,
där mellan kojor
den karga jorden,
härjad av långa vintrars fasor,
seklers vanvård och seklers slit,
låg som ett täcke av tiggartrasor
över skelettet av grå granit.

Faglarna kommo — men han som tog arvet
i karolinska tidevarvet
efter en drottning, som flytt sina skogar,
han, som öppnade snåla logar,
kamrar och säckar
och lät alla fulla
källor i bäckar
få lösas och rulla,
tills över skogarna, tills över staten
som ett kastaliskt gullrägn förrann,
fursten, magern och mecenaten,
Magnus Gabriel kallades han.

Skogar blevo till sköna parker,
féslott växte ur ödemarker,
bildverk smyckade kala murar,
praktmak stego ur fångaburar;
konstens under
han fjärran förde,
där ej dunder
och död dem störde;
unga mästare, unga lärde,
ljusa huvudens brödralag
gav han sitt huld och hägn och begärde
blott deras ljus i vår skumma dag.

Magnus Gabriel drömde vaken
fram ett palats, att man ej sett maken,
byggt av all sång, som sjungits i Norden,
lyst av allt vett, som lyst på jorden,
timrat med glosor
och tankar till tiljor,
täckt med rosor
och spirkrönt med liljor —
sådant såg han det skimra och skina
ur den oändliga skogens famn:
Academia Carolina
så var palatsets drömda namn.

Magnus Gabriel drömde vaken,
såg sig sätta ett ljus på staken
över den natt, som är djupast på jorden,
vinternatten, som ruvar i Norden;

över de töcken,
som själarna skymma,
över den öken,
de alla rymma,
ljuset det stadiga såg han skina
i den oändliga nattens famn:
Academia Carolina,
ärat med Caroli eget namn.

Magnus Gabriel, bildningsmagnaten
i den fattiga svenska staten,
han, som satte med slösarhänder
ljuset att lysa i dunklets länder,
han, vars varde
vår bildning tände,
han, som ej sparde,
där snillet han kände,
han, som aldrig vände dukaten,
ärnad åt Palladis brödralag:
Magnus Gabriel, mecenaten,
helgas min hyllande sång i dag.

OTTO LINDBLAD.

Kantat vid avtäckningen av hans byst på Lundagård.

Kör.

Vackra vår, som lik en flicka dansar,
yr av glädje på sin första bal!
Knappt du lyfter blygt ditt ögas fransar,
strax stäms allt till sång i festens sal.
Alla gamla, dystra drivor sjunga,
alla lärkor drilla ljuvt ditt lov,
högt ur bärgens portar strömma unga,
muntra bäckar samman till ditt hov.

Sköna vår, som nyss gått ut till dansen,
unga hjärtans sorg- och glädjevår,
öppna örat, lyft på ögonfransen:
runt omkring en värld sitt jubel slår;
alla gråa tvivel hoppfullt sjunga,
kvitter fyller själens fågelbon,
hopp och kärlek lösa varje tunga,
varje känsla får sin egen ton.

Recitativ.

En eolsharpa hjärtat är
i vår- och ungdomstider,
och alla vindar spela där
och alla kval och strider:
när konstlöst unga toner gå,
de äro få, som dem förstå.

Blott en, som, fastän ung och varm
och fylld av unga stormar,
vet stämma harpan i sin barm
och sorl till sånger formar,
oss vårens strider lär förstå
och eolsklangen ej försmå.

Arioso.

Han har kommit till Lundagårds kronor,
ja, kommit som fordom en gång,
den förtrollande mästarn, som stämde
vår klagan och längtan till sång,
han, som tog varje vissling bland löven,
vart böljornas sprittande stänk
och var osjungen klang i vårt hjärta
och gav oss dem åter som skänk,
så att stolt om var visa vi sade,
som mötte oss nysprunget skär:
var välkommen, du barn av vår längtan,
välkommen, vår egen du är!

Kvartett.

Han sjöng, och då stod lövet still
och lyddes andlöst på hans drill,
och lövens alla fåglar små
i lindekronor hörde på:
bliv kvar, bliv kvar,
och sjung, och lär oss alla dar!

Han sjöng, och då låg böljan tyst,
som om en afton henne kysst,
och alla fjärran nymfer små
kring vida vatten hörde på:
bliv kvar, bliv kvar,
och sjung, och lär oss alla dar!

Han sjöng, och då stod hjärtat still
och levde blott i sångarns drill,
och alla blyga tankar små
och ljuva drömmar hörde på:
bliv kvar, bliv kvar,
och sjung, och lär oss alla dar!

Han sjöng, och då låg smärtan tyst,
som om en domning henne kysst,
och fröjd, som sprängde i vår barm,
i sol och tårar vällde varm:
bliv kvar, bliv kvar,
och sjung, och lös oss alla dar!

Kör.

Bliv kvar från nu, och lös i sång vår själ,
och giv den luft, och giv den vingar
att söka varje vinterbunden träl
och göra fri, ja, göra fri med sången, när den svingar!
Bliv kvar till sena ätters
framtidsdag,
och lär oss våra slätters
lärkeslag,
du ljusa sång, du djupa sång...
att var gång lärkan slår,
dig själv vi höra varje gång,
dig själv, dig själv
sjunga varje vår!

Sjung ut som förr, du röst från Lundagård,
vad starkt som rörs i unga hjärtan,
och stäm i klara, klingande ackord
den storm, som föds, den storm, som föds ur glädjen eller smärtan!
Sjung ut, var gång miljoners
barm känns trång
med varma, unga toners
makt din sång,
din ljusa sång, din djupa sång,
du folkets egen röst!
Och som ett vårbud gång på gång
få svar igen,
svar ur våra bröst!

IV.

I BÄRG OCH BYGDER

MINNET.

Säg mig, om du minns
våra gråa bärg,
våra bärg, som för min blick de stå,
när i höst och vår
solens nedgångsfärg
strör syrener och violer små
över mossors rost,
över lavars ärg,
över brynjorna de bära på —
säg mig, hjärtevän,
säg mig, om du minns de gråa bärgen än?

Säg mig, om du minns
dalens dagrars glans
över forsars rök och mossars gull,
sländans tysta lek,
harens skygga dans
över svart och kornig torvmossmull,
medan åsen sken
genom dungens krans
liksom silverkrönt för vattnens skull —
ser du vid mitt tal,
kära, för din blick vår tysta ödedal?

Säg mig, om du minns
fjordens friska lek,
när en stilla, gassig julidag
vi som fiskar fritt
njöto vattnets smek,
njöto dyningarnas kämpatag,
medan vingevit
måsen steg och skrek
ovan våra vita fenors slag —
säg, om ej du hör
ekot av hans skri, som sommarvinden för?

Säg mig, om du minns
hemmet, där det låg
mellan våra gråa, kära bärg
och med storögd blick
upp mot åsen såg
som en häpen, sammankrupen dvärg,
medan våren slet
vilt i sky och våg
eller hösten slösade sin färg —
säg mig, om du minns
våra minnens hem, som blott i minnet finns?

Minns du våra rum,
våra låga rum,
där vi tänkte högt och drömde stort,
där vi höllo ut,
medan vintern skum

och allena bidde vid vår port,
tills vår dag blev klar
och vår luft blev ljum
och en lärka hittade vår ort —
minns du vår altan,
där vi ropade: »Det grönskar på vår plan»?

Minns du det, som var,
hurudant det var,
där vår första sommar satte bo,
våra mörka dar,
våra ljusa dar,
våra striders lycka och vår ro,
där vi växte först
samman till ett par,
lärde älska först och lärde tro —
minns du, hur det var
i vår första sommars sommarfagra dar?

Här är taket högt,
här går blicken fri
kring det ljusa, blida Öresund,
där det skiftar jämt
som ett feeri,
som ett barn emellan lek och blund:
men min blick ibland
ser förbi, förbi;
och min själ är fjärran nästa stund —
säg mig, om du minns
våra minnens hem, som blott i minnet finns?

LÄRKAN.

Och ånyo, ånyo så lyssna vi till
den ljuvliga, ivriga, eviga drill,
vi minnas från flyktiga år.
Och ånyo, ånyo vi hoppas som då
på vinden, på solen, på skyn i det blå
och på töet i driviga snår.
Och ånyo, ånyo där djupt i vårt bröst
det ekar, det svarar med klingande röst:
det blir vår!

Du gamla, gamla lärkesång,
få vi ej nog av dig en gång
och av din korta tröst?
Du ger blott halvt, blott halvt besked,
men när du hälvten tiger med,
vem, tror du, tror din röst?
Ty följer sommar efter vår
så följes sommar alla år
av höst.

Men hösten, den hösten den kvittar dig visst,
där du vippar på himlens osynliga kvist
och ditt slösiga sångsilver sår.
Och de löften, som spira, se'n sången du sått,
dem ler du åt, ler du åt, ler du åt blott,
där din soliga skrattdrill du slår.
Och fråga vi: drillar du, drillar du sant,
då svarar ur himlarna gäll din diskant:
det blir vår!

Åh, större skälm finns ej på jord,
och lete vi på lärkors ord,
då lete vi på sång.
Och sången sjöng, och drivan smalt:
då glömde vi, att säd och allt
skall bärgas ock en gång.
Då glömde vi i ljuvlig tid,
att kanske vinterns tunga strid
blir lång.

Men fast marken än varken är gul eller grön,
hon sjunger, hon sjunger, att världen är skön,
och att hästhov i dikena står,
och att sälgen till helgen får hängen helt snart,
ty det porlar och sorlar i bärgen så klart,
och hon säger hon vet, vad det spår.
Och oss alla, som pröva att tala förnuft,
hon svarar, hon svarar med klingande luft:
det blir vår!

Förgäves stänga vi vår själ,
ty innan hoppet slås ihjäl,
vi stänga det ej ut.
Och tege även lärkans röst,
det skulle sjunga i vårt bröst
en plötslig vårminut.
Det skulle drilla som ett skratt
och spritta som ett plötsligt glatt
och ungdomskäckt beslut.

Men ånyo, ånyo så lyssna vi till
den ljuvliga, ivriga, eviga drill,
som drillar i dag: det blir vår!
Och ånyo, ånyo vi hoppas ju på
det ljusa, det goda, det unga, det blå,
och trots allt och trots allt blir det vår!
Och ånyo, ånyo skall vårlärkans röst
ånyo, ånyo få svar ur vårt bröst:
det blir vår, det blir vår, det blir vår!

VÅRVISA.

Det vaknar med brus och flöde,
det spelar ur tusen forsars fall
en psalm, som kan väcka döde,
i bärgens tempelhall.
Med stämmor djupa och ljusa
som tuba och panflöjt och violin
jag hör i örat brusa
den gamla symfonin.
Det är de fångar, som frias till slut,
som bundits av vintern den stränge,
det är ett jubel, som porlar ut,
som kuvats så länge — så länge.

Det kuttrar ur sten och tuva
med dämpad klang eller lidelsegäll
en låt som av trast och duva
i den fjärran sommarens kväll.
Jag hör i var drill, som härmas,
jag hör i all nejdens röster och rop
den ljuva musik, som närmas,
ackordvis klinga hop.

Det viner i riset med skum och brand,
det dånar om stam och stänge —
nu sjunger min jord, nu spelar mitt land,
som tegat så länge — så länge.

En väldig orgel strömmar
från Lapplands älv och till Skånes å
sin glädje i folkets drömmar,
sin glädje i gren och strå.
Än sjunger lärkan solo
sin klingande höga sopran därtill —
men det är, som re'n gökar golo
och hämplingar sökte sin drill.
Tre starar hörde jag vissla i går:
snart gulnar pilens hänge,
snart skiftar marken, och snart är det vår,
som jag väntat så länge — så länge.

Än väcker solen vårar,
än svalkas ej hennes älskogs kraft:
hos skalder och kärleksdårar
hon tänder ådrornas saft.
Hon gjuter i hjärtat en trängtan,
en trånad till allt och till ingenting,
hon jagar med oro och längtan
den dödliges själ omkring.
Hon låter mig följa det kära spår,
jag flydde så länge — så länge,
hon lovar mig drömma en annan vår
under bokarnas sängomhänge.

Mitt land, där mullen jäser
med stark och varm och ymnig doft
och Sundets dyning väser
inunder kupigt loft:
jag ville se det våras
ånyo i djup och svartnad teg,
se fosterjorden fåras
bak plöjarns trygga steg.
Jag ville skogen vakna se
med löv och reva och klänge —
jag ville svalka det hemlandsve,
jag burit så länge — så länge.

SIPPORNA.

Dunklet sjunker, och vinden ringer
högt upp i valven i klockor dova.
Granarna varna med lyftat finger:
»Tyst, gån tyst! Nu ska sipporna sova!

»Solen de druckit i gyllene strömmar,
njutit sin dag som en vårens gåva.
Nu falla ögonen samman i drömmar —
tyst, gån tyst! Nu ska sipporna sova!»

BARRSÅNGEN.

Den sången, som barren sjunga
i stela tallar,
ej födes på tallens tunga
och stannar ej där.
I fjärran ett sus den budar,
mot fjärran den svallar;
en hälsning, som vinden från gudar
till gudar bär.

Det sjungande, dova suset,
som ord ej tolka,
däruppe i himmelsljuset
en andemun kvad.
Nu susar det hän genom världen,
den vi befolka,
men vadan och vart bär färden
och vad — ja, vad?

Oändligt är barrens vimmel,
det ständigt gröna,

och närmare gudars himmel,
än människan är;
högt över oss fågellyror
förklinga sköna,
och tallstammen markens myror
högt över oss bär.

Vi fatta ej mera av dova
ackorders maning
än barren, som stela sova
och susa blott.
Men suset i örat väcker
en plötslig aning,
som griper oss och förskräcker,
som vi den förstått.

Vi ana, när gudar sjunga
i stela tallar,
de äga för oss en tunga,
för oss en röst.
Det är, som i dova ljuden
en stämma kallar
på guden, den tyste guden
i människobröst.

Vad svarar vår själ? Vi höra
ej svaret därinne.
Det når ej vårt eget öra
som viskning en gång.

Det födes, det flyr som suset
och bär ur vårt sinne
dess hälsning till himmelsljuset
i ordlös sång.

VINDEN FRÅN ÄNGARNA...

Vinden från ängarna
drar över strängarna
liksom med fingrar av alf och sylfid:
hör du den lekande,
ömma, bevekande
maningens sorl i ditt öra, o tid?
Dolda bland gräsen,
luftiga väsen
låna min tunga och vinga min sång:
»Släkte, kom åter,
du som ditt paradis' oskuld begråter,
släkte, kom åter,
åter till fröjder, du ägde en gång!»

Fläkten från skogarna
spelar bland krogarna
in i din falska och febrande stad:
anar du hälsningen
viska om frälsningen
ute hos lövlockig, solhyllt dryad?

Skyggt i ditt sinne
kallar ett minne
ut ur den trollring, du länge fann trång:
»Släkte, kom åter,
du, som din björkbackes barndom begråter,
släkte, kom åter,
åter till fröjder, du ägde en gång!»

Brisen från stränderna
spolar i gränderna
hetsen från pannan en ljuvlig sekund:
hör du ej, ängslade,
plågade, fängslade,
havssnäckan ropa från fjärdar och sund?
Hör du ej alla
livsandar kalla
ut dig till tumlet bland vågor och tång?
»Släkte, kom åter,
du, som din gossålders hälsa begråter,
släkte, kom åter,
åter till fröjder, du ägde en gång!»

Så över strängarna
drar det från ängarna,
skogarna, stränderna luftiga ord,
maningar, fläktade
hit av besläktade
andebarn, födda som vi av mor Jord.

Äro vi gångna
vilse och fångna,
strängarna äga i själen vi kvar.
Fläkten kan störa
plötsligt den slummer, som dövat vårt öra:
plötsligt vi höra
Eoli spel ifrån barndomens dar.

Allmodern kallar oss,
jordsaven svallar oss
ännu i ådrorna mäktig och fri.
Syskonen kräva oss,
makterna väva oss
samman med all-livets ljuva magi.
Saligt som gräsen
suger vårt väsen
mödernemjölken med sötma och salt.
Lyckan, vi sakna,
äga vi åter, när stilla vi vakna
åter som nakna
bröstbarn åt sommarens famnande allt.

TÖM SYRENERNAS DOFT...

Töm syrenernas doft som en dryck, som ett rus
i den stund, som nu famnar oss ljuvlig och ljus!
Det är allt, som du anar, men ej kan ge namn,
som nu öppnar i bävande oskuld sin famn.
Det är kärlekens allt,
som nu tar i en doftande blomma gestalt.
Det är drömjungfrun din,
som nu lyser i grönskan med snövitt skinn.

Töm syrenernas doft, om du aldrig den tömt,
dröm bland rägnande klasar, om aldrig du drömt,
och se, klasen får öra att lyss till ditt tal
och en själ till att dela ditt längtande kval
och får stämma som du
till att jollra det joller, du älskar just nu,
och får gungande gång,
så att allt vad du talar blir jubel och sång.

Töm syrenernas doft — det är gudarnas stund,
och de vandra i afton om jorden sin rund.

Det är de, som ditt blod så förtrollande tänt,
det är de, som ha skuld till allt ljuvt, som dig hänt.
Så tag mot, så tag mot,
om en blomma för dig vill försaka sin rot!
Så tag mot, vad som bjuds,
ty allt liv är en skänk, och var skänk är en guds.

Töm syrenernas doft — i ditt rus ge dig hän,
medan ännu du går under doftande trän,
medan flöjterna spela i strupe och ström
och var fläkt är av kyssar berusad och öm
och var blick är en röst,
som har öron och svar i ditt lyssnande bröst,
och var smidig gestalt
är en blomma på trädet, som skuggar allt.

Töm syrenernas doft i ditt saliga nu,
ty du vet ej när sedan du tömmer den, du.
Du ser mellan löven en anande skymt,
ack, men snart har den vissnat, och snart har den rymt.
Håll den fast, drick den in,
och i kväll är en evighets salighet din —
efter vinter och ve
kan du ännu som åldring i minnet le.

ÖDELAND.

Åsar stå i sömn om kitteldalar,
liksom glömda markers jättegärden,
högt mot molnen, så till mossens alar
knappast vinden slipper in från världen.
Ingen prövar ljungens runda kuddar
mellan klyftor grå,
och kring svarta vattens darrgräsuddar
syns ej slända, hörs ej gädda slå.

Här har vattnet kilat, här har solens
eller frostens dynamit rett kamrar,
där blott huggorm bor och spindelspolens
flit ger rov och rännildroppet hamrar.
Lingon lyser här och där en revas
blanka björnbärsflock,
medan ginst och bräken klä en skrevas
raka, mästarkluvna byggnadsblock.

Fanns här skog för sekler se'n i nejden,
som det sägs i byn av gamla gubbar,

den har röjts i freden, bränts i fejden,
lämnande ett dussin döda stubbar,
skrumpna, bruna, sällsamma att skåda
i sin döds gestalt,
liksom mumier, av sin egen kåda
balsamerade mot tid och allt.

Här är öde, här är stort och stilla,
som om aldrig storm i världen stormat,
rännil grävt och bärgvägg farit illa,
men som allt för ensamro var formatt.
Är det skyar, är det vakensyner,
du i dröm förnam,
dessa vita murar, vita dyner,
solen kröner med en gyllen kam?

Vita syner — när du nära hunnit,
svarta björkar stiga utan grenar,
ljungens skaror flytt, när marken brunnit
under arma, smärtförvridna enar.
Lågans lidelse klätt bärgen nakna
som i älskogslek,
och på lemmar, som sitt hölje sakna,
ligger klippans hud och skiner blek.

Här är trollmark, ödemarkens öga
tittar upp, där det i sekler sejdat.
Längs åt kind och pannben skugga höga
bärgsbryn om den blick, som branden hejdat.

Som en stjärnflock, dragen från sin himmel,
sugen från sin stig,
skrämda vattenliljors vita vimmel
skyggt i jätteögat speglar sig.

Svartsjön ligger stel — ju mer det skymmer,
skälver stillare dess sista krusning,
men ju mer från valvet ljuset rymmer,
brinner näckrossållad ytas ljusning.
Här är ingen trygg, när trollet drager
skuggans runda ring.
Det är natt, och lika farligt fager
sover världen tio mil omkring.

RÄVBÄRGET.

Inne, där grånade, skäggiga bärg
stelt titta ned,
strömmar av doft och lyser av färg
muntert en hed.
Lärkan har flyttat, nu hörs ej ett knyst
varken av surr eller sång.
Över en tuva tar haren ett tyst
språng.

Inne där ljungvidden ler i sitt svalls
kvällbjärta färg,
kärligt med hedens arm om sin hals
stiger ett bärg.
Block över block och hörn emot kant,
staplar det, slungar det opp
bräckliga murar under en brant
topp.

Rämna vid rämna och hål invid hål,
spejar det med
hundrade ögon, svarta som kol
ut över hed.

Haren, som dansar på ljungmattans väv,
studsar och stirrar skyggt:
»Detta är Rävslottet! Det har en räv
byggt!»

TRE SMÅ SJÖAR.

Bort i bärgen ligga tre små sjöar,
alltför små för skutor eller öar
och för fiskarekor lagom blott.
Men så snart som bara isen töar
i den vår, som bär oss ont och gott,
vandrar jag till mina tre små sjöar.

En är öppet glad med gulhyllt sand
under skummets vita linningsrand
och en blick, som grönskar eller blånar
klar och mild ibland,
yr och vild ibland,
allt som solen ler och brisen dånar
över hällarna omkring dess strand.

En är lugn och kall, om stormen även
runt dess bärgkam riste jättenäven
eller fläkten blåste sommarfrid.
Men om sommar rår och middag även,
stundom kan jag plötsligt rygga vid
dragets svaga, lömska surr i säven.

En är svart som beck och stel som glas
som en trollens djupa blomstervas,
där små vita vattenliljor locka,
själva livlöst stela liksom glas,
och envar, som böjer sig att plocka,
av en trollarm ned i djupet dras.

Tre små sjöar ligga långt i bärgen,
ljusa två, den tredje svart till färgen,
och den svarta ger mig ingen fred:
den vill sluka mig, vill dra mig ned,
tills jag räds med rysning in i märgen
mina tre små fränder bort i bärgen.

BÄRGEN.

Bärgen slumra — skumma, aftonstilla,
jämnas deras stränga anletsdrag.
Genom skuggor, som vår syn förvilla,
lugna bölja deras andetag.
Djupare än vi på dun och fjäder
och på örngott med broderad söm
drömma våra hårda, gråa fäder
sina årmiljoners tysta dröm.

Bärgen slumra — döda, åldersstela
hänga deras tunga ögonlock,
men de leva samman med det hela,
världens skaparliv de leva dock.
De ha varit, innan dröm och sägen
fanns att väva dem i sina garn.
De ha lagt sig blott en stund vid vägen,
evighetens stora, trötta barn.

VÅRVANDRING.

Gick jag i dalen,
gick i dungen,
när maj var sprungen
ur knoppens tvång,
grönskade alen
och anemonen,
pärlade tonen
i finkens sång —
du vår, hur ofta
dungar må dofta
och bofink slår:
ett under händer
i alla länder,
i alla länder, där det blir vår.

Gick jag i dalen,
såg åt bärgen,
åt silverfärgen
om deras kam:
den gråa salen,
bärgsgemaket
högt i taket
i skimmer sam:

liksom en cittra
jag såg det glittra
med spel och språng:
porlande strängar
mot skog och ängar
förde det grånade bärgets sång.

Fjäriln flög där
bland al och ekar,
vaknad till lekar
i kalkars doft;
ränniln smög där
i skygga vindlar,
och vävt av spindlar
var blåvitt loft;
glodde små bräknar
på Orchis' fräknar
och mjölig sälg,
hur gärna jag plockat,
om ej det lockat,
där bärget spelte sin vårrevelj!

Klev jag på stigen,
som famnar fjället,
fann jag stället
jag fann i fjor,
sannerligen,
du vind om pannan,
en annan, annan
i dalen for:

där lugnet kvävde,
här barmen hävde
sig åter fri,
och klyftorna hörde
min röst och förde
vida mitt vilda bärgfalkskri.

Åsarna sänkte
sig djupt inunder,
med toppar av lunder
om tjärnar blå,
men västerut blänkte
det vita havet,
nyss begravet
i klippor grå —
ett ögonens rike
förutan like
därnere låg:
allt kunde ej spanas,
kunde blott anas
med dyningars fjärran blånande tåg.

Som luft under vingar
den stolta synen
rann in under brynen
och hjärnans tak,
tills upp i ringar
jag kände mig susa
högt mot den ljusa
himlens gemak

och häva mig, häva
mig ständigt och sväva,
tills örnen jag hann --
en svala, en droppe,
en glimt, som däroppe
i solens eviga guld förrann.

Jag kände mig vackla
tungt på stenen
och kom på benen
glad och yr;
vårens fackla
tände modet,
det skrek i blodet
på äventyr:
utför gled jag,
sluntorna red jag
i fall och språng
och föll — och hörde
bäcken, som förde
till mig högt uppifrån bärgets sång.

KÄLLNYMFEN.

Det lyste av sommar i skogen,
det lyste från droppiga trän,
och saftig och midsommarmogen
rann ängen i gläntorna hän.
Väl hundrade solblinkar logo
inunder vart luftande drag,
väl hundrade bofinkar slogo —
det var en så strålande dag.

Det lyste av sommar i löven,
av högtid ur björkarnas bark;
i djupträdda spåret av klöven
spratt solen ur rägndrucken mark.
Vitt glittrade bärgväggens pansar
bland tallarnas dagrande blå,
och kantat med ormbunkefransar
var blocket, jag vilade på.

Högt skalv i de blåspunna loften
den tidiga sommarens drill,

när plötsligt i glittret och doften
jag hörde, det skrattade till —
väl trasten det var eller göken,
som slog sina kärliga slag:
jag trodde ju inte på spöken,
och det var en så strålande dag.

Jag såg just en skalbagge tulta
sin väg över vattendränkt land;
jag skönjde just savpulsen bulta
i ekknoppens halvöppna hand;
jag hörde just kärrmarken dricka
och humlorna stråkarna dra —
då klang det som blott från en flicka
ett klingande klart hahaha.

Jag vände mig om. Var jag vaken?
Tätt vid mig jag skratterskan såg,
från halsen till hälarna naken,
ej flor ens om höfterna låg;
för fager hon var dock att skåda,
för farlig så nära att ha —
vi logo, vi skrattade båda
ett klingande klart hahaha.

I ögonen sken det som gullet
på mossen i solbaddets dans;

längs länderna mjuknade hullet
med hedarnas bronsvarma glans;
en näckliljering band tillhopa
det brandsvarta hårets behag —
det halp ej: jag högt måste ropa,
det var en så strålande dag.

I juni, i trolldomens månad
det händer så sällsamma ting;
jag log ej härnäst, när förvånad
och yrväckt jag såg mig omkring:
hon låg där så skimrande stilla,
så oskyldigt spefull och skär —
jag sporde: »Vem är du, min lilla?»
Hon sorlade: »Källnymfen här!»

I juni, i trolldomens månad,
är luften av trollspunnet lin,
och mycket i solglimmets spånad
bjärt strider mot zoologin:
det spinner, det väver sin matta
och låter oss ropa vårt bah —
jag hörde ju flickungen skratta
och stämde själv in — hahaha!

Bah, var ej antiken begraven
med hela dess hedniska här?

Bah, hann den kentauriska traven
väl nånsin gothonernas skär?
Bah, spelade Faunus i säven
för halländska nymfer, vasa?
Där sken det bak solglitterväven,
där klang det ett glatt: hahaha!

Upp sprang jag, förgrymmad på skrocket,
upp sprang jag med lust och med larm —
men se, där jag suttit, på blocket
där smög det en brungyllen arm,
där log det med ögon så klara
som källor och härmade: »Bah —
kom, tag mig, och nyp mig, och svara,
om jag ej finns till, hahaha!»

Fram for jag och flög jag att fånga,
att famna två flickhöfters hull,
fick näsan av lingonrisånga
och västen av källvatten full
och fann bakom stenen förtretsamt
just intet att hitta och ta,
men hörde från alarna retsamt
ett klingande klart hahaha!

Hon stod där, det var ej en hägring,
hon stod där bland stammar och snår:

jag skönjde så grant hennes fägring
och liljkransen runt hennes hår —
fram for jag och flög jag om blocken:
det flickviltet lyste mig ta,
och efter mig fladdrade rocken,
och västen rann våt — »hahaha»!

Jag pustade. Sken ej en haka?
Två läppar? Fem fingrar? Vasa?
Jag travade fram och tillbaka
emellan »haha» och »haha».
Jag satte mig tvär på en tuva.
»Kom,» klang det, »kom, nyp mig, kom, ta»
från en mun såsom höströnnens druva
och en hals som en hinds — »hahaha!»

Fram flög jag med undran och bävan,
med harm och med solhett begär,
men pytt, fick jag lön för min strävan,
ty än var hon här och än där;
än småsjöng det borta i brynen
»haha» och »haha» och »haha»,
och än fick jag mitt upp i synen
ett klingande klart hahaha.

Det tänkte, det mol i min hjärna:
»En hjärndunst, ett solsting det är,

en drömbild, en dikt är din tärna,
ty när fanns det källnymfer här?»
Men ständigt vart snabbare takten,
i snåren det rev och det slet,
och ständigt blev änden på jakten:
»Jag tror — hahaha — du blev bet?»

Jag lopp uppåt bärgen, åt bärgen,
jag bars av min lidelses vind,
jag var som ett nypon till färgen
på hals och på panna och kind:
»Nu tar jag dig, elaka flicka!» —
»Kom, ta mig,» hon skrattade, »ta!» —
Men just där i bärgväggens spricka
försvann hon till sist — »hahaha!»

TROLLMARK.

Dalen ligger mörk;
blott en spinkig björk
silverblank ur mossens väta dyker,
där i svarta hål
kärrfruns högtidsbål
ljungmullkryddad står tillreds och ryker.

Fjärran då och då
hörs en bjällra gå,
gå och locka skuggorna till stället;
natten lovar rus —
se, då slår ett ljus
grant och glorött ut ur granskogsfjället!

Där sin glans det strör,
mörkret utanför
hastigt tätnar i den vida natten;
blott där slumpen vill,
bjärt det speglar till
mellan tuvorna i gömda vatten.

Runt sin ljusa port
bärget växer stort,
som det hävt sig upp på sina rötter,
och i skenets flämt
rörs det, rörs det jämt,
rörs en sirlig dans av många fötter.

Spända öron lyss
till sin puls som nyss:
intet dragspel, ingen giga klingar,
intet danssteg hörs,
ljudlös ringen rörs,
liksom paren bures fram av vingar.

Utan slag och skri
far en hök förbi,
strama enar tätt förbi han stryker —
djupt i mossens hål
kärrfruns högtidsbål
ljungmullkryddad står tillreds och ryker.

BÄRGANDEN.

Halva dagen visst jag gått och strövat
på det obekantas vildmarksled,
levt på luft och bärvilt, som jag rövat
mellan klättring upp och klättring ned,
känt mig ung och känt mitt hjärta klappa,
såsom den, som trampar trollens trappa,
och som alltför länge drivit fram
över gatstensmark och makadam.

Andas sådan luft ger takt åt gången,
fart åt blodet, klang och fröjd åt sången
och åt alla minnen glömskevin.
Vandra sådan stråt gör leder raka,
muskler hårdnade, som hängde slaka,
vasst och vaket spända blick och min.
Denna halva dag ger år tillbaka,
låsta in i trånga städers skrin.

Utan ände ville så jag vandra,
och för varje dal jag hunne ur,
skönhetsrusig ständigt finna andra
ännu skönare i bärgens mur,

känna draget svalka, gasset stinga
dubbelt äggande i slöjad höst,
höra svagt en rännils silver ringa
som en ödemarkens skygga röst;

skåda ginst och sälg metalliskt glöda,
medan blåbärsstånd bland säv och strå
fruset blåna eller sårat blöda
utmed hällens hårda lilablå —
å, vem tröttnade se hösten breda
ut sin gyckelskatt från golv till loft;
å, vem läte sig ej vilseleda
av dess brygd av pors och myntadoft!

Se, det lurar ner i dalens botten,
kliver bakom stubbarna och skotten
med omärkligt små och lömska fjät,
kryper, stiger, ökar långsamt måtten,
tills det har dig i sitt skumma nät,
dig, som glömde vägens kännetecken,
glömde tiden, glömde väderstrecken
och åt ruset stråten överlät.

Stigar, liksom rispade med klingor,
strimma här och där som tunna springor
ödeviddens golv från dal till dal,
men försåten knyta deras slingor,

och bedrägligt fäller blicken val.
Bärgen stå där tunga och beklämma.
Ej ett hundskall fjärran, ej en stämma,
ej se'n timmar ens en tågsignal.

Natten faller, alla sagor vakna,
alla dunkla makter myllra fram,
kläda av sin dagsdräkt, svarta, nakna,
våra släktingar av äldre stam;
dunklet böljar som ett sängomhänge,
som kring hjärnans bilder tätnar till:
ila, ila, eller skall du länge
stirra mot din dröm med spänd pupill!

*

Runt jag lupit, runt, runt,
stupat över sten, snavat över stock,
tänkt på strunt,
trott på skrock,
hört ett löje ringa tunt
ur ett bredmynt gråstensblock,
skrämts av varje sjövassbunt,
snärjts i varje törnrisflock,
ideligen lupit runt, runt,
tänkt på strunt,
trott på skrock.

Än en mossbrink mystiskt kluckat,
som om något kvalts i djupen;
än en vilsen vindpust suckat
fram ur klyftorna och stupen;
än det kuckat
som ett rop av göken;
än det ruckat
som ett ur, som manar midnattsspöken;
än en uggleton kom med förlupen;
än for höken
efter, där jag sprang med hjärtat upp i strupen.

Framför steg det stumt, skumt
över alla ljud, över alla mått,
stelt och stumt,
skumt och grått,
svalt för skinn, som svällde ljumt,
halt för fot, som tuvor trått,
styggt för den, som jagat upp sig dumt,
tryggt för den, som över myren gått;
framför steg det stumt, skumt,
stelt och stumt,
skumt och grått.

Var det bärgens bärg jag funnit
eller trollens troll jag råkat,
svart av svett, som årvis runnit,
grått av skägg, som kam ej bråkat?

Var jag tog, jag tog i tussar
eller kände jag det hala,
svarta streck, där runna pussar
fårat sig en rynkas gata.
Men mitt forskarmod försvunnit —:
innan mer jag forska hunnit,
satt jag i en näves flata
lyftad upp och hörde bärget tala.

*

Dagen lång är jag en klumpig sten med ljung på,
som vart klätterkryp kan leka vara kung på.
Hur jag reser borst och blänger under lugg,
krypet kliver på och låts ej om ett dugg,
kittlar mig och skrattar: »Känns jag kanske tung på
ryggen, stackars hedersklimp med ljung på?»

Kvällen kommer, natten följer i en fart,
krypet ränner runt och vet ej mera vart;
men en vickning på min nackes krön blott,
vips en kullerbytta, så ett pip, ett stön blott:
mossen gapar under, djup och stum och svart.
Kungen föll från tronen, ingen gissar vart.

Liten gick förveten nyss och sang och svang dig,
tills i ensamheten vilsevild du sprang dig,

slogs med björk och hassel, revs med björnbärs-
trassel,
snurrade dig runt vid minsta tisseltassel —
det var blott en slump, att utan ens ett prassel
ingen yrväckt, spräcklig tomte stang dig.

Nu är festens timme, bärgen ta i ring:
ser du, vilket vimmel, hör du, vilket spring,
hör du bäckens stråke, hör du grodans klocksång?
Hör du ner ur klyftan älvaharpans locksång:
snart så vill jag också svänga mig ikring —
nu är festens timme, bärgen ta i ring.

Klätterkryp, nu är jag svår att leka kung på,
men min ryggås känns du ej det minsta tung på;
välj dig bara ut ett hårstrå i min lugg,
och håll fast, och låts ej om ett dugg,
ty i morgon är du — skratta du i mjugg --
själv en stackars kullersten med ljung på!

*

Träd du med i dansen,
gamle gosse,
där i silverglansen
vimlet yr:
i din mosse
gnider syrsan fela;
fjärran spela
bäck och myr.

Muntert svinga enar
tomteluvor;
yra springa stenar
runt i ring;
brantens tuvor
sväva som på böljor;
vattnens söljor
lysa kring.

Högtidsrusigt ångar
lingonriset,
varje fläkt jag fångar
vällustvild;
upp ur diset
klarnar på din mosse,
gamle gosse,
nu din bild.

Bärgens bärg, vem rädes
vildmarksdansen,
när till toner trädes
så dess gång?
Måneglansen
trollar om all gruvlig
skräck i ljuvlig
syn och sång.

*

Du är bärgets ande, bärgets aning,
vaknad i mig själv en ensam dag,
buren genom nattens långa spaning
som en dödlig fruktans agg och maning,
som en vilsevandrings skumraskdaning,
som ett troll med gråa, stränga drag —
du är bärgets ande, bärgets aning,
vaknad i mig själv en ensam dag.

Varför söka viddens natt förveten,
om mitt hjärta fruktar ensamheten
i sin grottas obebodda rum?
Jag har ljus och brus i mina städer,
jag har vänner där i strukna kläder —
här är mänskosjälen skygg och stum,
som hon anat sina urtidsfäder
husvillt irra här och söka rum.

HOBÄRGSGUBBEN.

Det var sig Kalle Öman,
han klev i bärget,
han var en strandsatt sjöman,
som sökte gull i Sverget.
Han kom till Hobärgsorten
och trollets knut,
och som han slog på porten,
kom gubben ut:
»Vad vill han, lille knubben»,
sa' Hobärgsgubben.

Karl Öman svor av våda
och sa: »Ursäkta!
Jag tror, vi blevo båda
ett litet grand förskräckta.
En lov jag bara gjorde
kring erat bärg!»
Och trollet lög och sporde:
»Vem är han, dvärg?»
»Vem — jag? Min rang är sjöman»,
sa' Kalle Öman.

»Mitt namn är Kalle Öman,
mitt hem är Sverget,
jag är en strandsatt sjöman,
som söker gull i bärget,
men drar åt andra hållet
för vänskaps skull,
om strax jag får av trollet
en tunna gull!»
»Så gräv runt ekestubben,»
sa' Hobärgsgubben.

Karl Öman grov och hacka'
mest hela natten.
Han grov, så svetten lacka',
till slut så fann han skatten:
två digra tunnor fulla
från kant till kant
och rund och skapt att rulla
var varje slant.
»Hurra, vem skälls nu sjöman,»
skrek Kalle Öman.

Nu gull- och sölvbeslagen
han vart en herre,
drack femton stop om dagen,
om natten föga färre.
Han kysste alla flickor,
han blott kom åt;

han satt vid kort och brickor
i glans och stråt
och vart till slut från korten
körd pank på porten...

Han gick sig upp och hacka'
densamma natten;
han grov, så svetten lacka',
men inte fann han skatten.
Då klev han, trött till sinnes,
till trollets bänk
och tiggde sig en minnes-
och avskedsskänk.
»Tag med dig ekestubben,»
sa' Hobärgsgubben.

FOLKDANS.

En kvällstund vid glaset
han glodde på raset
av jäntor och gossar i rungande ring
och satt där med fötter
som fastvuxna rötter
och tänkte, ja, tänkte på rakt ingenting.

Från kammarn och boken
han kommit, den token,
och lärdom och visdom de gjort honom tung,
så vaken han drömde
och glömde, ja, glömde,
han själv i sin lärdom i löndom var ung.

Han glodde på glansen,
på kransen i dansen,
på jäntor och stärktyg och söljor och band:
var valsen det tama,
var fracken det strama,
det här var en hejdlös och sprakande brand.

All sansning, all styrsel
var löst i en yrsel,
som glödde och stridde, halvt lek och halvt kamp.
Det värmde, det tände,
vad hände, vad hände:
han stampade takten till polskornas stamp.

Det spratt i hans rötter,
hans fastvuxna fötter,
han gnolade låten till trollande dans.
Nu sprang han i ringen,
fast ingen, alls ingen
i ringen var ledig, var villig, var hans.

Han kom ifrån boken,
och dunklet, den token,
en bokmal, som funnit sin lunta för trång;
mot ljuset han fördes
och sjöng, så det hördes,
att även en bokmal får toner en gång:

»Åh, liv, jag vill sjunga
en gång med de unga
och fröjda mitt öga med färg och med glans.
Nog länge jag drömde
i dammet och glömde,
att dammet är döden och livet är dans.

»Åh liv, jag vill bada
mig glad hos de glada
en kväll i ett glatt nya födelsens bad:
tag allt vad jag lärde
och tyckte ha värde,
och tvätta det av mig, och gör mig blott glad!

»Tag griller, tag glosor,
ni blossande rosor,
och söv mig i doft blott, och väck mig ej mer!
Tag boken, tag glaset,
och giv mig blott raset
och dansen och dusten bland er och om er!

»Tag hovsoaréer
och slottsassembléer,
och giv mig en bonddans i björkarnas ring;
ur dvalan jag vaknar,
och allt som jag saknar,
är det, som jag ser, när jag ser mig omkring!

»Slå ut, låt det glöda,
det bjärta, det röda,
det friska, det käcka i lek och i kamp!
Låt valsen den tama
och fracken den strama
ge rätt åt kadriljens energiska stamp!

»Åh liv, låt mig sjunga
i kväll med de unga:
i morgon ta livet och ungdomen slut —!»
Nu hördes i salen
ett sorl: »Han är galen!
För galningen, människan, bokmalen ut!»

SANKT JOHANNES.

I dag är Johannes Döparns dag,
i dag står gästabådet,
och vi äro budna, du och jag,
samt med hövidsmännen och rådet
till de vida gemaken av björk och fur
under friska, klängande kransar
att njuta musik och att skåda, hur
Salomé den sköna dansar.

Herodes ler som en sommarsol
mot alla, som kommit till festen,
men bjuder att ställa en gyllene stol
åt den yppersta hedersgästen,
åt en skön, åt en djärv, åt en ung gestalt,
den han nämner sin vän och sin like,
ty sommar och sol, de fjäsa som allt
för ungdomens romarerike.

Enbuskarnas småsvenner kröka knän
på mattan av lingonblader,
och mossdivaner breda sig hän
mellan blånande pelarrader.
Solfjädrarna vifta från gullgrönt loft,
tjärblommornas läppar glöda,
och ambra och honung och myntadoft
ur tusende skålar flöda.

Hett tindra ögon, blank lyser pokal
bak lövnät och tallbarrsgaller,
och ruset stiger i konungens sal,
ju skummare skuggan faller.
Herodes nickar så röd på sin stol
mot gästerna runt sina salar:
snart ligger han där, en fallen sol,
medan vinet ur bägarn skvalar.

Herodias' dotter, vi dröjer du än
bland ditt harems glimmande systrar?
Si, trånfull väntar konungens vän,
och kärligt en talltrast mystrar.
Allt tätare snärjer oss rökelsens sky
i tjocka, mörknande ringar —
säg målar du än på din elfenhy,
att du ej uppå golvet svingar?

Du ratar Herodes' kungaskatt,
hans krona såväl som hans grannes —
»Ditt helgon skall tappa sitt huvud i natt,
jag vill äga Sankt Johannes!» —
»Och är där ingenting mer du begär
än hovpredikantens skalle,
välan, du sommarens ljuva hetär,
välan, asketen falle!»

Si, konungen vilar bak purpurgardin
i den saliga sommarblunden,
och nattens slavar torka hans vin
från varje buske i lunden.
Men den sköne ynglingen, konungens vän,
han ler under ögonens fransar:
ty vit som månen och skön som den
Salomé genom skogen dansar.

MIDSOMMAR.

Är allt blott en dager
på blomster och strån,
det skimret, som drager
längs brinken av ån?
Där ekarna kransa
en äng i sin mitt,
där böljar det vitt —
och älvorna dansa.

Är allt bara tumlet
av vatten mot land,
det sjungande mumlet,
som når oss ibland,
där alholmen delar
sin fåra itu:
säg, hör du det nu?
Och näcken han spelar.

Är allt bara doften
av hägg och syrén,
som ångar mot loften
av ruska och gren?
Där göken han bygger
i väst, långt i väst,
dra trollen till fest,
och skogsfrun hon brygger.

Är allt blott ett minne
från trånande år,
när hjärtat härinne
så pockande slår,
när tätt mot min skuldra
och mjukt mot min arm
jag trycker en barm,
jag drömmer en huldra?

Är allt blott en dager,
är allt blott en dröm,
som hänböljar fager
på månglansens ström?
Av skogar och vatten
jag fångas i garn:
jag är deras barn
i midsommarnatten.

ÖDESKOGEN.

(Sägen från Skrikerum i Tjust omkr. 1350.)

Hemliga skog, dit vandrarn ej drog
i aningen ens, innan plötsligt du slog
ditt kvistnät om människofången!
På prickiga bär låg pärldaggen skär
och berättade: ingen har varit här —
och spritt ny kvittrade sången,
och granarnas ris och morgonens glis
de skälvde som över ett paradis,
som skådas för första gången.

Salig jag stod i en renhets flod,
som födde mig om till öga och mod,
som en pilgrim vid målet för färden.
Jag tänkte: du stig, där råhinden vig,
men ej människa vandrade fram före mig,
förirrad från hyddan och härden:
så ofläckat skön, så paradisgrön
låg världen med kvistarna knäppta till bön,
om ej människa funnes i världen.

Och fölle i grus var stad, vilkens brus
metallnätet blandar i skogarnas sus,
och tynade släktet och doge,
se, i gatornas damm ur vart vindfrö en stam,
ur var buske ett vildsnår klättrade fram
och famnen om murarna sloge:
och osedd av män som i urtiden än,
ur skogssjöars lockar och ögon igen
den segrande skönheten loge...

Hemliga skog, hur skön du än log,
vad vore din skönhet, om aldrig den tog
en skådande människa fången?
Du mark åt min häl, vad vore du väl,
om spegeln, jag bär i min blick, i min själ,
var brusten, när jag är förgången?
Jag sjunger hallå, du svarar a-å,
men stämman, jag skänker dig, tystnade, då
du tystade människosången!

*

Drömslöja klär varje buske här är,
och vinden leker med solen här,
och furorna kunde berätta
om dagen i går och förliden vår
och om gångna och skumma och hemska år,
som förlidit långt före detta:
i en skogsdröms blund är en hundraårsrund
blott ett sus, blott en drill, blott en flyktig sekund
på vingar, näpna och nätta...

Lyddes du till en bofinks drill?
Hon ruvar, han sjunger — nu tiger han still,
hannen, som sjöng för sin hona.
Har drillen du glömt? Nyss klang den så ömt.
I vinden skälver boet, gömt
i slånbärsbuskens krona.
Här tätnar skogen till ett snår,
och knoppas det i guldbrun vår,
ett vårspel hör du tona
runt alla de gamla bona.

Och snåret klöser som med klon
en murken vägg med mossa på,
där stocken lagts på stocken rå
av någon snöstorm väl i fjor?
Visst vråken högt i luften tror
sig se en rullsten, raggigt grå,
varunder kanske räven bor
med rävsan och de röda små.

Men vråken, som tveksam vaktar
vart kryp, som rör sig bland gröna skotten,
ett tiomilshav av grenar betraktar
och hittar ibland vid en vindil botten.
Han skönjer en backe med tångbrun ljung
och enar som havssnäckor vridna, stela
kring furan, vars segel slutat spela,
fallen från stupet, rotlös och tung.

Han skönjer en skogstjärn i gråstensfjället
spegla hans glidflykt och — var han vill—
små skygga vatten glimta till,
fast åsarna hastigt gömma stället.
Vida skönjer han tusen trän
med topparna svajande hit och hän
som skum på ett mörkgrönt och fjärranblått
och vindrört hav, vars stränder ingen nått.

Sänker han sig, med guldögon spanar
han ekorrns rödpäls bland skumma granar
och rävens smygtitt ur lyan bak enen
och ormens rostband på järnsvarta stenen
och domherrungen, som nyss föll ur boet
och snappades strax av det tysta loet,
och yra och rappa och trinda små fötter,
som om varann vimla och tumla och traska
med rosiga kroppar och trynen, som smaska
och skria och grymta bland ållon och rötter.

Här är hans jaktmark fri. I skog och äng
och sjö och ström är hans, vad än han såge,
från ormen, blott i säker sömn den låge,
till hjorden, som här vallas utan dräng —
så längesedan spändes här en båge,
att luftens kung glömt surret av dess sträng.
Han slår en milsvid ring, men ser ej stiga
den spindeltunna tråden av en rök,
han hör ej bonde ropa sina ök,

ej vall-lur tuta, klocka dagen viga,
yx hugga, lie susa, ekar knarra.
Gles havren ses på bjärta ängen darra,
men mindes han ett förr, där nu han dök,
han hörde människan: han hörde henne tiga
och tiga än, när åter bort han strök...

På grusbacken vitnar en skalle,
en vargflock har rotat den fram för resten
ur klyftan tillsamman med skallen av nalle,
som samman med jägaren skördats av pesten.
Ty här var folkbygd före Oden,
och här sjöng klockarn och mässade prästen —
men även hit kom sist den stumme gästen
med svarta bölder och den gröna syndafloden.

*

Hur länge raglade kvinnor och män
i brinnande feber ur sängen om natten
och svällde med ens och skreko på vatten
och stryptes utan en dryck och en vän?
Hur länge stönade markens djur
bland åtlarna svullna från buken till manken?
Hur länge stöpo från ek och fur
småfåglarna döda i gräset av stanken?
Hur länge spolade ur och skur
längs rämnande tak och ruttnande staplar?
Hur länge tvekade älgens tjur
vid grinden till trädgårdens rosiga aplar?

Men sent eller snart slog björnen till port
ett hål i en vägg, tillräckligt stort
för honom och skogens övriga grå
stortroll, som täcktes att hälsa på,
där flinta och stål voro glömda båda.
I bänken satt husfrun: av ben voro dragen,
och löjet var föga fagert att skåda;
men frisk var luften, den doftade kåda
och ängsmark, aldrig av lie slagen,
och honung av bin, som från knut till knut
i stugan surrade in och ut
den långa, surrande sommardagen.
Löv täckte golvet: i lag på lag,
som år efter år de singlat från åsen
och fukit från dörren, där furulåsen
bräcktes kanhända på samma dag,
då hornrutan spräcktes av trotsiga grenar...
I sommarstiltjen knappt fläktar ett drag:
i ringel på eldhärdens solvärmda stenar
har tomtormen lagt sig att slumra ett slag.

Vem sov ej härinne, se'n röken somnat?
Vem sov ej med tomten, till slutet trogen?
Vem sov ej därute, se'n plöjarn domnat
vid randen av mossen, som gömmer plogen?
Skogen sov ej, nu rådde skogen.
Skogen förtärde som fordom flamman,
som tiden och döden:
fram över bygden gledo dess flöden,
slogo dess syndaflodsböljor tillsamman,

flöto längs stränderna, hösten och våren,
de långa, de skumma, de hemska åren...

*

Så spritter det till en kväll, och en drill
fastnar i strupen, och suset står still
i grandungens lyssnande hopar.
Se, rödjarens hus i snår och i grus
och hans skalle i ljungbackens skugga och ljus,
men det glittrar i ögonens gropar.
Ty genljuden gå: Oho, åhå!
Rodnande vass-sjöar blickstilla stå:
en stämma, en stämma ropar!

Så tyst. Och skogen drar igen
ett andetag och hoppas än,
att endast göken höjt sitt rop
bland rop i skogens fågelhop.

Och dagen går till ro i snår,
men snarligt i dess röda spår,
dem nattens skugga sopar,
skall dag stå röd i samma glöd,
ett löv ur samma överflöd,
som löv på marken hopar.
Tyst, hör du i öst en ropande röst,
ej sprungen ur ett fågelbröst,
en människoröst, som ropar?

Oho, åhå! Hör, genljuden gå,
och mornade vass-sjöar blickstilla stå,
men åsar hotande svara:
Åhå, oho, vem är du, måntro?
»En människa är jag ur människobo,
en frälst ur utödd skara.
Oho, åhå, jag leta väl må,
och funne jag en, så vore vi två,
jag söker en människa bara!»

Mäktiga skog, du hörde det nog,
och ropet du tog och härmde och log
och låddes, som vore det göken.
Hans rop, det var milt, men hans anlete vilt,
han var knappast en man, fast ej längre en pilt,
och han räddes kanhända för spöken:
bak granarnas fåll han såg kanske troll,
och han lette och lette åt alla de håll
en tråd blott av människoröken.

Grym var din lek, o skog, han var blek,
och han skrek, där han lopp, och han lopp, där han skrek
för löven, o skog, i ditt rike.
Du log, du förstod ej en människas mod,
som bland främlingar letar en bror av sitt blod
och bland olikt letar en like.
Du förstod ej hans blick, där han stirrande gick
och ej skri och ej svar på sitt skriande fick:
»Är här människa skapad, hon skrike!»

Mäktiga skog, och du log, och du log,
när ett gäckande genljud för gensvar han tog
och han lopp utför branten förgäves.
Och han gick utan tröst, och hans tröttnande röst
den kom hes ur hans ensamma människobröst
som ett rop av en fågel, som kväves.
Och hans sviktande steg var som havren, som neg
med ett ensamt strå på en gräsvuxen teg,
där av vinden blott myllas och gräves.

Men blott människa vet, som till människa let,
sin trånande, ropande släkthemlighet,
och hur frände är livet för frände.
Ett ensamt träd, ett ax blott av säd,
en fågel, och vore han aldrig så späd,
de trivdes, vart vinden dem sände.
Men ett rop, som dog med en man i en skog,
medan skogen, den ändlösa log, å, blott log,
om det dog, det dog i elände...

*

Skog, där han svann som en pilskjuten man,
innan gensvaret ilande genljudet hann,
se, knappt reste sig åter violen,
så sköt i hans spår ut ur slånbuskens snår
en panna, en barm, ett vildvuxet hår,
som nådde den skinnsydda kjolen.
Och åhå — och oho — vem ropte, måntro,
i solen på åsen? Det rodnade, jo,
en flicka på åsen i solen!

DOMARERINGEN.

Bärgen med ljung och med enar
sluta sig skumma omkring
mossiga, hedengrå stenar
rullade samman i ring:
hjässor, dem åren gjort kala,
lyssna i sekler och år —
fjorden allena hörs tala;
liksom en sång av en vala
bruset i öronen står.

Ringen är stilla och öde,
alla som dömts eller dömt,
länge bland fridsamme döde
domen och domaren glömt.
Hän över tuviga grunder
betar en herde sin hjord —
dovt rullar dyningens dunder,
böljorna gnola därunder
aldrig förklarade ord.

Gnola, som ännu det flute
trotsigt på stegrande stäv
vikingadrakar därute
burna av vingar av väv —
gnola, som än över heden
lurmunnen hävde sitt rop,
bjudande höstetingsfreden
över de sorlande leden,
budkavlen manat ihop.

Tusen år yngre låg fjorden
sköldblå i morgonens sken.
Kappan med ädelskinnsbården
breddes på lagmannens sten.
Högt över fjolbränders svärta
riselden lekande for.
Inne bland bodarnas smärta
husfruar linkade bjärta
trälarnas björknäverskor.

Böndernas spjutuddar stungo
marken, där tåget gick fram.
Kortsvärd och runsköldar klungo
klart genom flockarnas glam.
Fränder ledsagade fränder
manstarka samman till ting,
medan vid bolmande bränder
mör under skuggande händer
sågo mot lagmannens ring.

Hör du ej ropen om ringen,
hör du ej sköldarnas dån,
när med den slokande vingen
korpungen vek därifrån —
biltog ur välkända kretsen,
vek mot sin ensamhets land,
vek från den börjande hetsen
upp emot bärget — från spetsen
vände han blicken mot strand;

skönjde med klappande hjärta
lågan, som lekande for
inne bland bodarnas bjärta,
linkande björknäverskor:
tätt invid blossande grenar
kanske två ögon han fann —
tills mellan bärprydda enar,
slånris och laviga stenar
tvekande skyggt han försvann.

Inne, där mossarna gapa
plötsligt ur hedarnas skägg,
inne där dvärgbjörkar skrapa
barken mot glimmande vägg,
inne, där klyftorna suga
viddernas irrande drag,
fick väl en bärggrotta duga
höstar och vintrar till stuga,
ja, och till fäste en dag.

Sveddes han fram genom ljungen
liksom en orm ur sitt snår,
du, som i hälen vart stungen,
fann du törhända hans spår?
Ovän, som vände tillbaka,
fann du i hemvindens sus
askflarnen virvla och skaka,
bjälkarna kolna och braka
över ditt brinnande hus?

Rök äro människors öden,
evig är människors kamp —
såg du en biltog i döden
krama om spjutet i kramp?
Fann du i hålan den svala
kanske hans runslingors skår?
Fjorden, blott fjorden hörs tala;
liksom en sång av en vala
bruset i öronen står.

SEPTEMBER.

Se, hur septemberfärgens
töckniga silverskir
gjuter sin ring om bärgens
djupnande blå safir.
Klippor, som annars glimma
vassa och nära, simma
samman med luft och allt,
som de i höstens dimma
löst sin gestalt.

Solen sitt vita glimmer
strör mellan kam och kam,
liksom i måneskimmer
än deras klyfta sam.
Nere ur mossen svingar
diset på dragets vingar,
flockas och skiljes åt —
stilla ur fjärran klingar
rännilens låt.

Granfjällets taggar brutna
skymta en kort sekund,
innan de floromflutna
drunkna i dimmans rund.
Klart glimta ännu alens
eldar och mosskanalens
slingrande björkars garn —
luftens och ändå dalens
käraste barn.

Blommande röd går heden
fram över öde land,
ända där segelleden
gungar sitt blanka band.
Slöjveckad vaggar strömmen
in emot fjordens gömmen,
mumlar i sand och tång
liksom en glömd, i drömmen
gnolande sång.

Vingade, vita, fria
stigmän i ringar slå
över sin våg och skria
visor, dem vi förstå:
älskade, bäst vi skalkas,
dagarnas timmar svalkas,
kvällens bli fler —
älskade, hösten nalkas,
sommaren är ej mer!

Seglen därute vinka
avsked på höstens färd.
Stugornas fönster blinka
avsked till solens härd.
Sommarn i aftondager
bort över bärgen drager.
Svept i sin töckenflik,
huldran drar bort vid fager,
sakta musik.

POLARFANTASI.

Det strimmar ut, det strömmar som en dimmig
slöjas veck,
där bärgens tunga skuldror skimra fram i dunkla
streck
och rymd och jord, försonade som fordomdags
en gång,
omslutas tätt av skaparns och förintarns vida
mantelfång.

Allt närmare, allt tätare hans vita våder prassla,
de släpa över bärgen med ett dödshögtidligt sus —
ej som när haglens pansarfjäll om hämnarfjäten
rassla,
men som en sabbatsdräkt, ofläckat skär och mjuk
och fridfullt ljus.

Oräkneliga maskorna små snabba gnistor strö
som pärlestänk, som silkeblänk, som flingor, när de
dö —

djupt under ligger jökelis, dess milsvidd, grå som vassla,
betäcks, när polens herre skrider fram i skrud av stjärnig snö.

Ej ropar fläckig säl, ej hörs pingvinens lockrop här,
ej lufsar vita björnen, ej en fjällrävs hånskratt skär,
och vitt är allt, och tomt är allt och evigheten ganska när —
tyst, klang det ej ur töcknet, som när små, små klockor klinga?

Tyst, tyst är allt; tomt, vitt är allt; nu skylas bärgen helt,
men ödemarkens öron av små, små genljud ringa:
det spelar, som en bjällerkrans en vilsen visa spelt,
det spelar, som när fötter små i bjällertakten springa.

Det dalar ner, det ilar fram, och bärgen stämma i
med toner små, dem pulsar små befria och bevinga:
i ödemarkens snövithet en solgul melodi,
det dalar ner, det tindrar till, en ton för varje flinga.

Det klingar käckt, det klingar högt ur töcknets
täta flor,
liksom ett livets leende på dödens läppar for,
liksom den outsäglige lät intets vita natt
få bryta sig och lösas i ett varats gyllne skratt...

Det klingar klart, det klang, det var ett fjärran
genljud av
en dristig jägarfora och dess hundspannbjällrors
trav —
men över rymd och vidder, som sluka deras sång,
den vita manteln sträcker vid sitt dödshögtidligt
tysta fång.

INNEHÅLL.

I.

SVERGE.

Vår fosterjord (1905) 7
Drottningen (1907) 9
Moder! (1907) 12
Utvandringen (1904) 16
Morgon (1904) 19
Vårt eget land (1912) 22
Främling! (1905) 25
Känn ditt folk, känn ditt land... (1913) 26
Vårens dag (1902) 29
Skyttesång (1907) 32
Folket i vapen (1907) 35
Landstormssång (1914) 38
Stockholm (1913) 41
Visingsö (1912) 45
Sång till Frej (1912) 47
Svensk sång (1914) 50
Svenskar (1904) 52
Sverges flagga (1916) 54
Nu komma de svenske (1902) 56

II.

SVENSKAR.

Fäderna (1910) 61
Styrbjörn Starke (1912) 64

Bo Jonsson Grip (1907) 66
Engelbrekt (1906) 69
Herr Ture Tre Rosor (1905) 72
Hjältarna (1909) 75
Karl IX (1908) 76
Karl X (1909) 78
Narvamarsch (1913) 81
Ny bragd! (1909) 83
Gustav III (1913) 84
Thorild (1913) 88
Mamsell Bremer (1913) 91
John Ericsson (1901) 94
Adolf Hedin (1904) 98
Karl Staaff (1915) 101
Rösiö (1907) 106
Gluntens tider (1917) 108
Strindberg (1912) 111
Den döde skalden (1911) 116
Åh, låt oss minnas än... (1912) 120

III.

SKÅNE.

Vapnet (1906) 125
Skåningar (1905) 126
Torvrök (1907) 129
Hos Jeppa (1910) 135
Midsommardans (1910) 138
Kvällsmjölkning (1910) 141
Bakom plogen (1910) 144
Ättehögen (1910) 147
Morgon på Romeleklint (1909) 149
I bokskogen (1909) 150
Hälsingborg (1912) 152

Till Kristina Borg (1915) 155
Vid Sundet (1909) 157
Vid Öresund (1910) 158
Hemmets stad (1907) 163
Malmö (1911) 165
Orgeln (1912) 167
Mor (1918) 171
Lärarinnan (1913) 175
En påg på Östervärn (1903) 179
Grannar (1910) 182
Små skånska städer... (1909) 185
Fru Kirstin (1905) 187
Slottet (1905) 192
Lund (1913) 197
Jätten Finn (1904) 200
Magnus Gabriel De la Gardie (1918) 201
Otto Lindblad (1908) 205

IV.

I BÄRG OCH BYGDER.

Minnet (1908) 211
Lärkan (1912) 214
Vårvisa (1906) 217
Sipporna (1913) 220
Barrsången (1913) 221
Vinden från ängarna... (1913) 224
Töm syrenernas doft... (1913) 227
Ödeland (1907) 229
Rävbärget (1907) 232
Tre små sjöar (1907) 234
Bärgen (1907) 236
Vårvandring (1907) 237
Källnymfen (1907) 241
Trollmark (1908) 247

Bärganden (1908) 249
Hobärgsgubben (1912) 257
Folkdans (1900, omarb. 1913) 260
Sankt Johannes (1905) 264
Midsommar (1917) 267
Ödeskogen (1912) 269
Domareringen (1908) 278
September (1907) 282
Polarfantasi (1909) 285

K. G. OSSIANNILSSON

SAMLADE DIKTER

II.

SAMLADE DIKTER

AV

K. G. OSSIANNILSSON

II.

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1920

V.

STÄMNINGAR

JAG LÖSER DIG, LILLA VISA...

Jag löser dig, lilla visa,
från skälvande hjärtesträng,
som man löser en fågelunge,
den frusen man fann på en äng.

Jag löser dig, lilla visa,
hos mig har du vilat dig nog,
och nu är där lärkor på ängen
och fullt med små syskon i skog.

Nu andas den vårliga jorden
livet i rusande drag,
och bäckarna eka som pulsar
det eviga hjärtats slag.

Nu viska de hetaste känslor
med löviga läppar, nu strör
naturen ut doftande kyssar
med var liten fläkt, som dem för.

Nu pröva, min fågelunge,
din vinge i skog och på äng:
jag löser dig, lilla visa,
från skälvande hjärtesträng.

NYÅR.

Välsignad den slöja,
som skymmer för anden,
vad ingen får röja
om dagen förhanden!
Ty ingen må skrämmas
från lek eller gärning
och handen ej hämmas,
som lyfter sin tärning.

Välsignat det öde,
som väntar oss alla,
om sunde, om döde
vi segra, vi falla,
om målet, vi jaga,
är när eller fjärran,
om fålarna draga
den florshängda kärran!

Välsignad den våren,
som kommer omsider
och andas på såren,
så svedan ej svider,
och väcker ur öknen
ett blommande vimmel
och blåser på töcknen
och visar en himmel!

Välsignad, du frände,
som tröttas av vägen,
du ovän, som vände
mig ryggen förlägen!
Och är du ej annat
än en, som skall digna:
om nyss jag förbannat,
kom, låt mig välsigna!

SNÖKLOCKAN.

Späda, fina doft ur
vinterns driva,
är du bara stoft ur
nyväckt jord?
Vem dig mött en gång och
sökt beskriva,
lockar du till sång och
fagra ord.

Blyga, vita blad i
skogens mossa,
droppig av ditt bad i
vårens tö,
vid din syn vi kände
tjälen lossa,
all vår kölds elände
droppvis dö.

Ljuva jungfrubild av
vår och skärhet,
knappt ur dvalan skild av
gryets väkt:
vem som, själv i knoppning,
hann din närhet,
kring sin själs förhoppning
höljt din dräkt.

Allt en gång vi drömt oss
vekt i livet,
innan solen glömt oss
kallt som nu:
kvädet, endast anat,
aldrig skrivet —
livet självt var danat
så som du.

UNG KÄRLEK.

Han skrev en dikt
och gav henne den:
det var hans bikt
för hans hjärtas allra käraste vän.

Hon kysste en ros
och gav honom den
och flydde sin kos
och kom aldrig, aldrig, aldrig igen.

TILL CANIDIA.

Jag såg det leendet av hån, Canidia,
när jag vid bägarklang bland vänner skämtade.
Jag såg det leendet av hån, Canidia,
när mina blickar efter kärlek flämtade.
Jag drack en klunk, och ledigt, o Canidia,
i dryckens spegel dragens lugn jag hämtade.
Skalkaktigt leende
jag klingade och kvad om återseende.

Ironisk var du, skarp av salt, Canidia.
Jag läste, hur du ohöljt mig föraktade.
Mitt skämt var dumt och krystat, o Canidia,
och på vart ord du spefullt stod och vaktade.
Men mina ögon lyste, o Canidia,
ej mindre bjärt, och ej min läpp sig saktade.
Satirer rägnade,
och alla, alla voro dig de ägnade.

Ju mer du hånade och log, Canidia,
dess mera jublande min strupe skrattade.
Och när din kyla frös till is, Canidia,
vid andra hjärtans brasa eld jag fattade.
Och när du såg mig drucken, o Canidia,
på nytt den rågade pokaln jag skattade.
Och du, du kände det:
av förödmjukelse i ögat brände det.

Än hoppades en seger du, Canidia,
likt gladiatorn efter andan hämtande,
som girigt granskar fienden, Canidia,
om trötthet spåras ej i barmens flämtande.
Du såg mot jorden krossad, o Canidia,
ty som en triumfator stod jag, skämtande.
Och bägarn klingade,
och högre, högre faunens jubel svingade.

Du skulle sett min arma själ, Canidia,
när dina stötar du emot mig riktade.
Du skulle sett din fiende, Canidia,
hur leendet på dolda tårar sviktade,
rägnbågen likt, ty hjärtat kved, Canidia,
när ögonen mitt skälmska löje diktade.
Men du, Canidia,
i enrum grät och suckade: Perfidia!

STEN.

Och hennes hand min hand vill kärligt fatta,
och hennes öra lyssnar efter ord.
Jag söker le — jag kan blott hånfullt skratta,
mitt gamla löje finns ej ovan jord.

Då rycker hennes läpp, och ögon gråta,
som fordom fylldes blott av skämt och spe.
»Du käre,» viskar hon, »kan du förlåta?»
Vad? Att jag glömt, hur varma mänskor le?

Ja, jag är sten — och gråter eller gycklar
du pärletårar eller silverskratt,
jag har förlagt mitt gråa fästes nycklar,
och vakten mutar ingen drottnings skatt.

Är det en frost, som har förstenat dragen?
Din makt är ingen, och din tid förbi:
se, månen döljs, reveljen bådar dagen,
och cittertonen drunknar bort däri.

RAST.

Jag bette min häst vid vägens damm
bland guldgröna flugor och solkig ranunkel —
då stack där ett spanande huvud fram
ur herregårdsparkens dunkel.

Det hade en mängd att spörja mig om,
en blick för mig själv och ej för mitt hölje —
det var annat än flinet, varhälst jag kom,
och skällande hundars följe.

Och jag, som bister mot världen ser
och alltid har tungan och kniven tillrätta,
hur det var, jag måste min blick slå ner
och bekänna kort och berätta.

Jag talte om allt, som hänt mig på jord,
min tunga den teg hela tiden för resten,
men en själ kan höra de tystaste ord
och predika bättre än prästen.

Jag fick mig en lång predikan till livs
om all min vildhet och oro och fikan,
en predikan mot allt, som bits och som rivs,
en skonlös försoningspredikan.

Det var en så härlig ansiktsoval,
där låg sådan godhet i ögonvrårna,
och de djupblå ögonens fångande tal —
ja, nog blir han salig, som får 'na.

Jag kände mig glad, och jag kände mig svag —
åh, vad svalkan kom skön ifrån parkens dunkel!
Men bättre passar en karl som jag
bland flugor och damm och ranunkel.

Gud vet, om jag mäktade skapa mig om?
Nog ville jag stanna, nog skulle jag trivas,
där jag sluppe att hutas, närhälst jag kom,
och huta igen och knivas!

Nog ville jag bada mig grundligt ren
i de talande ögonens vänliga vatten
och andas ut mellan gräs och gren
från hetsen och hånet och skratten.

Gud vet? Törhända ej vattnet förslog
att taggar och damm ur porerna rensa —
törhända en slöja av stoft jag drog
över ögon, som källklart glänsa.

Min häst är vilad vid vägens damm,
han har betat nog ibland solkig ranunkel.
Mellan nässeldiken går vägen fram,
som leder ur parkens dunkel.

Jag hoppar i sadeln, ej hör jag, ej ser
mot sidan, där knäckta kvistarna knaka;
jag blundar, när kampen jag sporrarna ger:
för mig finnes intet tillbaka.

DEN KALLAS VÅREN...

Den kallas våren
den tid, nu knoppas.
Den är som åren,
då hjärtat hoppas.
Ej gyllne stoft
de åren önska,
blott sol, blott grönska,
blott glans och doft.

Vad vore våren,
om utan blomma
och knoppning snåren
den lämnat tomma?
Om sång ej klang,
men guld allenast?
Om frukten genast
ur grenen sprang?

Nog stunda åren,
då ingen hoppas —
den kallas våren,
den tid, nu knoppas.
Tids nog till stoft
blir friska grönskan —
så fyll din önskan
med glans, med doft!

Det kallas livet,
det sår vi känna,
av våren givet,
vårt hjärta bränna.
Du själ, som nu
min själ gör smärta,
mitt hjärtas hjärta,
mitt liv är du!

TVÅ ANLETEN HAR VÅREN!

Två anleten har våren
som varje annat flickebarn
inunder ögonhåren
av fé och gatuflarn.
Var dag som sju är växlingsrik,
en timma knappt den andra lik,
och bäst du kysser flickan Maj,
så smäller det på örat, aj:
»Du dumma sill, du dumma sill,
i dag är det April!»

OM VÅREN.

Om våren en gyllene solskensdag
vill ut i det vida jag draga,
där blomster dofta av sällsamt slag,
och där allt är en väntande saga.

Jag spanar väl ut någon underlig fyr,
som brinner av samma låga
och vågar sig djärvt i ett äventyr,
som den djärvaste skyggar att våga.

Så axla vi kappor och gördla med svärd
oss grevar av drömmareätten,
och vinden, som lockar till undrens värld,
han leker alltre'n i baretten.

Om våren en gyllene solskensdag
vill ut i det vida jag draga
och slå för prinsessan ett blixtrande slag
och väcka min sovande saga.

NU HÄLSA VI PÅ VÅREN...

Nu hälsa vi på våren
en strålande minut
och slå i ljumma kåren
vår längtans vingar ut
och gunga oss som fjärilen
på sälgens mjuka ull
och doppa oss i kärilen
av honungens gull

och sväva ut i världen,
mer ljuvlig, än vi drömt,
på nytt på lätta färden,
som vi i puppan glömt,
och lämna kvar i spånaden
av tinad vinterluft
med allt från vintermånaden
vårt vinterförnuft;

och lösta för en timma
ur alla grubbelgarn,
på silkeväv vi simma
till ön, där vi bli barn
och vakna och förnyade
med livets alla ting
och se oss rosenhyade
och häpna omkring.

Se, himlens hjässa sänder
ett svall av strålar ner.
Känn, fläkten blodet tänder
som från en mun, som ler!
Blir nu du icke seende,
så är du icke kär:
det är din käras leende,
som möter dig där.

Det jollrar som kaskader
av ord i bäck och brunn,
det glimmar pärlerader
i varje sänkas mun.
Och snår och krona böja sig
med viskningar och bud.
Och slanka björkar slöja sig
likt mör, som stå brud.

Kom, hälsa då på våren
en strålande minut,
och låt i ljumma kåren
din vinge bredas ut!
Förglöm i nya trånaden
allt tungt, du var och vill,
och njut i fjärilsmånaden
att blott vara till!

VÅR.

Liksom en panter är jag
hukad till språng på världen.
Älska och döda begär jag,
älska och stupa för svärden.
Ej ibland rankor blyga
lurande sakta smyga,
nej, med ett rytande flyga
fram, så att kopplet hejdas på färden!

Skogen blommar och brottas,
stretar med seniga fötter,
strävar att stänga min grottas
ljusning med rankor och rötter.
Skogen är lockelsens gömma,
tusende aningar drömma,
sövande dofterna strömma,
grenarna digna av mandlar och nötter.

Lockelsens styrka stegras:
liksom ett öga drömmer
skogssjön och allt besegras —
palmen som järneken tömmer
villigt sin själ i dess sköte.
Ha, jag vill trotsa dess möte,
ha, om så vågorna slöte
kroppen i famnen, som fasor gömmer!

Hjortarna beta spaka,
dricka ur insjöbägarn,
öronen lagda tillbaka,
lyssnande skyggt efter jägarn.
Ha, jag vill trotsa hans lansar,
pilar med fjäderkransar!
Fram jag i solen dansar,
fram, så att bågsträngen slaknar för ägarn.

Mitt i ett koppel, som skäller,
bidande sammankrupen,
medan flyktande gnäller
hjorten i urskogsdjupen,
mitt ibland ögon, som brinna —
jag eller döden skall vinna:
framåt, och blod skall rinna,
fram — och så flyger jag jägarn i strupen!

Liksom en panter är jag,
lysten på blod som döden.
Älska och dricka begär jag
hetaste unga glöden.
Värld, på din strupe jag ligger,
trotsar och trugar och tigger,
värld, på din strupe jag ligger,
dricker och dricker ur forsande flöden!

SOMMAR.

Nu grönskar all världen, nu klär sig skönt
var gräsäng i färger bjärta;
i park och hage står hoppet grönt,
nu grönskar även mitt hjärta.
Nu klingar till kören av lövens sus
var strupe i tuva och krona —
nu hör jag med vaknande orgelbrus
i själen min sommar tona.

Jag är ett träd, som i livets köld
och stormarna pressats samman,
och därför ville jag räcka min sköld
för allt det knoppandes gamman.
Var mask, som frätte, var vind, som stal,
var höst, som tvang löven att falla —
en gång står blommande hela min dal:
det vare min hämnd på dem alla!

Jag vill ej sörja var gren, som föll,
än har jag dock frälsat stommen —
var glimt, som lovat, där frosten höll,
ty nu är sommaren kommen.
Nu välves grön över sång och sus
min unga, kämpande krona —
nu hör jag med bådande segerbrus
i själen min sommar tona.

SOMMARDRÖMMERI.

Låt mig sövas, låt mig svalkas
i en slummer lätt och fri
av din ton, som ömsom nalkas,
ömsom domnad drar förbi
och med dröm och vaka skalkas,
ljuva sommarmelodi!

Låt mig vaggas, låt mig vara
åter som ett barn en stund,
låt mig på en visa fara
slummersäll till sagans lund,
där en blomlik systerskara
vakar om en främlings blund!

Svala händer sakta smeka
över pannan än en gång.
Det är hon, den duvoveka,
evigt ung sin levnad lång.
Det är hon, som lärt mig leka,
hon, som böjt min röst till sång.

Mjuka läppar varligt vyssa,
att jag ej skall vakna snart,
medan båten, där vi kryssa,
mellan blommor skjuter fart
och hon lutar sig att kyssa
med den mun, jag minnes klart.

Och vi kyssas som två toner,
och vi smälta i varann
som två toner i de zoner,
där musikens källa rann
och en kyss, som räckt eoner,
likt en droppe klang och svann...

Du, som med min slummer skalkas,
evigt vingad, lätt och fri,
ömsom ur ditt fjärran nalkas,
ömsom fjärmad drar förbi,
låt mig vaggas, låt mig svalkas
av ditt väsens melodi!

ROSEN.

Trädgården sov.
Suset teg.
Och luften dov
i dallring steg.
Allt var en lång
vänteminut —
och så med en gång
slog rosen ut.

Blyg och varm,
vek hon en flik
av sin dräkt från en barm,
så ung, så rik,
så späd, så vek —.
Det var ingen lek,
ty ur knoppens skrud
såg hon upp helt blek,
blek som en brud.

Hon räddes var blick,
som nu granskade allt:
hennes blyga skick,
hennes nakna gestalt.
Allt det hon gömt
i sin klädnad nyss
och aktat ömt,
som en doft låg tömt
för en brännhet kyss...

En svindel än
i bladen skalv.
Hon höll dem igen
över hjärtats valv
och höll så kvar
en hemlighet dock:
hennes kärlek det var.
Men solen har
visst anat den ock.

Solen vet sin
envar den vill nå
och lyser in
i var hjärtevrå,
där en själ håller vakt
av all sin makt
för att dölja sig
och vad aldrig blir sagt:
jag älskar — jag älskar dig!

Solen log,
log, när den sett,
och avsked tog —.
Det blev natt med ett.
Trädgården än
höll andan igen.
Allt var still.
Så vaknade den
vid en näktergalsdrill.

ACK, JORDEN ÄR EN HÄRLIG ÖRTAGÅRD!

Ack, jorden är en härlig örtagård,
där rosor dofta, aplar lysa röda
och inom yppigt gröna rankors vård
i tunga klasar druvor glöda.
Men vid är parken, häpne vandringsman,
du såg ej dess skönaste under brinna:
här gömmas frukter, du aldrig fann,
här drömma blommor, du aldrig skall finna —
ja, ginge du ända, tills skyn du hann,
men dessa blommor skall aldrig du finna!

Inunder löven gunga kalkar små,
dem fläkten löst från stam och rötter.
De gunga fram, de kalla det att gå,
och sina vingar kalla de för fötter.
Emellan läpparna av purpurblad
det susar sånger, som leka och vyssa —.
Men vandra, vandringsman, dem förbi åstad,
ty dessa läppar skall aldrig du kyssa —
och har du kyssar smakat, var nöjd, var glad,
ty dessa läppar skall aldrig du kyssa.

Nu öppnas likt en famn en rosendal,
du stannar tjusad, och du dröjer fången.
Här spelar trast, här sjunger näktergal,
och mänskobarnen stämma in i sången.
Du hör dem svärma mellan skratt och gråt,
som människor skratta och gråta som unga.
Ditt bröst känns fullt av en smärto- och lyckolåt,
men dessa sånger skall aldrig du sjunga —
ja, hur din kind än flammade varm och våt,
men dessa sånger skall aldrig du sjunga!

MOLN.

Tänk, att allt är moln,
dunster vattengrå
ur den vida skåln,
dit de återgå
i en evig krets
mellan varmt och kallt,
medan under allt
brinner livets hets.

Tänk, att allt är moln
för novembervind,
och att blott din kropp,
ej din själ är blind:
även höstsymboln
rymmer vårens hopp.
Växling heter allt:
vintern blir ej lång,
våren än en gång
värmer efter kallt.

Tänk, att allt är moln,
dunster vattengrå
ur den vida skåln,
dit de återgå!
Tänk, att blott din kropp,
ej din själ är blind!
Tänk, att allt är vind!
Tänk, att allt är hopp!

JUL PÅ HAVET.

Skuta, som stävar dig fram
tungt genom stiltje och natt,
stigande trögt på din stam,
sjunkande modlöst och matt:
väl har lantärnan du klar,
uthängd till hälsning och svar,
väl efter djupmyllad plog
speglas en ljusglimt
svagt i den fåra du drog.

Väl för varendaste klut
längtar mot hemmet din gång,
lydande varje minut
böljornas aggande sång.
Vanterna knarra ibland,
seglen slå ut efterhand,
allt som en kastvind dem når, —
ack, men långt borta
tindrar ditt hemland i år.

Havet är ensamt och grått,
grusigt och grovt som av sand,
himlen en rökslöja blott
dragen för stjärnor och strand;
däcket är slipprigt och vått,
ratten som is för en hand,
nödgad att gripa däri,
när du vill driva förbi,
dimblinda skuta,
vägen, som leder till land.

Aldrig är hemmet så kärt,
som när förgäves begärt;
aldrig är hamnen så dyr,
som när långt borta du styr;
aldrig är tanken så tung,
som när du drömmer som ung,
stävande fram på din färd
under en natthimmels hot,
drömmer om mänskornas värld,
drömmer om blida
kajer att stryka dig mot.

Aldrig är rymden så kall
som under julnattens fall,
aldrig så bistert dess brus
som inför juldrömda ljus;

aldrig du längtar till skjul,
som när det skumnar till jul,
medan du anande ser
inne i dimslöjans famn
syskon, allt fler, ja, allt fler
fränder, som ila
närmre och närmre sin hamn.

Skuta, din färd bär väl fram,
fast ingen medvind dig halp:
runt om din vaggande stam
växer dock dyningens skvalp;
vanterna knarra ibland,
seglen slå ut efterhand,
sakta din toppvimpel slår,
och av en ljusglimt
skumrännan silverglans får.

Skuta, fast långt från din strand,
är du en strand och en stad:
hör du, det skrattar ibland
sorgfritt, ty skepparn är glad —
skepparn är gammal och van,
reder sin gröt och sin gran,
ljuger historier och ser
jungmännen dansa
boston till styrmans klaver.

BJÄLLERKLANG.

Jag stod där högst i backen,
när det ringlade sig förbi,
jag kunde ej neka till det,
det låg något festligt däri.
Det pinglade, guppade, vajade fram
med nät och med tofsar och stål,
och solskenet tindrade till därvid,
som det vore dess egen låt.

De nalkades borta vid kröken,
de voro väl sjutton par,
och skogen, när hästarna gnäggade,
svarade med en fanfar;
fram gick det på susande medar,
men borta på bron över ån
dundrade hundrade hovars järn
med ett dovt och dunkande dån.

Där kom det med pälsar och mössor
och filtar och fällar av skinn,
ty mäkta rara klenoder
i slädarna bonats in;
och den hungriga nordan förtretades,
ty i nästan vart ekipage
han såg blott ett rosigt öra
och en krigiskt svängd mustasch.

De sutto där, stadens damer,
de skrattade då och då,
när löjtnanten sagt något snillrikt
om »att himmelen är så blå».
De visste, de voro att fjäsa för —
åh kors, han var ängslig och öm,
och kors, så den karlen hoverade sig
och bemödade sig med sin töm!

De logo, de logo så elakt,
de njöto att fjäsas för,
de logo så elakt, och elakhet
är flickornas goda humör —
tingel det var, och tangel det var
och gyckel och koketteri,
när släde efter släde
krånade sig förbi. —

Var det den tolvte hon satt i,
hon som tittade upp så vänt?
Det var ej en titt i gyckel,
ej ett eldkast käckt och mondänt,
det var som en titt ur en blomma,
som undrar på allt, hon ser,
och blygt åt var sparv vid vägen
sitt ögas skönhet ger.

Grön glödde min blick av avund,
jag måste hålla igen
att ej kasta slyngeln ur släden
och bjuda mig själv som sven:
eja, att sitta vid bjällerklang
med en skogens fe som dam
och svara för liv och visa sig karl
och hålla sin tygel stram!

Eja, att möta förbryllad
två skådande frågor ibland
och köra med häst och släde
rätt in i ett underland —
att förledd av en röst som ett flöjtljud
fara vill i en okänd värld,
slutade än i en dikeskant
hela ens himmelsfärd!

De kommo därborta vid kröken,
de försvunno vid nästa krök,
de voro två räddade sparvar,
och jag var en lurad hök —
tingel det var, och tangel det var
och gyckel och koketteri,
och släde efter släde
krånade sig förbi.

Och nu är det tyst i backen,
lyssnande står jag kvar
och hör nordan härma bjällror
och en gnäggande glad fanfar.
Det tittar en räv över drivorna,
svulten och slug ser han ut,
och linkar gör han, han känner sin värld,
han har redan luktat krut.

Räv, låt oss bägge bli vänner,
ty vi likna varann, kamrat,
och komma vi människor nära,
få vi huden full av hat!
Han listar sig undan, ju närmre jag går,
han menar min dom har jäv,
han har sina starka tvivel,
om en hök är en vän för en räv.

SOM PALATSEN I ÖSTERLANDEN.

Som palatsen i Österlanden
för kameler och åsneskri,
vi vilje för gatubanden
järnportade murar förbli.

Vi vare därute som hårda
kasteller av järn och sten:
därinne vilje vi vårda
granatens och persikans gren.

Och ville vi gatorna föra
dit in i salarnas ro,
av salarna ville de göra
kamelers och åsnors bo.

Som palatsen i Österlanden,
när gästvännen vandrar förbi,
vi bjuda den helgade anden
vårt hjärta och allt däri.

ORESTES OCH PYLADES.

Väl, när jag såg pupillen fosforlysande
det stumma hatets mördarlängtan bikta
och såg din tanke dolken mot mig rikta,
jag ryggade tillbaka isigt rysande;
jag såg det jättegalna i min strävan
och slöt mitt ögonlock i dödlig bävan.

Väl, när du klöste handen, som dig fattade
att hjälpsamt stödja dig vid glatta stupen,
väl steg det kvalmigt kvävande i strupen,
var gång du vände ryggen till och skrattade
— ja, väl har kampen vacklat vild, Orestes,
och tarvat större styrka än de flestes.

Men aldrig slappnade min flit vid spånaden;
som spindeln redde jag beständigt nätet,
när du ånyo slitit det förmätet:
jag spann min tråd på nytt och lät dig håna den.
Nu har du gäckat mig för sista gången,
förgäves spjärnar du — nu är du fången.

Se, jag har svurit att med kärlek binda dig,
med tusen maskor, starka, hjärtespunna,
av ingen hatfull styrka övervunna,
och i min vänskaps fängsel vill jag linda dig.
Jag sökt en kärlek, större än de flestes,
en kärlek väldig som ditt hat, Orestes.

Ej må du sänka så din panna sörjande,
att ej din starkhet fick i striden råda —
ty samma väsen kämpar i oss båda,
din makt och svaghet vet jag utan spörjande,
ty hör, vad nyss från gudarna mig sades:
»Det är din yngre tvillingbror, Pylades!»

FÅNGEN.

Mitt hjärta är en fånge
i buren av ben och kött,
och fången rister dess stänger,
tills han blir tyst och trött.
Han strider, han ber, han längtar
ur buren mörk och trång,
och stängerna dallra som strängar,
och striden klingar som sång.

Vad vill du, mitt arma hjärta?
Du äter mitt eget kött,
du dricker mitt blod det röda:
det finns ej ett vin så rött.
Du längtar till fågelns frihet,
vill bada i luft och sjö.
Ack, hjärta, i sjön du drunknar,
i friheten skall du dö.

Jag själv vill bära dig, hjärta,
varthän du befaller mig.
Min egen själ vill jag sända
att dela buren med dig...
Och hör jag stängerna dallra
som strängar nästa gång,
så är det min egen längtan,
som slår sig till blods i sång.

EN VIOLIN.

Mig följde mina tankar,
de foro, de voro
som vilda av min oro,
av världens hets och min,
och när en gång du vankar
med samma brand i själen,
med kopplet tätt i hälen,
när samma vånda varder din,
skall du begripa min!

Jag strövade på fälten,
de gula, de fula,
med bössa och med kula,
men ej till jägardåd;
och knappt den bittra svälten
fått bössan till mitt öga:
jag såg och hörde föga,
om ej den jakten utan nåd,
där jag var villebråd.

Då klang det i min närhet,
och blida och frida
jag hörde toner glida
och kände melodin.
Som vid en himmelsk skärhet
i tvivel stod jag stilla.
Var allt en ljuvlig villa?
Vem ägde detta pärleskrin
och denna violin?

Där stod han bort på stubben,
i solen fiolen
brann röd som karneolen
mot stråkens silvertråd;
i silvergråa gubben
jag kunde drömt mig näcken;
han band mig fast på fläcken,
ett vilsevandrat villebråd
i trolldom utan nåd.

Men ljuvligt var jag fången:
jag drömde, jag tömde
allt kval, som hjärtat gömde,
i mästarmelodin;
och sövd och släckt av sången,
min spänning kändes slaknad
och sval och ljus min saknad,
och världen var ett pärleskrin
som denna violin.

Jag bad: »O sälj din fela!
Jag säger, jag väger
den upp med allt jag äger,
jag själv är musikus!»
Han fortfor blott att spela
sin ljusa jubelkvidan
och såg på mig från sidan
och sad': »Det är, herr musikus,
en Stradivarius!

»Och sålde jag min fela
för pengar och ängar
och svandunsfyllda sängar
och allt vad kostbart är,
då blev det slut med spela,
och spela gör dock susen.
Ja, fick jag trettitusen,
jag funne ej i pungen där
en fela som den här!»

Jag log mot galne gubben,
fiolen i solen
den sken som karneolen
mot stråke silverfin.
Förgylld låg åkerstubben,
förgylld låg gamla kåken,
där gubben bor med stråken,
en girig utan skatt och skrin,
men med en violin.

Jag svängde runt på klacken,
jag kände, det brände
en skam, som kinden tände,
en fröjd, som sjöd som vin.
Jag knyckte käckt på nacken:
du musikus, som vankar
i dina vilda tankar,
du glömt ditt eget pärleskrin,
din egen violin!

PROFETER.

När svanen steg över tak och mur,
då vart där ett snatter bland ankornas flock:
»Så är det att gynnas av medvind och tur,
och i medvind flyger en anka ock.
Men svanarna äro ett självnöjt patrask
och utan hänsyn för ankors tropp —
pass på, att han hinner till popplarnas topp,
och se'n pladask!»

Och svanen steg över popplarnas topp,
och vingen vilade säker och trygg.
»Håhå, han är djärv, vill mot klinten opp,
slå vad, att han stannar på bärgets rygg.
Den stackarn vill tävla med tuppen i byn,
som gnisslar i vinden på kyrkotorn —
håhå, men vi leva på vishetens gryn
och tröskade korn.»

Och svanen gled över åsens granit,
och ankornas visa förstånd stod still.
Än syntes mot etern bländande vit
en svanvinges skärhet blixtra till.
Nu gjorde det ont i ankornas blick,
det blåvita gliset i höjden spann —
han flydde, han minskades, nu som en prick
han i sol försvann.

FLYGKONSTEN.

Som när unga
örnar jaga
under tunga
moln, som draga,
medan svaga
fläktar sjunga
runt om flykten
lika rykten,
som bebåda örnens hjältesaga;

så vi yngsta
folk bland örnar,
luftens tyngsta
folk, dess björnar:
ännu törnar
ofta vingen;
jorderingen
föder ingen
genast vuxen: än vi leka örnar!

Men vi leka
oss till välde;
ej vi veka
modet fällde,
när det gällde
icke tveka;
och det fjärmre
drar oss närmre:
gudar lova oss, vad nu de neka.

Må på vingar,
dem vi pröva,
våra ringar
än vi öva!
Må den töva,
segerns visa —
sist den klingar
dock att prisa
mänskoörnen, som sin rymd betvingar!

MIN PROTEKTOR.

När i sköldarnas hägn
under pilarnas rägn
gå till striden akajer och troer,
har var flock sitt förvar
och var skock sitt försvar
bakom ryggen på sina heroer.
Men vinner så fylking mot fylking ett slag,
skria slavarna strax: »Det var jag!»

Dock den kransen, som rycks
från fru Fama, mig tycks,
som bak ryggen på Ajas och Hektor,
har ej glans lik en mans,
som har vunnit sin krans
med sin tapperhet blott till protektor,
och mig synes att bäras av ök över älv
ej så stort som att trotsa den själv.

Odyssevs, Akillevs
låtsa tävla med Zevs
för sin börds skull, sitt ryktes och snilles,
och med lock eller pock
få de alltid sin flock
av vasaller, som längta till gilles,
en flock av det folket, som skryter därav
att få heta en härskares slav.

Dock är flocken än trygg
bak sin härskares rygg,
får som månen av solen sin ära,
blir ej äran som lån
blott ett utpyntat hån?
Är ej tungt att av smulor sig nära?
Är ej nesa att ej töras le, när du vill,
om ej härskarn ger tecken därtill?

Nej vid gud, Odyssevs,
sänd ej bud, Akillevs,
ty jag söker ej er till protektor!
Jag vill pröva uppå
att allena bestå
utan er liksom ock utan Hektor.
Jag föraktar att bäras av ök över älv,
jag vill brottas med virvlarna själv.

Jag vill hällre förgås,
om ej seger bestås,
som en man, ej en myra i stacken,
och förslår ej mitt värn
mot vasallernas järn,
gott, jag faller och sparar mig tacken,
och betäckt av min egen sköld i mitt fall
går jag in i Proserpinas hall.

Jag vill hällre förgås,
om ej seger bestås
utan er, Akillevs eller Hektor!
Jag vill klyva min älv,
jag vill segra, jag själv,
jag vill vara min egen protektor.
För vasallerna vare du gud, Odyssevs,
men jag vet ingen gud utom Zevs.

BÄCKEN.

Ej för segern slåss jag, i pansar klädd,
ej för segerns väntande lager:
bäcken är jag, runnen ur öknens bädd,
fram i törstigt sugande sand jag drager.

Ej för segern kämpas min gömda strid,
ej för sagornas lön däroppe;
men jag kämpar dock emot öknens frid,
och jag kämpar dock till min sista droppe.

VAD VET DU...?

Vad vet du om en själ, som vågat språnget
på allvar mellan själ och själ,
men tigger ej och väljer ej i tvånget
att tigga eller sargas tyst ihjäl?
Vad vet du, hur det känns att störtad hänga,
när stenen rullat för ens fot,
och blott med naglarna vid busken klänga
och över isig pöl i fjällvind svänga
och höra dånet genom klyftan tränga
och se, hur busken lossar på sin rot?

AFORISMER.

I.

Det är dömt att dö, som ingen klandrade,
när det ungt på unga stigar vandrade.
Det har evigt liv, hur hårt det tadlades,
som av rytm och glöd och kärlek adlades.

II.

Ett rö är den, som ej vet v a r t han strävar,
men trygg den vetande för intet bävar:
det skönsta är det svårast övervinnliga,
och allra skönast är det oupphinnliga.

SUNT OCH SJUKT.

Den knäckta ryggen, den sjuka tanken,
de äga tempel i alla land;
det blir en gloria kring själva danken,
så snart han flämtar ett litet grand.

Det sunda hjärtat, den klara blicken,
det ljus, som lyser, så var man ser,
det kvittar mängden, det rör ej klicken,
det skall så vara och intet mer.

»DJUP.»

Jag dök i det djupa till sanden och tången,
och djupet var vatten och snäcksand och tång:
jag saknade solen och havböljesången,
jag saknade bruset och sjömännens sång.

Jag gick ibland krabbor och flundror som fången,
där dagern var skymning och synvidden trång;
bland vrakskepp och ankaren vitnade mången,
som seglat på soliga böljor en gång.

Högt ovan spratt silvret om tumlaresprången
och skuggade kölar, som dagen var lång:
ibland det förgångna jag gick, en förgången,
och sorgligt klang klockbojens bångbingbång.

KVÄLLNING.

Se, himlen är grå:
bland flygande trän
en glimt blott av solfallet glöder.
En kväll skymmer på.
Ett tåg ångar hän
mot söder; jag flyger mot söder.

En dag går till ro:
mig ger den ej fred,
mig flyttande fågel på jorden.
Var, var är mitt bo?
Hälst flöge jag med,
dit granarna flyga: mot norden.

ÖRNEN.

I skumma dagar seglar örnen fram,
när mås och lärka vila sina vingar;
som född ur åsens höstligt brustna kam
mot havet seglar han i tysta ringar.

I skumma dagar seglar örnen fram,
när glädjens muntra drill ej längre klingar:
ur sorgens dis, från hoppets brustna kam
mot havet breder själen örnevingar.

HÖST.

Blåa fält och röda skogar,
himmel vit av moln och sol:
hösten nu i sina logar
gömt all prakt, som såtts i fjol.

Granar stå som gröna minnen
över svamp och unken mull;
björkar hölja näverskinnen
i förgänglig glans av gull.

Eken fäller slitna dräkten,
spänner armen bar och stark:
stormen kommer, första fläkten
smäller ollon hårt i mark.

Djupt på skogens skumma gångar
ekorrn far i fiken hast —
och från bryn och åkrar ångar
boklövrost och vitbetblast

SJU SVANOR FLÖGO...

Sju svanor flögo sjungande
ur morgonrodnans bål,
på vita vingar gungande
mot obekanta mål.

Här vila bygder sovande
inunder is och snö,
men hoppet målar lovande
en fjärran, öppen sjö.

Vi stå och se i byarna,
som vinglös fågel ser:
vi se ur snön mot skyarna,
som hota oss med mer.

Åh, den som kunde, gungande
på luft i morgonbrand,
med svanen svinga sjungande
mot obekanta land!

Sin dödssömn sover samtiden
inunder is och snö.
I fjärran hägrar framtiden
med fri och öppen sjö.

EN GÅNG JAG ÄR DÖD...

En gång jag är död, då få pennorna brått.
Då lägges jag på våg. Då mätes jag med mått.

Då offra mina fiender kransar på min grav,
och alla mina tryckfel ha de flätat dem av.

Och alla mina skrivfel och allt mitt slarv,
det lägga de på kistan i varv på varv.

Och om det ännu fattas en nässla bland plocket,
den skynda mina vänner att fästa på locket.

PILSKYTTE.

Jag skjuter ut i natten mina pilar,
på måfå ut — tyst, hör jag dem ej falla?
De nå väl någon ovän, där han vilar,
gömd i den natt, som är omkring oss alla.

Med getingsurr den snabba strängen surrar,
det blinkar en sekund med gnistlikt glitter — —
det enda svaret är ett hånfullt fnitter:
åh, vänta, vänta, herrar lustigkurrar!

Jag sänder pil på pil med dubbel iver,
det skall, det skall bli annat ljud i skällan,
det skall — men huru högt min pil jag driver,
hörs blott ett glävslikt skratt en gång emellan.

Dock händer det, när det som gladast bjäffar
och alla ekon hånle åt min spaning,
att inom mig det stiger som en aning:
»Det som du hör — är skränet, när det träffar!»

VI.

KÄRLEKSDIKTER. I

SKOGSRÅT.

Vandraren steg över skogens ljung,
han var rusig av doft, han var het, han var ung,
det var trollblod i människosonen.
Jag vet ej mer, i vad spår jag går:
vem är det, som kammar sitt svarta hår?
Vad är det, som lyser i månen?

Hon satt under björkens rämnade valv,
och månens svävande flöde skalv
på den glänsande, lena huden.
Och hårets guldkam vinkade: Kom!
men kommer du — vänder du aldrig om
till den väntande, veka bruden!

Det snodde, det gled i ringlande svall:
vänd om, vänd om, det blir ditt fall,
där är trolleld i ljuset av månen!
Vänd om, vänd om, du glömmer din ed!
Hans fot vände om, hans själ ville med.
Då stod skogsrået för människosonen.

Vad hjälper dig ed, vad binder dig namn?
I varje natt och i varje famn,
du bjudes och mäktar vinna,
din själ har jag fast i ett nät av mitt hår:
det är blott till mig, ja, till mig du trår
i famnen hos varje kvinna.

Eld brann i hans blick, eld brann i hans blod,
eld föll ifrån månens ångande flod,
eld, eld till att nå och begära.
Vad binder mig brud, om aldrig så gill?
Det är dig, det är dig, det är dig jag vill,
skogsrå, du måneskära!

Han grep för att gripa skogsrået fast,
hon vek, hon bidde, hon flydde med hast,
och locken rörde hans panna.
Hon log, hon vände med lek och fint,
tills jägarn var trött och hans fot slog slint:
skogsrå, skogsrå, stanna!

Skogsrå, min själ är fast i ditt hår,
den vandrar och jagar i dina spår,
skogsrå, din gunst att vinna.
Du spörjer med hån, om jag kan — om jag kan;
så vet, jag är ingen jordisk man,
som du ingen jordisk kvinna.

Jag känner din väg, jag vet dina svek,
din lockande, gäckande sländelek,
som jag känner den egna vägen.
Du vill riva dig lös, du vill hålla mig fast,
du vill egga min fot med din vilda hast,
och du ser, om jag följer dig trägen.

Skogsrå, mitt svarta, mitt ljuva troll,
vi tu äro barn ifrån samma håll,
din vingfot hjälper dig föga.
Jag vandrar och jagar i dina spår:
en gång skall du snärja min hals i ditt hår
och binda min blick i ditt öga.

Ditt svarta öga, jag känner det väl,
en gång har det gett mig en glimt av din själ,
så skygg, så svävande nära.
Jag vet det, jag vet det: om nätet brast,
då skulle du snyftande klänga dig fast,
mitt skogsrå, mitt troll, du kära!

LIVETS KÄLLA.

Så sade ängelns röst i Eden
i Edens första morgonstund,
och fågeln lyssnade i reden,
och tigern, vaknad ur sin blund.
Och i cypressen skalv en susning,
det rasslade i palmens blad,
och skogssjön flöt med stilla krusning
mot flodens skrattande kaskad.

Så sade ängelns röst i Eden
till Edens första härskarpar:
»Hörsammen Gud, och undflyn vreden,
att I mån evigt leva kvar!
I Eden många källor välla,
ur alla källor dricken I:
blott vid en enda, livets källa,
vid livets källa — gån förbi!

»Ja, gån, så visst som det är skrivet:
den dagen skall du döden dö.
Ty den i Eden dricker livet,
han dricker evig oros sjö.
Ju mer du dricker, skall du törsta,
ju mer du törstar, dricker du.
Den livets dag du tror din första,
ser du ej livet mer som nu!» —

I Eden många källor välla,
ur alla källor dricker jag —
blott ur en enda, livets källa,
har jag ej druckit tills i dag.
I livets brunn — jag står vid randen
och ser i spegeln min gestalt,
ser fagert speglas aftonbranden,
ser i dess våg förskönat allt.

Du dryck — skall jag förgäves törsta
så nära böljan — mun mot mun?
Du salighet, du livets största,
skall jag blott speglas i din brunn?
Jag ville dricka, svälja, suga
i evigheters evighet —
men skulle Edens ängel ljuga
och tala det han icke vet?

Jag ser naturens rika vimmel
av väsen dricka livets sjö,
och skulle i dess böljas himmel
mitt eget väsen döden dö?
Jag skådar tiger, hjort och fjäril
dess vatten röra utan men,
och är dess spegelklara käril
en giftets skål för mig allen?

Ju mer jag ser, ju mera fager
ur djupet möter världen mig,
allt mera omotståndligt drager
dess spegel själen ner till sig.
Ju mer jag nalkas, mera tjusas
min läpp av aftonrosig brunn,
där av ett leende den krusas,
som löjet om en ängels mun.

Ju mer jag ser, ju mera törsta
betagna sinnen inom mig,
du salighet, du Edens största,
du livets källa, efter dig.
Vad är mig alla morgnars ljusning
och alla kvällar, Eden såg,
emot det löjets stilla krusning,
o Eva, i ditt väsens våg!

MELLAN MUSPEL OCH NIFEL.

Mitt hem, mitt hem är Nifelhem,
min vagga stod i isens slott,
och än jag bär i liv och lem
det modersarv jag fått.
Mot fröjd och sorg och lust och kval,
mot väns och oväns lansar,
som alligatorn bär sitt skal,
jag bär mitt frusna pansar.

Ditt hem, ditt hem är Muspelhem,
den evigt röda lågans land,
och frågar jag dig: vad och vem?
så svarar du: en brand,
en brand, som aldrig släckas skall,
tills den förgåtts i flamman,
tills med min sista lågas fall
jag själv skall störta samman.

Från stranden av min blåa värld
jag står och ser och ser dit in
i eldens värld, i Muspels härd,
tills blicken möter din,
tills blicken når och söker allt
den saknar och behöver —
och längtar att till varmt från kallt
få slå en brygga över.

Men när jag ser och ser dit ner
i svalget, som oss skiljer vitt,
vem vågar bygga broar mer
emellan mitt och ditt?
Jag hör ur dina lågors dån
en evig varning mumla,
om Muspels mö och Nifels son
mot omätt avgrund tumla.

Och bure våra vingar än
i svalget mellan varmt och kallt,
vad av vårt väsen blev igen?
Du slocknade, jag smalt!
Mitt pansar löstes i en flod
att spegla Muspelljusen,
och brandens släckta återstod
låg svartnad och förfrusen.

Du Muspels barn, jag älskar dig,
du är den dröm jag måste nå —
kom, byggom mellan dig och mig
en ö att mötas på.
Sänd dina gnistors röda frön
mot mina dimmors flöden:
vår ö blir rik, vår ö blir skön,
ett livets barn med döden.

Vår ö får icke palmens vår,
ej myrtenlundens rikedom,
men stuckna in i granens hår
stå skära nyponblom.
Dig skall ej Nifels isvind nå,
ej Muspels glöd förtära,
men obepansrad skall jag slå
mitt skydd om dig, du kära!

Vår ö, vår ö, vår lyckas ö
står brant i bragdens luft, mitt viv!
Längs stranden evighetens sjö
går speglande vårt liv.
Min älskling, kom — vårt väsens makt
för våra väsen samman:
»jag älskar kölden,» har du sagt —
och jag — vill dö i flamman!

TILL MIN HUSTRU.

Hur förledande reflexen faller
över väntans ruta, luftigt skör,
lyckan framför jungfruburens galler
den är ändå arm mot innanför.
Lockande må framtidsdörren glänta
till det drömda paradiset in:
äga är dock ljuvare än vänta,
giftas än förlovas, vännen min!

Storm och jubel var det, hjärtans kära,
känna blodets första snabba slag,
men en solvit glädje se dig bära
mina ringar på din bröllopsdag.
Vem vill väga lekens grunda gamman
mot en bräddad bägare av liv?
Ljuvt var hoppet, stort var komma samman,
vackra fästmö, du är skön som viv!

Var det bara slump, att solen lyste
vackrare i år än andra år,
och att detta sista givmilt hyste
mera läkedom och flera sår?
Var det bara slump, att göken sjungit
denna våren hela dagen lång?
Var det bara slump, att sorgen stungit
bittrare i år än förr en gång?

Jag har bidat vid din bädd i vaka
som en man, som väntar på sin dom,
och känt det att vinna dig tillbaka
större seger än erövra Rom.
Vid min huvudgärd du suttit, kära,
där en annan skepnad dröjde än,
och du kom mig, o, så nära, nära
för att hinna mellan mig och den.

Där din aning sömmat sina sömmar
i din lilla kammars trygga lä,
har du ofta offrat alla drömmar
för ett huvud, lutat mot ditt knä.
Varje sorg, som suttit mig i strupen,
varje hjärtefröjd jag biktat här:
du har sett mig genom alla djupen
och ändå beständigt haft mig kär.

Aldrig har du slöat mina vapen,
aldrig blandat vatten i mitt gift;
du har älskat även fiendskapen,
även hämndens stolta mannadrift,
stämde stundom blidare den stränge,
räddes aldrig kampens bistra smil,
räckte mig, hur hård den stod och länge,
leende mitt kogers sista pil.

Allt har anor i de låga rummen,
där vi samman levat djup och höjd.
I var möbel lever en förnummen
minnets smärta eller minnets fröjd.
Varje blomvas är en vacker visa,
vart porträtt en vän, som ser och hör —
väggens nyckfullt stämda Monna Lisa
har fått många ting att småle för.

Du är vackrare än vacker, kära,
i det farnas vackra minnesglans,
som till bröllop ser jag jämt dig bära
på ditt underbara hår en krans.
Om jag kunde i det mörka håret
fläta tusen vita pärlor in,
lyste glansen av det gångna året
över alla pärlor, vännen min!

EN JULDIKT.

Minns du den första julekväll
vi båda firat samman?
Svart breddes ute himlens fäll,
och matt sken spiselflamman.
Det tunga moln, vi mulnat vid,
betog oss ännu orden:
det var det stora mörkrets tid,
som ruvade på jorden.

Från viken kom med gny och gråt
en stormvind ond och tapper
och spelade sin mungigslåt
i våra fönsterpapper
och skakade med skri och brus
i tak och dörr och ruta,
som vore detta stackars hus
en havomböljad skuta.

Och allt vad ont vi slitit förr
och allt, som dött och ramlat,
det bultade nu på vår dörr,
förbittrat, stort och samlat.
Och alla fiender, vi haft
på redan glömd arena,
de sporrade sin sista kraft
emot oss två allena.

Vår enda bjudna julegäst,
han kom ej, fastän bjuden;
och stum vid allas kärleksfest
satt själva kärleksguden:
mörk stod i kammarns mörka vrå
den oprytt vackra granen,
och psalmen sjöngo inga små,
men ute sjöng orkanen.

Då såg du upp, då log du till:
»Här sitta vi vid härden
och låta dem, som fara vill,
få fara vill i världen,
som gick ej just en själ förbi,
som let till oss kanhända!
Ljusbringare, vad göra vi?
Kom, kära, låt oss tända!»

Då steg jag upp och såg kring dig
min vårdags klara eter
och hörde stormen egga mig
som dånande trumpeter.
Och jul kom även till vårt hus,
och jultext vart ock läsen:
vi tände alla våra ljus
och sjöngo Marseljäsen.

MIDSOMMARBRUD.

Minns du en dag bland dagar?
Minns du ett år bland år?
Minns du en strålande midsommardag
efter en stormig vår?
  Längtande länge
sågo vi lövas den dagens skrud.
  Länge, o länge
värmes vår blick vid det minnet, min brud!
Barndomens hagar, ungdomens hagar
logo som aldrig förr.
Vildvinet grep om din slöja ett tag
sist i din förstudörr.

Björkarna nego som tärnor
blyga i grönt och vitt,
mindes, hur länge du lekt eller drömt
lycklig i deras mitt,
  sågo den sköna
kronan, du anat i drömmande år,
  härligen kröna
leksysterns lösta och brudliga hår.

Blickar som vinkande stjärnor
smögo bland blanka blad,
lysande milt, ledande ömt
dig på din stig åstad.

Granarna susade sakta
lågmälda frågor och svar
liksom marskalkar, som vänta att snart
ordnas i led och par.
  Högtidlig gamman
fyllde de strama kamraternas bröst,
  medan de samman
viskande lånade minnena röst...
Sällsamt att vuxen betrakta
henne, som mången gång
sprang dem förbi efter småflickors art,
knappast än hälvten så lång!

Ja, och den gamla gården,
gården med far och mor,
läxor och lekar och kyssar och kiv
samman med syster och bror —
  blott av en dager
plötsligt förvandlad som barndomens fe,
  sagolikt fager,
tvang den dig ömsom att gråta och le,

tacka för agan och vården,
tacka för varmt och kallt,
tacka för drömmarnas snövinterliv,
tjälbrott och storm och allt...

Solen brann varm bland skyar,
luften var silver och gull,
morgonen sände en rikedomsskur
brudliga kronan full.
Minnes du ståten:
bågarna blommande över din väg?
Midsommarlåten,
»Sommarnattsdrömmen», minns du den, säg?
Minne, som allt förnyar,
vet du en dag som då?
Minns du ett solspel, så drucket av dur
nånsin som över oss två?

JAG TILLBAD DIG!

O du med dina linjers marmorspel,
kulturens blomma, sprungen färdig fram
i måttfull mjukhet utan vank och fel
ur stadens gamla gråa vinterstam;
du ljusets dotter, stolt av ljuset smekt,
när blott du unnas åt din moders vård:
o när du steg ur dräktens svepebård,
jag tillbad dig, du under rent och vekt!

Jag tillbad dig och tillbad så i dig
den ljuva sommarns trolska andedräkt,
som knoppar varje träd och varje stig
och mänskoträdets knoppar åter väckt
och sänder dessa barn av luft och ljus
på sina fläktars ljumma välluktström
med bud om livets makt och alltets dröm
i gråa, gråa, gråa mänskohus.

HENNES DIKTER.

I.

Du är min stam, om jag din knoppning.
Är jag ditt rus, är du min ro.
Är jag din vår och din förhoppning,
är du min sommars starka tro.
Du är den krans av blad, som välver
sitt skydd om allt, som nu blir fritt —
så se ej, hur jag räds och skälver,
men famna mig, ty allt är ditt!

Jag, som var svaghet, är nu styrka,
jag rodnar blott, men blygs ej mer.
Jag är din dikt: jag ser dig dyrka
och blir gudinnan, blott du ser.
Är allt en dröm, ej ens i drömmen
jag drömt mitt skinn så mjukt och vitt:
så slit blott av mig dräktens gömmen,
och famna mig, ty allt är ditt!

Jag är din ros, och du är stammen,
och din är elden i mitt blod:
så se ej skrämseln, se ej skammen,
men se blott jublet i mitt mod!
Jag är den ros, ditt liv skall bära,
se'n alla höljen brustit fritt:
så sug in doften, tryck mig nära,
och älska mig, ty allt är ditt!

II.

Sultan, jag är Scheherazade,
min kärlek är min sagoskatt,
den gärna för din fot jag lade
i tusen — och en enda natt.

En enda natt, där jag förtalde
mig själv i tusen äventyr,
dem jag likt fagra dräkter valde
att själv dig synas mera dyr.

En enda natt, där jag försvarat
min ljuva rätt till kärleks liv;
en enda natt, som dig förklarat
din kärleks och din sagas viv.

Sultan, jag är Scheherazade,
otömlig är min sagoskatt:
i tusen nätter lätt jag hade
till saga diktat varje natt.

III.

Jag ville vara hundra kvinnor
att hundrafaldigt fröjda dig
med allt, vad en sultans slavinnor
av lust och skönhet lånat mig.

Som hundra kärlekskonstnärinnor
jag ville så besegra dig,
att du i hundra segrarinnor
måst hundrafaldigt älska mig.

Du ler åt mina sultaninnor
och svarar och berusar mig:
»Bland dessa hundra sköna kvinnor
jag valde strax den skönsta: dig!»

IV.

Du anar alla mina tankar,
mitt hjärtas viskning anar du.

Hur fjärran än min ande vankar,
är den dig nära såsom nu.
Du fångar som en doft behändigt
var ordlös önskan från min mun:
det är för det vi ösa ständigt
ur samma känslas djupa brunn.

Jag vet, fast du alls intet säger,
att allt inom dig talar sant;
och varje vrå, mitt väsen äger,
är som ditt eget dig bekant.
Det är, som på en sommar brutit
en själ ur våra själar fram:
det är för det din ros du slutit
så länge hemligt i din stam.

V.

Du är mitt barn, jag lär dig tala,
jag gjuter i ditt öras skål
en ny, oändlig sångarskala,
ditt nya hjärtas modersmål.

Jag vill ej lära örnen drilla
och mannen lekar, barnet lekt;
jag vill blott se det formas stilla
ett språk för allt du rymmer vekt.

Jag vill ej lära diktens vala
mitt kvinnosmek, mitt älskogsglam;
men när mitt barn i dig vill tala,
din mun skall föra orden fram.

TILL HENNE.

I.

Kära, än dröjer violen,
hästhoven dröjer i år:
maka dig närmre med stolen
brasan, som tröstar för vår!

Ännu blott sparvarnas kvitter
blandas med dropparnas tö;
inne i molnbärget sitter
vintern och hotar med snö.

Kära, än dröjer vår knoppning:
kom då, jag viskar ditt namn,
slut då som snön min förhoppning
varmt i din snöiga famn!

Maka dig närmre med stolen,
kyss mig — så gror det i lönn,
medan vi vänta på solen,
solen som blomtäcker snön!

II.

Hur ofta du blir mor, är du min flicka,
som jag med blommor hyllar och med sång
och mina heta friarbrev skall skicka
från vår till vinter all vår levnad lång.

Hur ofta du blir min, skall jag dock törsta
med samma trånad efter gunsten din
och varje ynnest vara mig den första
och lika ljuvligt oviss att bli min.

Hur ofta du dig ger för hela livet
och livet tänds och växer i ditt liv,
skall jag dig tacka för vad mig är givet
med detta enda enkla ordet: giv!

Hur ofta du för mig skall trotsa döden
och vinna lyckan åt mig ur din nöd,
beveka dig skall åter älskarglöden
att våga samma kamp om liv och död.

III.

Jag tackar dig var dag i livet
för varje dag, då du finns till,
som för ett frö, som mig är givet
och i min trädgård växa vill.

Jag tackar dig för varje timma
du lycklig sitter vid mitt bord
som för en vårlig solens strimma
på länge frusen vinterjord.

Jag tackar dig för alla stunder,
då obeslöjad i din glöd
du lät mig famna sommarns under,
en tropisk sommars överflöd.

IV.

»Det blir en dikt och intet mera,»
så tänkte jag i övermod,
»en kort, förälskad dag, ej flera,
en veckas svallning i mitt blod,
en flyktig bild i minnets lera,
ett rus, en lek, en episod» —
så tänkte jag, tills jag förstod,
att det var mera, mycket mera.

»Det blir en dikt och intet mera,»
det blev en ström av dikt, en flod;
»det blir en svärmisk dag, ej flera,»
det blev min levnads återstod:
i trohet mejslad, ej i lera
jag gömmer denna dags klenod —
det blev min själ, mitt liv, mitt blod,
min evighet och mycket mera.

V.

Jag vill fylla ditt öra med sång,
jag vill bada din själ i musik,
när din ensamhets tomhet blir lång
och din längtan är strandsanden lik;
se, min själ slår som havet sitt fång
över sand, över suckar och skrik
med ackorder av tonbyggd mystik
och med rytmer i böljande gång.

Jag vill dränka din smärta i fröjd
och ditt tvivel i ljuv harmoni;
du skall gunga på tonströmmens höjd,
du skall sköljas och famnas däri;
jag vill sjunga dig modig och nöjd,
du skall lyssna dig salig och fri,
tills en döende vågmelodi
dig skall vagga i hamnen förtöjd.

NÄCKROSORNA.

Jordisk, jordisk är vår kärlek;
älskog är dess halva namn.
Drift och brunst och sinnlig åtrå
störta oss med famn i famn.
Men när våra rötter knyta
djupt i natten vårt förbund,
samman våra kalkar flyta
i en månvit syskonstund.

SERENAD.

Kära, låt tonen glida
genom din själ i natten
liksom ett skepp på vida,
slummerförsänkta vatten:
ej skall en köl, en åra
sovande djup få såra,
ej skall en dyning bäva
genom den tysta ron —
milt skall sig barmen häva
blott, när du känner sväva
genom din sömn min ton.

Tonen har fjärran varit
länge på världsomsegling,
öar förbi han farit,
kusters och skyars spegling,
glidit, där rosor flyta
röda på havets yta,

röda som rosenskatten,
aftonen stilla strör —
aldrig ett sommarvatten
såsom din själs i natten
fordom han klungit för.

Nu ifrån öde sjöar
styr han på trånfull spaning
efter din andes öar,
vävda i månlyst aning,
styr efter pärlebankar,
fyllda av skira tankar,
styr efter fekoraller
skygg som en fiskarslup, —
kära, ty du befaller
över min dröms kristaller
djupt i ditt väsens djup.

Skatternas härskarinna,
gör mig Columbi like,
lär mig mitt Indien finna,
upplåt ditt sköna rike:
du är det underbara,
dunkla och ändå klara,
sagan den evigt sanna,
ljuvlig att lyssna till —
unna min sång att stanna
under din vita panna,
fastän du slumra vill!

Kära, ja, låt mig bida
såsom en ton i natten
över din andes vida,
slummerförsänkta vatten,
blott som en månestrimma
skåda din dröm en timma,
blott som en fläkt få dragas
ljuvt i din slummer in,
blott som en gammal sagas
stämning, intill det dagas,
dröja i hugen din!

Tonerna dö och glida
hän över alla vatten;
lyssnande tiger vida
evig och väldig natten;
du är det underbara,
dunkla och ändå klara,
sagan den evigt sanna,
ljuvlig att lyssna till —
unna min sång att stanna
under din vita panna,
fastän du slumra vill!

Kära, ja, låt mig bida
såsom en ton i natten
över din andes vida,
slummerförsänkta vatten,

blott som en månestrimma
skåda din dröm en timma,
blott som en fläkt få dragas
ljuvt i din slummer in,
blott som en gammal sagas
stämning, intill det dagas,
dröja i hugen din!

Tonerna dö och glida
hän över alla vatten;
lyssnande tiger vida
evig och väldig natten;
stjärnorna ovan draga
ljusa och sommarsvaga,
innan på länge randas
dag över himmelsbron —
låt som en blomdoft blandas,
låt som en susning andas
genom din sömn min ton!

BARCAROLE.

Silverton på silverton
ut från åran klingar
liksom sång ur fågelbon
mellan slag av vingar —
som en väldig fågel bär
båten henne jag har kär
genom nattens stjärnevimmel
över havets himmel.

Så oändlig färden flyr
över luftigt vatten
som ett drömmens äventyr,
drömt i sommarnatten:
endast du är till och jag,
som med mina vingars slag
bär dig, där från himlens toppar
evigheten droppar.

Vore varje kort minut,
varje stänk från åran
långa år, som klunge ut
i den djupa fåran,
låt dem tona, låt dem dö,
där i stjärnenattens sjö
h o n, likt bruden mellan tärnor,
skymmer alla stjärnor.

FLYGSKEPPET.

Vingar, älskade, väv mig vingar
av det stoff, dina ögon väva,
när som skyttel en stråle svingar
mellan fransar, som skygga bäva —
väv mig vingar av månetrådar,
vingar, vingar av kärleksord,
ty den stunden du mig benådar,
trång och låg blir mig stoftets jord:
låt oss flyga, ja, låt oss sträva,
dit andras blyga små böner sväva,
låt oss stiga, ja, stiga samman,
där rymder tiga kring altarflamman
och guds härliga stjärnor bäva
på hans kärliga allmaktsord!

Vingar, älskade, låt mig smida,
låt mig foga, och låt mig väva,
låt mig forma det fasta, vida
vingepar, som oss högt skall häva

upp mot skyarna, upp mot solen,
upp mot svindlande drömmars mål,
häva högt dig på drottningstolen,
på min vingade stol av stål:
låt oss flyga, ja, låt oss sträva,
dit andras blyga små böner sväva,
låt oss stiga, ja, stiga samman,
där skyar tiga kring morgonflamman
och jordens länder sin hyllning häva
och havet tänder sin offerskål!

Tung är mannen och mannens vilja:
ej på strålar och ej på fransar
länge trampar han luftens tilja,
blott på vävar, som likna pansar;
blott på drömmar, av jordstoft gjutna,
trygg han sätter sin hårda häl,
blott på vingar, av stålet knutna,
glad han vågar sin käras väl:
låt oss flyga, ja, låt oss sträva,
dit andras blyga små böner sväva,
låt oss stiga, ja, stiga samman,
där skyar tiga och morgonflamman
får av glansen om solen väva
gloriekransen om dig, min själ!

Hör du brisen, och hör du bruset,
när på nyfunna oceanen
över vattnen som över gruset
motorn lyfter aeroplanen,

när i lydnad för rodergreppet
stolt och säkert som mot en fyr
nya, väldiga sagoskeppet
hän mot sagornas sekel styr:
låt oss flyga, ja, låt oss sträva,
dit andras blyga små böner sväva,
låt oss stiga, ja, stiga samman,
där skyar tiga kring himmelsflamman
och fjärrantidernas drömmar bäva
och vardagsstridernas vimmel flyr!

Hör du stormsuset ur de skrämda
fågelmolnen, som runt oss fara,
hyllningskörerna, än ej stämda,
från din framtida änglaskara?
Hör du stäppernas djurorkester,
hästars gnäggningar, bufflars vrål?
Ser du solen stå still i väster
som ett osläckligt valborgsbål?
Låt oss flyga, ja, låt oss sträva,
dit andras blyga små böner sväva,
låt oss stiga, ja, stiga samman,
där skyar tiga kring löftesflamman,
som ur höljande natt skall häva
vårt förföljande skepp av stål!

Nyss som furstar förutan rike
trögt vi trampade andras stränder;
nu, erövrare utan like,
se vi anade framtidsländer,

nya Indier och Hesperider,
Glömskeöar med guld till sand,
där vi grunda oss utan strider
ljusomsvallat Utopialand:
låt oss flyga, ja, låt oss sträva,
dit andras blyga små böner sväva,
låt oss stiga, ja, stiga samman,
där skyar tiga kring morgonflamman
och ön sin dånande kust ses häva
ur det blånande havets rand!

KÄRLEK.

Ord, höga, sällsamma — ord, drottning bland ord,
av trälar bunden med band, släpad i stoft, sudlad
med klibbande jord,
förnedrad av gycklare
ofta i orgiens dans,
förhånad av hycklare,
rövad din glorias krans,
hur ringa du syntes mig ofta
i själens olymp, bland kungliga ord, bland ord av
olympisk glans!

Hur liten i löjenas flock du syntes min allvarsblick!
Ovärdiga hyllade dig, sjöngo ditt lov, följde din
väg, vart den gick
bland pratsamt pladdrande
skator till glömskan i byn,
bland flyktigt fladdrande
sländor mot träsket och dyn — —
jag trådde till ädlare vägar
och ädlare mål, till vingade ord, till vägar, byggda
i skyn.

Leende, sällsamma — föga anade jag,
att endast ett leendes glans solen själv sprider om gudomens drag,
att endast ett leende
stundom kan adla en trål,
som ljuset allt skeende
skänker sitt sammanhangs själ —
och föga jag anade, kärlek,
att du, leende lek, idylliska lek, min molnvärld kände så väl!

Ord, höga, sällsamma — ord, drottning bland ord,
nu är du en sång i min själ, sång i min puls, sång i min himmel och jord!
Den främsta bland gudarna,
bär du en sol i din hand;
i strålande skrudarna
följa de alla dess brand,
som stjärnorna följa sin drottning
i sång och i ljus mot eviga mål, mot aningens blåaste rand.

Kärlek, väldiga — kärlek, var ginge min stig,
lyste ej du för min blick, du i mitt bröst, fann jag ej äntligen dig?
Hur blind bland de trevande
flydde jag fordom din hamn!

Men nu med allt levande
sjunger jag, Enda, ditt namn —
besegrad jag vunnit min seger —
jag lutar min kind mot tillvarons bröst — jag bär
allt liv i min famn.

VII.

KÄRLEKSDIKTER. II

KVINNAN.

Hon sken som en skymt av Edens vår
i de sotiga storstadstöcknen.
Hon sköt som ett blommande rosensnår
ur den eviga vardagsöknen.
Hon gled som en lek, än käck och än vek,
i allvarskampen och ledan,
och det liv, som skänkte mig slag för smek,
som hon har det smekt mig sedan.

Jag tyckte mig vis, när jag pansar bar,
jag räddes att sövas och vyssas.
Men den stunden, jag växte från gosse till karl,
var den stund, då jag lärde mig kyssas.
Och den stunden jag fann mig en allvarsman,
då hade min bild jag lögat
i källan, där älskande möta varann,
i källan kvinnoögat.

Jag hörde så bistert tal ibland
om trohet, som ej höll färgen,
om hus, som byggas på lösan sand,
och om hus, som byggas på bärgen.
Nu minns jag en sång, som jag hört en gång,
och som klingar igen i anden:
där Nilen vandrar sin vandring lång,
där bygger man tryggast på sanden.

Nej, aldrig en stund jag ångrat den dag,
jag byggde min tro på henne.
Har någon svikit, så var det jag,
om någon svek av oss tvänne.
Och jag, som skygg såg bakom min rygg
på vakt emot fiendskapen,
mot kvinnoknän jag lutar mig trygg
i en värld, som vimlar av vapen.

Ack, kvinna, hur många flygande ord
som damm duggat ner ur töcknen
på rosenbusken ur ökenjord,
på paradisskymten i öknen!
Med sot och med stoft de lönat din doft,
och när skyar virvla och välva,
då skylla de dig för det gatuloft,
de dårarna skapat själva.

Du ler... du tarvar ej mitt försvar,
du sköljer dig vit i tårar,
du svarar på vardags- och vinterdar
med nya, festliga vårar.
Du lyser i blom av en rikedom,
som skänktes dig samman med livet,
och skulle din krona en dag stå tom,
då vore vårt öde skrivet.

Så blomma, blomstra, så växa, du träd,
i vinter- och sommartider!
Du är så stark, som du synes späd,
du lever, ju mer du lider.
Din levnads blad de virvla åstad
åt alla vindar och kosor,
och var jag vandrar, i vemod glad
jag fångar en doft av rosor.

Men skam den man, som druckit din doft
och talar om törnen, som stinga!
Och skam den, som såg dig i öknens stoft
och kallar din gåva ringa!
Du famnar en gång vår jord i ditt fång,
och din like i väldet och anden
skall hälsa och hylla med jubelsång
det Eden, du sått över sanden!

EPITHALAMION.

Min syster, min brud, du är
en tillsluten örtagård, en till-
sluten källa, en förseglad brunn.

Höga Visan.

Så spirar i glans
din kropp som en telning ur gruset:
slank på sin rot växer den fram,
roten den rör sig i dans.
Så lyfta sig fritt
dina armar som grenar mot ljuset,
vita av dag, skära av dröm,
krönta av knoppar i vitt.
Så brösten med rosiga spenar
rundade mjukt, skälvande svagt
lova mig frukter och fröjd.
Men högt mellan armarnas grenar
blommornas blom, lemmarnas liv,
anletet ler från sin höjd.

Ett fruktträd i blom är din skrud,
ett blomblad i lenhet din hud,
en körsbärslund om våren
är min hustru och min brud.

Jag älskar din kropp
som jorden, när, löst ur sin dvala,
marken får liv, mullen får saft,
gruset får längtan till vår
och saven går opp
i träden och källorna skvala
yra av sol, vilda av brunst,
kära i bäckar och snår —
jag älskar din kropp, såsom marken
älskar den stam, mullen ger sav
villigt i väntan på grönt.
Lik saven, som brinner i barken,
älskar jag dig, ljuvliga träd,
skönast av allt, som är skönt.

Ett fruktträd i blom är din skrud,
ett blomblad i lenhet din hud,
en körsbärslund om våren
är min hustru och min brud.

Jag fyller din rot
med mitt vin, att du rör dig i dansen,
tänd av min sav, värmd av min eld,
vaggad på vacklande fot.
Jag lyfter din arm,
att den liknar en stråle ur glansen,
skjuten med ens upp ur den brand,
kära, jag tänt i din barm.

Jag bor under rosiga spenar,
brusande het, pockande vild,
stormande rusig av fröjd.
I glimmande ögonstenar
ilar jag upp, flammar jag ut,
når jag till himmelens höjd.

Ett fruktträd i blom är din skrud,
ett blomblad i lenhet din hud,
en körsbärslund om våren
är min hustru och min brud.

Min, min är din kropp,
och mina äro de ljuva
lemmarna nu heta av mig,
lena av vatten och vår.
Jag födde dem opp
med drömmar och drifter, som ruva
vintrarna ut tungt i en sömn
djupt under drivor och snår.
Men nu är begärelsens månad,
skyarna gå, luften är vin,
bäckarna slingra sin stig.
Nu sjuder, nu brinner min trånad
efter din hud, efter ditt kött,
efter att smälta i dig.

Ett fruktträd i blom är din skrud,
ett blomblad i lenhet din hud,
en körsbärslund om våren
är min hustru och min brud.

DANS.

Naken i sol du dansar,
virad med gröna kransar
sirligt om barm och höfter, armar och hals och hår,
svävande om bland gräsen
mjukt som ett sagoväsen
gungad på höga vrister, buren på näpna tår.

Sol, som i löven strålar,
ömsom med tusen nålar
sömmar och syr bacchantens fläckiga panterfäll,
ömsom från häl mot skuldra
som åt en vattenhuldra
gjuter delfinens blanka, skimrande stjärt av fjäll.

Barmens små knoppar skälva,
bröstens små äpplen välva
lena som intet annat, vita som snön i fjol —
men med sin kalk av fingrar
armen sin stängel slingrar
sakta ur gröna skuggor upp emot dagens sol.

VID KÄLLAN.

Tvivlerska, tror du på sagor,
på nymfer i bäckar och trän?
Vet, jag har lyssnat med runda ögon,
lutad mot källnymfens knän.

Ofta, då solen med flinka fingrar
spände i gläntan en strålväv opp,
satt jag i gräset och lyddes
till källans melodiska dropp... dropp... dropp...

Plötsligt såg jag en virvel krusas,
en hjässa rundas, två ögon le,
en skuldra vitna, ett huvud
omkring sig med tindrande blickar se.

Satt jag då vackert stilla,
lyftes två armar mot källans rand,
och brösten skymtade näckrosvita,
och fram sköt en sollyst hand.

Jag grep den, och vigt med ett hopp ur vattnet
stod hon i all sin glans
med dropparnas pärlnät om ljusa lemmar
och pärlstänk i ögonens frans.

Hon såg på mig, sträckte sig ut på en tuva
i skuggan av nyspruckna trän
och lät mig få nalkas och lyssna,
lutad emot hennes knän.

Rösten sjöng som en källas joller,
runnet och sjunget djupt under jord,
och allt vad hon sade, var sagor
och sanning vartenda ord.

Medan hon talade, fäste hon på mig
blicken den guldbrunblå
ur ögon av soleld och försommarvatten,
där djupets dallringar gnistor slå.

Jag blev ej förvirrad, men tyckte
var ton, som från läpparna klang,
från bottnen av bruna ögon
melodisk emot mig sang.

Jag såg hennes sagotankar
strömma ur ögonens frans,
jag hörde de gyllene lemmar
sjunga i solens glans...

Och allt var rimligt och verkligt och kroppsligt:
källnymf och solsång och trän.
Jag kände om pannan en droppande svalka,
där lutad jag låg emot fuktiga knän.

KYSSAR.

Ja, kyss mig vilt, och kyss mig ömt,
och kyss mig länge, kära,
och om du skulle konsten glömt,
så kom hos mig i lära:
låt våra munnar binda oss,
så tätt sig binda låter,
och när de bundit, slit då loss,
och börja leken åter!

Och kyss mig nu och än en gång,
tills våra läppar domna
och vi vid samma slummersång
i samma slummer somna!
Likt droppet i en källas skål
din kyss och min oss vyssar
med kärleks ömma modersmål,
där orden äro kyssar.

VILSE.

HAN:

Nu har du fört oss vilse, barn,
vilse,
vilse i barr och spindelgarn,
vilse.
Skogen är vid och vägen lång:
vill du, vi sluta vår vilsegång
i nästen av fjäder
och leva på blomdoft och fågelsång
och kärlek och vackert väder?

HON:

Vilse! Hur ljuvt det ordet sang:
vilse,
liksom en fjärran klockas klang:
vilse!
Sök dig ett näste, när vingen blir tung:
men är du i fåglarnas rike, så sjung
som en av dessa,
en fågelförvandlad prins hos en ung
och fågelförvandlad prinsessa!

HAN:

Skälm är du, skälm, och vilse jag,
vilse!
Hitta de mig i ett snår en dag,
vilse,
»Sådan är kärleken», ropa de,
»slikt kan på kärlekens stigar blott ske
och kärleken vålla,
när han är en toker och hon en fe,
som med bara sin blick kan trolla!»

HON:

Ångrar du vandringen, sedan du gick
vilse,
ledd av min hand, förledd av min blick
vilse?
Lägg mig då bot och bättring uppå,
allt vill jag låta mig övergå,
som kärlek begäre:
men finn mig, och giv mig en skog för två
att dela med dig, du käre!

HAN:

Kära, den skog, där hälst jag gick
vilse,
fångar mig djupt i din dunkla blick
vilse.

Därinne hör jag en klockas klang,
densamma, som nyss i ditt öra sang
och lockade vilse.
Därinne bor prinsen i rike och rang
förtrollad, förvandlad och vilse.

VI STÅ I EN GUDOMS HÄGN...

Och har du ej hört i en stund,
när skyarna rullade fram
och kvittret stillnade av
och bäcken glömde sitt glam
och kylan bådade hagelrägn
och vinden darrade skrämd
i en bunke av skrumpna blad
och skogen med stam och sten
fick ett skimmer av dödens stad,
säg, har du ej hört som en suck ur ett snår:
I stån i en gudoms hägn?

Och gled oss ej blixten förbi
och slog i en gammal rot
tre steg från den buske, oss gömt,
ja, tre steg blott från din fot?
Och skyddade träden oss ej för rägn?

Förnöjda och hand i hand
vi kommo till bygd och bryn
tillreds för att möta en sol
i var blomma, som badat i skyn.
Och sanning viskade sucken nyss,
ty vi stå i en gudoms hägn.

Och varför skulle vi ej,
när själva vi älska ömt
vart strå, som bugnar av dagg,
vart blomster i höstlöv gömt,
och smeka vart träd som en gammal vän
och skona var kvist, vart blad
och ömkande vända om
var skalbagge, fallen på rygg,
när nyss ur sin tuva han kom —
säg, varför skulle vi ej av allt,
som vi älska, älskas igen?

Vi fröjdas åt markens lust,
åt starhannens bröllopsflöjt,
åt fågeln, som kommit i maj,
åt honom, som hemma dröjt,
och allt, som lyder sitt väsens lag.
Med livet äro vi sams,
dess gudomar vörda vi
som glada, förtroliga barn
i en fromhet, lycklig och fri,
och över oss vakar en gudamakt,
det känna vi, du och jag.

Vi sova i alltets skydd
med armarna om varann,
om städerna sjönke i grus
och människovärlden brann,
och frukta ej Sodoms svavelrägn.
Ty evig är ingen gud
som denna vår trogna vakt
och tryggare ingen famn
än hans, där vårt huvud vi lagt,
och vi, som älska, skulle vi ej
av kärleken tagas i hägn?

MÖTET.

Hon kom —
hon kom över vajande blom sin gång
helt småningom,
och gud, vad den vandringen syntes mig lång!
Men lärkorna klungo
som klockor i sky,
och bäckarna sprungo,
och världen var ny
och gammal och ljuv som en kärlekssång.

Hon gick —
hon gick över vajande blom sin gång
med en sista blick,
och gud, vad den blicken var djup och lång!
Men lärkorna tego,
de tycktes mig lyss,
och blommorna nego:
de sågo, hur nyss
två mänskobarn bytte sin första kyss.

DEN VACKRASTE.

Jag valde den vackraste vän,
och nu är hon vackrare än.
Men hur jag må grubbla därpå,
ett under kan ingen förstå.

Hur fjärran i världen hon är,
blott henne jag famna begär.
En blomsterdoft är hennes namn.
Ett paradis är hennes famn.

KVINNOMUN.

Kvinnomun,
svala brunn,
när i ondskans öken jag smäktar;
över dig troget ett stjärnpar står,
över dig sveper ett djungelsnår
sina ljuva, doftande fläktar.

Kvinnomun,
kraterbrunn,
när i livets vinter jag skälver;
sorgerna piska med hagelsting,
snön faller djup, men i drivans ring
din glödande rund du välver.

Kvinnomun,
läkedomsbrunn
mot kölden och branden och svedan!
Högt vill jag prisa min dryck och min törst,
kyss mig sedan — nej, kyss mig först:
högt vill jag prisa dig sedan!

TÅRARNA.

När förr du grät och ur blickens gömda
och mulna himmel din smärta rann,
då steg jag neder till de fördömda
och bytte rum med en kvaldränkt man.

Nu, då jag känner ditt hjärtas hjärta,
jag trygg min arm om ditt huvud slår
och unnar tårarna åt din smärta
och gråtens balsam åt dina sår...

När förr du skrattade, molnen veko,
jag hörde änglarnas lov och pris —
och än i dag vid ditt skratt ett eko
mig når från skyarnas paradis.

DIN SMÄRTA.

Jag såg en gång din smärta,
det var i flydda år,
det var en gång, då min och din
ej stavats om till vår.
Jag hade intet hjärta,
blott ögon mellanåt,
men tvivlar, om jag någonsin
förr sett en kvinnas gråt.

Nu vet jag, du kan gråta
för min och andras skull,
när blicken står på en minut
av barmens råge full.
Men se'n din smärtas gåta
nu även är din väns,
jag vet ej mer, hur den ser ut —
jag vet blott, hur den känns!

SÅNGMÖN.

Ack, mången, som människor prisa,
bland människor ständigt for vill
med ingenting utom en visa
att luta sitt huvud intill.
Ett hjärta, som skapats att brinna,
det frös i en vinter så lång
med bara en drömd älskarinna
och hemmet blott i en sång.

Jag ock fått en sång och en huldra
och blir så berömd, som jag vill,
men jag har en människoskuldra
att luta mitt huvud intill:
min sångmö, min fylgia, min kvinna,
min dröm och min jord på en gång,
mitt hems och min sångs älskarinna,
som gjorde mitt hem till en sång.

ROSOR.

Jag vill täcka den med rosor,
vägen, som du valt att gå
bland så många bättre kosor
under himlar lyckoblå.
Och när skrämd av höstens byar
som ett varsel poppeln skalv,
vill jag gömma nordens skyar
bakom röda rosenvalv.

Men du ler ett gåtfullt löje,
och du ser igenom mig,
och du tror mig till ditt nöje
dikta sagor blott för dig.
Du är nöjd med färre glosor,
när min kärlek blott du har,
du kan vandra utan rosor
vid min hand i all din dar.

Och jag ler ett annat löje
rägnbågslikt på dolda moln,
och med löften till ditt nöje
än jag fyller rosenskåln.
Utan sång och granna glosor
blev vårt liv en ökendal,
utan diktens röda rosor
även kärleks väg syns kal.

Jag vill täcka dem med rosor,
alla gömda stenar grå,
att bland alla dina kosor
denna syns dig bäst att gå.
När du stöter dig mot hörnen,
tänk, att det är vandrarlott!
När du sticker dig på törnen,
tänk, att det var rosor blott!

ÖN.

I dina armar är min glömskeö,
och när jag av din mun min lisa tager,
då skiljer oss som sälla lotofager
från år och oro en oändlig sjö.

Här falla endast mina kyssars skurar,
och mina drömmars duvor flyga blott
kring sagoöns förtrollat tysta slott
med sol och rosor över vita murar.

Här viftar ständigt kärleks västanvind
i säv och rankor, som mitt gömsle smycka.
Så brusar det. En plötslig storm av lycka
slår ut ditt hår om skulderblad och kind.

I dina armar himlens sfärer spela —
och jordens avund, stundens lömska krig,
det hela är ej värt en kyss av dig,
i dina armar glömmer jag det hela.

RÄGNBÅGEN.

I hundra gestalter du skimrar för mig,
där ensam, där ensam jag gångar min stig:
i rägnbågen solen mångfaldigar sig,
när solen, när solen är rägnskymd för mig.

I hundra gestalter fördelar du dig,
i hundra gestalter behagar du mig,
fast, hundragestaltad, i inbördes krig,
likt solen, likt solen, som strålbryter sig.

Vart drag, som din kropp och ditt anlete har,
är nog att förvandla till skönhet envar,
en skönhetens stråle förtrollande klar,
när solen, när solen ej längre är kvar.

OTHELLO.

»Så borde du malas», jag ropar ibland.
Men målarn, men målarn då stode i brand.
Det bleve väl synd om oss båda två.
Det bleve väl synd om oss alla då.

»Så skulle du huggas i marmor som nymf!»
Knappt tanken är född, och så syns den en skymf.
Fast konstnären funne gudinnan i dig,
som man han dock brunne för kvinnan i dig.

Du skrattar... åh, kära, ditt skratt har en klang,
som plötsligt i barmen en vårkälla sprang...
och det, fast jag vet, du förlustade dig
åt gamle Othello, maskerad till mig.

SOLEN.

»Så sjunga de alla, så sjunga de jämt,
för dem är det allvar, för oss är det skämt,
för dem bor en Venus bak varje grind,
den älskades åsyn gör älskarn blind.»

Så tvivla de alla, så tvivla de jämt,
som aldrig ha älskat, om ej på skämt.
Är Venus ej Venus bak varje grind?
Är solen ej solen, fast solen gör blind?

VEM ÄR DU?

Vem är du, vem är jag,
vilka ha vi varit
detta nu, denna dag,
dessa år som farit?
Kysser jag din mun, din hals,
där jag ofta glödde,
må jag undra: är du alls
den din moder födde?

Eld och våg ändra allt,
vad de än behandlat.
Bärget låg grått och kallt,
nu är det förvandlat.
Ytan göms i blomsterprakt,
vår- och vintertvagen,
och ur djupets gömda schakt
går metalln i dagen.

Skulle du, skulle jag,
starkare än bärgen,
detta nu, denna dag
ännu hålla färgen?
Ej med stenens hårdhet dock
tävlar ungdoms-tjälen.
Kärleks eld och vatten ock
helt förvandla själen.

Säg, om nu samma trakt
i din själ du känner,
som när du vägen lagt
dit med forna vänner?
Steg din ungdom mot dig nu
i kamraters skara,
»Vem kan månne», sporde du,
»denna främling vara?»

Svaret tror jag bli så,
om dig svara lyster:
»Samma mor fött oss två,
denna var min syster.
Älvan likt hon svävar kring
i och ovan gräsen,
blott ett stoff i varats ring,
stoffet till mitt väsen.»

Samma svar kunde jag
om mitt fordom svara.
Stoff jag var, denna dag
bör jag annat vara.
Först av kärlek återfött
mannens kynne blommar,
yppar endast genomglött
djupets rikedomar.

Vem är du, vem är jag?
Kärleks barn och amma,
detta nu, nästa dag
aldrig just desamma.
Jag har druckit vid din brunn
modersdryckens floder
och välsignat vid din mun
livet och min moder.

DU!

Klart du lyste
grant du glittrade,
strax min åtrå
sög mig nära.
Vad du hyste,
när ytan vittrade,
vem kunde veta
och vittne bära,
medan den pockande
pulsen slog
och din lockande
fägring drog?

Vem kan vittna,
då mera fager
blott du blivit
i årens dager?
Vem kan vittna,
när pulsen pockar
och åtrå suger
och fägring lockar?

Skulle jag tiga,
tills livet skymmer
och ögonen svika
och styrkan rymmer?

Varför, varför?

Vet jag ej redan
ditt värde, kära,
utan att ledan
tarvar mig lära?
Vet jag ej redan,
att hullet och huden
blott äro dagern
och ytterskruden,
slikt, som ses
av den flyktige strövaren,
medan halten
skådas av prövaren? —

Framgång vek mig,
när bäst jag brottades.
Vänskap svek mig,
när dödshugg måttades.
Hån blev tacken,
när sant jag diktade.
Man vände på klacken,
när hjärtat biktade.

Att jag ej sviktade
dock i backen,
den förfärliga,
där det vägde —
åh, jag ägde
ju dig, du härliga!

Din är äran
för allt, jag hunnit
trots fördömande.
Din är äran,
att blicken brunnit,
fast det strömmande
blodet runnit,
du, som lärde
mig livets värde!

Storm har slagit dig,
rägn har tvagit dig,
köld har skakat dig,
hetta bakat dig,
hopp bedragit dig,
tvivel stungit dig,
sorg bedrövat dig,
ej betvungit dig.

Stark att lida,
nog du övat dig

vid min sida
utan att kvida
och alltid huld.
Elden prövat dig
oförbrunnen
och befunnen
lödigt guld.

MED VITA HÅR.

Och när en kväll vi sitta samman
med vita hår och rynkig kind
och småle mot den sista flamman,
som flämtar till för dragets vind,
då speglar blicken, nästan blind,
vår heta, ljuva ungdomsgamman.

I brasan liksom röda droppar
små gnistor glimta och förgå.
Blott i ett hörn en låga hoppar
okuvlig över allt det grå.
En rosig hågkomst är det då,
som värmer till i gamla kroppar.

Vi känna, att vår natt är nära,
vi känna varje kvällens stund
på blodets sista brasa tära.
Men utan minnets spiselrund,
där vi förbrunnit i förbund,
vi skulle frysa mer, du kära!

PRINSESSAN.

Jag delat ofta din kärleks läger,
i alla öden jag delt din själ
och kysst vart blomster, din skönhet äger,
och känt var vrå av din tanke väl.

Men fast som like och vän förtrogen,
en gåta är du, jag aldrig når:
du är prinsessan i törnrosskogen,
och sagans skymning omkring dig står.

EVIGHETEN.

Vår kärlek kräver ett liv utan slut,
den brinner, den brinner, men brinner ej ut.
Den är som en himmel, som ingen når.
Den är som en avgrund, som ej förgår.
Den är som den eviga våren,
som födes på nytt vart år.

Vi bära så många ljuva ord,
som aldrig bli sagda på denna jord.
Så mången suck genom hjärtat gick,
som väntar att födas i synligt skick
och vandra från läppar till läppar
och flyga från blick till blick.

Och kyssas vi ständigt med kyss på kyss,
av kyssar finns det så många som nyss,
som alla bestämt sig att kräva ut
envar sin sekund eller var sin minut,
och medan de samlas och vänta,
tar plötsligen livet slut.

Vi äro som nyfödda själar än,
det är ju så nyss, som jag funnit min vän
i hela det vimlande överflöd,
som lämnar de flesta i ensamnöd,
och bäst som jag vaknat till livet,
så skulle jag åter bli död!

Vår kärlek kräver ett annat liv
att levas för evigt av man med viv,
att när vi svävat ur jordisk hamn,
vi fly till en stjärna med annat namn
bland alla otaliga stjärnor
i den eviga kärlekens famn.

FÖR DIG!

Måtte din dag bli tusen år
och de tusen åren en dag,
en enda soldags glans om ditt hår,
en enda sjungande jubelvår
i din själs och ditt anletes drag —
det jubel de stråla, det sjunger jag,
och tystna för världen min plekters slag
för dig jag min gyllene lyra slår
i livets och dödens tusen år.

VIII.

HEMMET

MITT HEM.

Mitt hem, det är min fasta borg,
min ö i livets bränningsskum,
den tysta famnen kring min sorg
och sist mitt Capitolium.
Ja, sist, när segerns vågor gå
som glödhett vin i själ och lem,
o, aldrig skall i storm som då
jag ila till mitt hem!

Då skall jag i min fasta skans
ur glädjestormen söka lä
och lägga ner min segerkrans
på altaret i hennes knä.
Då skall jag ropa till min här,
då skola alla veta, vem
som skapade min seger, när
hon skapade mitt hem.

Till segern är så långt, så långt,
min ovän är ej krossad än:
han gör mig stundom livet trångt
med sin armé av avundsmän.
Men var min ovän än så stark,
och stormade han stad för stad,
till hemmets segertagna mark
når ej hans kanonad!

Ty över lågt och bräckligt tak
en sköld är lagd av kärleksord,
och mot min oväns bombers brak
av kvinnotro är muren gjord.
Av glada skämt och muntra spratt
är värnande glacisen lagd,
och i ett friskt och hjärtligt skratt
förgås min oväns bragd.

Här får jag knäppa brynjan av,
som hårt i kampen knäpptes till,
och glädjas åt, vad livet gav,
och vara riktigt, som jag vill.
Jag blir så lätt och ljus i sinn,
mitt skratt får klang, mitt tal blir fritt
ty ingen hustru är som min
och intet hem som mitt.

Och vore livet än så tungt
och än så tungt de vises hån,
mitt hem, det är min fasta punkt,
den punkt jag lyfter livet från.
Den kraft, som ger i kampen ro
och segermakt i hug och lem,
den gavs mig av en kvinnas tro
och föddes i mitt hem.

HON.

Hon har kommit till mitt hus
med sitt hopp, med sitt ljus
och med rosenröda skyar ur sin himmels höjd.
När min panna brann i kval,
har hon strukit den sval,
har hon bjudit mig att dricka sina läppars fröjd.
Och när allt var mörkt om mig,
har hon viskat i mitt öra: »Jag vill vara hos dig!»

Här var trångt, här var smått,
och knappt feernas slott
min kära vore värdigt att välva sig om.
Men hur allt, ja, hur allt
tog en förvandlad gestalt,
och hur taken blevo högre, när prinsessan kom —
tills jag undrade på,
hur förr jag gick i rummen och kallade dem små!

Och hur solen lyste skönt
över dörrarnas grönt,
över rosor och syrener och spädljusa blad,
och hur varje liten sak
fick en underbar smak,
en skärhet, en doft, ett jag-vet-icke-vad,
ett anlete, ett sinn,
sedan hon, sedan borgens härskarinna tågat in!

Längs väggen steg min värld
med pansar och med svärd
i mattade gravyrer och trånga ramars mått —
se, som rörda av en fe
i själen fyllde de
likt porträtter ur en ansal i ett kejsareslott.
Och tidevarvens rund
förenade sig trolskt omkring min lyckas stund.

Jag sade till min Fröjd:
»Låt oss dikta bredd och höjd,
låt oss drömma ur oss själva ett konungabo.
Ty är mycket klent och armt,
allt blir stort och rikt och varmt
av kärleks unga vilja och av ungdomens tro.
Så vid vår låga härd
vi trona högt som örnar över dalarnas värld.»

Då jublade hon till,
som hon ensam kan och vill,
då slog hon sina armar om min nacke blott:
»Var tackad alltid, du,
som nu — och nu — och nu —
för allt mitt sköna rike och mitt strålande slott!
Ditt slott, ditt slott, min prins,
är det stoltaste och ljusaste och skönaste, som finns!»

Men jag talte allvarsam:
»Se, min tron är spe och skam,
min skatt är nöd och kamp för varje pulsarnas slag.
När du mitt öde mött,
skall du sist ej sänka trött
ditt sorgsna lilla huvud under vingen en dag?»
Hon såg blott djupt i blicken in
och viskade i jubel: »Jag är din — din — din!»

Mina fiender, välan,
jag är ej en ensam man,
jag följs av hennes tankar som min vakt, evar jag går.
Jag är hård mot lansars kraft
av en mäktig trolldomssaft,
beprövad emot hatets som mot kärlekens sår.
Och framför mig i mitt krig
min segerlycka sjunger: »Jag vill vara hos dig!»

STUGAN.

Lingonröd och med vita knutar
mellan rullblock med runor grå
just i backen, där skogen slutar,
kan du skönja vår stuga stå.
Som att härma, hur branten lutar,
brutet tak spänner rygg därpå
under skorsten, som muntert sprutar
ringelröken emot det blå.
Såg du maken till vackert, vad?
Bara skymten gör blicken glad.
Själva laven på gråa rös
blänker som sölv i solen,
blinkar som gull, min tös!

Låt dem skratta åt backens stenar,
låt dem skratta åt grus och alv.
Stenen göms, innan skrattarn menar,
under doftande rosenvalv.
Aplar blomma bland mörka enar,
innan sommarens tid är halv,
innan ännu vid åkerrenar
kornets bölja i vinden skalv.

Såg du maken till vackert, vad?
Bara hoppet gör själen glad.
Låt dem skratta åt ris och rös,
snart bland laviga blocken
skratta äpplen, min tös!

Kom i rummen, som äro dina!
Själv du skapat varenda vrå:
vita dörrar, som läckert skina,
fönstrens portar, som vida stå,
väggens färger och taken fina,
spiselhallen med plats åt få,
lugna gömmen åt alla mina
och ett gästrum därovanpå!
Såg du maken till rikdom, vad?
Bara tanken gör själen glad.
Röda hemmet bland gråa rös
ger åt allt, vad du älskar,
stora famnen, min tös!

Röda stuga, vår vrå på jorden,
allt vi frälst av det slott, vi drömt,
tysta fristad i karga norden,
blyga näste bland granar gömt,
mer än borgar och kronor vorden
en, som lugnet ej förr berömt;
älskad mer, än som täljs i orden,
sonligt tacksamt och fadersömt!

Här ryms allt, vad jag fordom bad:
rest bland granbarr och törnrosblad,
sagoborgen från hedenhös,
slottet väster om måne,
öster om sol, min tös!

BARN.

Finns en fröjd som att se sina rosiga små
söka lära de tultande fötterna gå,
medan ännu små lärkor i struparna slå
och solglansen glittrar ur bruna och blå
små himlar, som vidöppna stå?
Åh, barn!
Åh liv, skänk mig barn!
Ty i lenaste, lättaste skysilkeflarn
ingen vårdag är skön som ett barn!

Finns en fröjd som att höra de tungorna små
i ljuva små stamningar pröva sig på
de första små tankar, i hjärnorna stå,
de första två namnen, när namnen de två
kunna klinga i öronen så?
Åh, barn!
Åh liv, skänk mig barn!
Jag var stoltare, jag, än den stoltaste karln,
när jag pappa vart nämnd av mitt barn!

Har du aldrig en fläck, där du säd kunde så,
har du aldrig en tuva att vila dig på,
har du barn, ja, då har du ju tegar ändå,
där vart ord av din mun finner mylla att slå
små rötter till ax och till strå.
Åh, barn!
Åh liv, skänk mig barn!
Då äger jag åker, då äger jag kvarn,
då är framtidens rike mitt barn.

Och känns det i ryggen och kostar det på
för den, som i åkern och kvarnen skall stå,
den kvarnen, där vita små stenarna gå,
den åkern, där ogräsen rötterna slå,
låt det kosta, känn glädjen ändå!
Åh, barn!
Åh liv, skänk mig barn!
Det är synd om den fattige, fattige karln,
som har pengar, men inte har barn!

O du folk, som jag helgat min gärning och sång,
må det aldrig få sina i livskällans språng,
må din famn räckas vid som din kustlinjes fång,
så att ingen må finna den styvmoderstrång,
och ej barn dig må fattas en gång!

Åh, barn!
Åh liv, skänk oss barn!
Det är synd om den kvinnan, som ej vill
ha barn,
när ett folk föds på nytt med vart barn!

MIN LILLE GOSSE.

Jag såg på havet den stund han föddes,
jag såg på havet, den gröna ängen,
där vilda, gungande blommor ströddes
och häckar växte med vita hängen
och vindtritoner ur alla snåren
som morgonfriska små fauner döko
med stoj och skoj och ett liv i spåren,
så kvistar knäcktes och blomfjäll röko.

Jag såg på havet, det evigt rika,
där åsar svälla och dälder domna
och vågbärg ständigt för vågbärg vika,
i dunklet sjunkna, ur dunklet komna,
med alla skumblom, dem vindens änglar
en stackot stund givit lov att blomma,
guds vita blommor på gröna stänglar,
guds äng på havet, den aldrig tomma.

Jag såg på havet, den vida vången,
där stormens skördare lien svinga,
men humlestråken och lärkesången
bland nya tuvor beständigt klinga — —
och trång vart vägen ifrån min lunga
och matt och vingklippt min födsloklagan,
och bönen domnade på min tunga,
när havet täljde mig skaparsagan.

Men just den stunden den vilde ungen,
ja, med ett språng kom han in i livet,
en liten bölja, ur havet sprungen,
en böljas fröskum, med vinden drivet:
från havet är han, och havet bär han
i sina lemmar, de vita, lena,
de friska, rena, som glittra, när han
i badet plaskar som fisk med fena.

Från havet är han, ty fadersmärket,
den täta tofsen, där nacken slutar,
det är en vågtopp i själva verket,
som stelnad ännu mot himlen sprutar.
Från havet är han: den fina munnen,
de mjuka brynen ha böljans böjning;
han är tritonen, bland mänskor funnen,
och hatar kläder som båt förtöjning.

Från havet är han: hans stämmas joller
är likt ett joller bland runda stenar,
ett föredrag, som en bölja håller,
och stenar stirra på vad hon menar.
Från havet är han: som vind han viner,
som bränning ryter den lille gormen,
och moderskänslor och fadersminer
då likna lotsarnas under stormen.

Från havet är han: hans ögon blåna,
som havet blånar i morgonväntan,
när genomskinliga ytor låna
ett första glitter ur himmelsgläntan.
Från havet är han: som snäckan gömmer
i sina vindlar ett brus begravet,
så djupt i öronens snäckor drömmer
där än ett dröjande sus från havet.

SKOLRITT.

Och nu är det fest,
och nu tar jag fritt:
jo, vackert, på dörrn hörs det klappa;
herr sonen sin häst
tänkt sadla till ritt,
och hästen, ja, hästen är pappa!

Upp springer min dörr,
in stormar med bång
min frihets, min vilodags herre:
ack, aldrig som förr
görs dagen mig lång,
den jämt blir förkortad, dess värre!

Och nog har jag bett,
och nog har jag flytt
och prövat på smek som på tadel,
men alltid jag sett
min herre på nytt
i hans androm osynliga sadel.

Och nog har jag sagt,
och nog har jag ment
mig rövad från dikter och drömmar,
men jämt har han lagt
längs läpparna lent
sina sega, osynliga tömmar.

Nu sitter han här,
nu sitter han trygg
på den trumpet lycksaliga hästen,
som, medan han bär
sin börda på rygg,
är hästen och intet för resten.

Nu glömmer jag av,
hur en gentleman slår
sina borgerligt stadiga lovar;
från skritt och till trav
och till fyrsprång det går,
så det gnistrar ikring mina hovar.

Nu tar jag i språng
vart hinder så glatt,
som annars dessvärre ej månget
och lönas var gång
av dess sällare skratt,
ju högre som hästen tar språnget.

Nu höljd av beröm
jag travar i krig,
där de tappraste klingorna flamma,
och minns som en dröm,
att de dragits mot mig:
nu dragas mot honom desamma.

Som dröm jag det minns,
att jag själv burit svärd,
där jag nu ser min ryttares flamma:
min herre, min prins,
din färd och din värld,
säg, bliva de också desamma?

Bär högre än jag
din hand sitt banér,
och sjunka ej händerna matta?
Må ritten en dag
ej trötta dig mer,
än som nu du i språnget kan skratta!

MAJ.

Och får jag en flicka,
så heter hon Maj
och födes en morgon om våren,
när knopparna spricka
vid västvindens vaj
och fjärilar snöa kring snåren.
Och själv skall hon vara
den skäraste knopp,
som bladen de rara
för sol vecklar opp,
den vackraste fjäril i fjärilars tropp,
min Maj!

Ty måna'n bland måna'r
den heter dock Maj,
det vackraste namn ibland alla:
sitt skimmer det lånar
från klänningars svaj,
från flätor, som flyga och svalla.

Det smälter och glänser
likt drömmar, som blå
mot land utan gränser
ur flickögon trå,
när lärkorna locka och gökarna spå
i Maj!

Och solen bland solar
den lyser i Maj:
som drömvatten rymderna flyta;
det gungar, det gnolar
som böljor mot kaj,
det blinkar från osynlig yta;
och skogarna lägra
sig tvagna och blå,
och bärgen de hägra
med brudslöjor på,
och aningar likasom dyningar gå
i Maj!

Ja, får jag en flicka,
så heter hon Maj,
så födes hon samman med solen
med ögon så kvicka,
med glitter och svaj
i rösten, i håret, i kjolen,

en dansande fjäril
så fager och fin,
ett himmelens käril,
när himlen är vin
och blommorna le mot sin lilla kusin
i Maj!

O Maj, jag vill linda
ditt locksilkehår,
när världen, när själen vill svalna,
vill linda och binda
mig in i en vår,
som aldrig för frosten skall falna,
vill känna det flöda
om kinden den fläkt,
som evigt skall föda
var vårmorgonväkt
från år och till år åt mitt land och min släkt
en Maj!

DEN GAMLA APELN.

Hon blommar i år —
du skulle blott se, hur vacker hon står,
jungfrulig om kind
och skälvande sakta i aftonens vind,
som drömde hon blott
och såge i syne sin ljuvliga lott
och räddes var fläkt,
som lät henne ana sig återväckt
i sin fattigdoms grånade vardagsdräkt.

Men sakta, helt sakta
andas vinden, som ville han akta
ett majdagens under,
sällan skådat i åldriga lunder,
en syn så fager,
skapad av många vårars dager,
att han, som plär bränna
fälten och livtag med ekar spänna,
ej nändes störa en syn som denna.

Månghundrade blom
i en flödande, slösande färgrikedom
förvandlat var kvist
till en oförliknelig blomsterlist,
där myllan den grå
knappt skymtas för kalkar och knoppar små...
Men kvist intill kvist
och kvistverk i kvistverk, så blir det till sist,
så skådaren viskar: nu drömmer jag visst!

Likt blommor, som leka,
flockar av fjärilar, dubbelt bleka
i allt det röda,
som ifrån skyar och grenar ses flöda,
de dansa, de gunga,
glada att vara så ystert unga,
tills alla ur dansen
hänga som trötta små blommor i kransen,
vita små strömoln i aftonglansen.

Som slikt ej var nog,
varje gren är ett träd i en fågelskog,
där en näbb i var vrå
plockar maskmat och myggmat åt pipande små
och ibland klingar till
med en ton i en kör eller solodrill,
så att majdagen lång
ifrån vårsoluppgång intill vårsolnedgång
varje gren är ett träd i en skog full av sång.

Är slikt ej ett under?
Nyss stod hon mullgrå i knoppande lunder,
i trasor av lavar,
murken och torkad som gärdsgårdens stavar,
just lagom till stubbe
åt någon orkeslös, jämnårig gubbe,
som dädan sågs ila,
mumlande: gamlan vill själv snart ha vila!
Blicken den speglade till som en bila.

Det dröjer väl än:
den gamla har klätt sig till ungmö igen.
Men visst är hon grå,
och gammal var hon, när vi voro små,
och glömd är den hand,
som satt henne högst i en stenbackes sand,
och borta det hus,
som låg i den första blomningens ljus
och lyddes till småfågelvingarnas sus.

Och barnen, som klevo
först efter äpplen och borta blevo,
de glömde väl redan
apeln, de älskat för längesedan.
Med tandlösa gommar
ropa de icke: hon blommar, hon blommar!
Gummor och gubbar
äro de, torkade människostubbar,
borta i morgon, där intet dem rubbar.

Men apeln i år
hon blommar så grant som i ungdomens vår,
för envar, som ger akt,
en skimrande saga om livets makt,
en ljuvlig och sann
minnesvård över en såningsman,
en skänk från en släkt
till en annan liksom till hälsning räckt
så flödande kärligt, så slösande käckt...

BLOTT ETT LITET HEM...

Blott ett litet hem i Sverges vida land,
åh, vad det kan stråla långt och klart ibland!
När den skumma kvällen
faller kall och tung
på den vita fällen
över viddens ljung
och ett fönster blixtrar upp ur himlens rand,
åh, vad det kan stråla långt och klart ibland!

Ljuset lyser ut ifrån en främlings bord,
ingen gästvän väntar där med goda ord;
långt förbi går färden
mot ett annat ljus,
långt, långt bort i världen
mot ett fjärran hus —
men en främlings hem, som syns ur snö och natt,
åh, vad det kan stråla, stråla varmt och glatt!

Som en guldström flyter strimman över snön,
lockar gula liljor ur den gröna sjön;
som ett rägn det droppar
över barr och strå,
kantar alla toppar
gyllne eller blå,
sänker över vägens tuvor på en gång
som en Vintergata, luftig, lätt och lång.

Vandrarn ser sig om, där utför backens brant
skenets sista flämt i kvällens mörker slant,
värmes och förnimmer
natten mindre tät,
liksom stjärneskimmer
nyss belyst hans fjät,
och från stjärnans fönster lyser ju hans färd
blott ett litet hem i rymdens vida värld.

IX.

SAMHÄLLET

HAVET.

Hör du havet, människohavet,
mot de eviga stränderna slå,
och hör du ej i sorlet det gamla kravet
ur stigande och sjunkande vågor gå?
Men hur tåliga de gräva,
och hur rasande de dunka,
stränderna stå stolta kvar,
när vågorna måste sjunka.

Hör du havet — i eviga tider
det skall icke tröttna att slå
i dånande och trotsiga och sluga strider
mot klippfästen hala och hårda och grå.
Beständigt skall havet kämpa,
beständigt skall havet storma,
och vad ej havet bryter,
skall havet slipa och forma.

Hör du havet — vart droppstänk i havet
har sin egen ensamma strid,
än svävande i skum, än djupast begravet
i gömda djupens hycklande frid.
Men hur svindlande det slungas,
och hur dolt det må vandra,
det slungas en gång mot stränderna
som alla de andra.

Hör du havet, människohavet,
du droppe i skyarnas höjd,
och hör du det ve i dess röst är begravet,
och hör du dess vilda, stormande fröjd,
nej, svävå ej längre däruppe
i de blåa, drömmande landen:
kasta dig glatt i vågornas
härliga strid mot stranden!

DEN RÖDA SIDAN.

Den röda sidan är den rätta, bröder,
den vänstra sidan, det är hjärtats sida,
där livet hamrar, och där blodet glöder,
där hoppet bor och tvivlen bittrast svida:
ty när du väljer, gack åt vänster till,
blott d e n vill rätt, som vill, vad l i v e t vill!

Den röda sidan är den trygga, bröder,
den vänstra sidan är det sannas sida,
vad fras, som nekar, och vad skäl, som stöder,
och hur de vise veta orden vrida:
ty när du väljer, gack åt vänster till,
blott d e n gör rätt, som gör vad l i v e t vill!

Den röda sidan är den ädla, bröder,
ty den är deras, som för andra lida,
som bära järnbörd, och som gå på glöder
att vrånge domarns svärd ur handen vrida:
den röda vägen är de svagas stråt,
och därför följas de och a d e l n åt.

Ah, när jag ser på orätt sida, bröder,
förstånds och lärdoms födda vapensvenner,
det blöder i mitt bröst för er, det blöder
på hjärtats sida som för döda vänner.
Jag ser det ock av eder skygga blick:
det är, som döden gett er re'n sin nick.

Men när jag ser på orätt sida, bröder,
i skam och feghet dröjande, de unga,
då vill jag spörja livet, vi det föder
dödsdömda frön, då vill mitt ve jag slunga:
o moder jord, stäng dina spenar till,
när ej den unge vill, vad livet vill!

Men stå vi på den röda sidan, bröder,
så låt oss v e t a, att det ä r den röda:
att ej blott talet, men att hjärtat glöder,
att ej blott fraser, men att tankar flöda.
Vårt ja i dag i morgon kan bli nej,
men lyssna vi, vårt hjärta tiger ej.

HJÄLTEN.

Vore det bara vågsamt mod,
som krävdes att skapa en hjälte,
vore det bara järn och blod
i en fors, som framåt välte,
eja, då gladde sig jorden stolt
åt skaror av hjältesöner,
som livsminuten för dyrt ej sålt
för äran, som evigt kröner.

Fordrades bara ett käckt beslut
och en muntert rullande tärning,
fordrades bara att föra ut
en älsklingstanke i gärning,
eja, då strålade herosglans
kring alla pannor i striden,
och nuet bure med rätt den krans,
det krävt som den s t o r a tiden.

Gällde det bara att bygga en borg
bland borgar, slutna och trånga,
och stänga därutom den vardagssorg,
som tynger de ringa och många,
gällde det värja blott eget skinn
och egna samlade smulor,
då stege i hjältarnas himmel in
så många, som fälldes av kulor.

Men annat söker du, hjältenamn,
hos honom, du evigt skall smycka,
ty minnet blir endast en spökande hamn,
om icke det strålar av lycka,
av andras lycka, som räddad vanns
till allas eviga vinning —
om människokärlek ej binder sin krans
kring hjältens heliga tinning.

En hjälte känner ej egen sorg,
så länge som andra tåras,
hans arm är ett vapen, hans bröst en borg
för alla, som svikta och såras.
Hans strid är offer. I stridens älv
han sist för sitt mål skall digna.
Och målet är sådant, att fienden själv
en gång skall hans kamp välsigna.

HÅLL UT DIN TID!

Håll ut din tid,
ty kort och lätt
var aldrig strid
för plikt och rätt
Den krävde bläck,
den krävde blod
och ungdom käck
och mandom god,
men mest den krävde — tålamod!

Din sak är klar
som vinterluft
och uppenbar
som sunt förnuft.
Men tum för tum
du kämpar, vän,
ty slö och skum
är världen än
och dum — åh, Gud, vad den är dum!

Dock ljus är ljus,
fast än man sov
i torparhus
och herrehov.
Och sunt förnuft
är själens dag,
är klarnad luft
kring tingens lag,
är inblick i Guds anletsdrag.

Håll ut din tid!
Den vinner visst
och städs i strid,
som tröttnar sist!
Ännu en tum!
Ännu ett tag!
Så ger man rum
en vacker dag,
och efteråt — är ingen dum!

VÄGARNA.

Går du en väg, den före till det eller detta,
tror du den rätt, välan, så är det den rätta.
Synes mig bättre än oviss tveka i valet
tappert gå på: man kan dock ej mer än gå galet.

Föddes du just under morgonens bleknande stjärna,
djärvhet och köld göt dagningen in i din hjärna;
skarp som en dag skall du skilja fel och förtjänster:
gryningens stråle förde din ande åt vänster.

Tändes din blick vid aftonens döende dager,
skymningen blott, den rosiga, synes dig fager;
aftonens stiltje drömmer i all din gärning:
framåt, välan — åt höger valde din tärning.

Hjälte, jag vet, vad ödet väljer, du ratar:
aftonens barn, det kvällandes vila du hatar,
dagningens son, du spanar, vad skuggorna bjöde —
hjälte, förgäves väljer du tvärt mot ditt öde! — —

Middagen ensam födde den lyckliga skaran,
alltid förnöjd och alltid ur vägen för faran,
lunkande fram i alla skiften och lägen
boskapens väg, den gyllene medelvägen.

DE ANONYMA.

Jag skriver mitt ord, jag drar mitt stål,
jag lägger min röst i valets skål,
så alla se, vem som gjorde't.
Och såg jag ej alltid, hur hårt jag slog,
och gav jag bane, där sår var nog,
välan, så står jag för mordet.

Och ljuger mitt ord, och slinter mitt svärd,
och vore min röst ej i guldets värld
en röst att betala sitt guld för,
det är min fröjd, det är min tröst:
min lögn, mitt fel, mitt ord, min röst
kan ingen annan få skuld för!

Och har jag ej gods som en riddersman,
till dusten rider jag stolt som han
och frågar ej stort efter sviten.
På hjälmen lyser en riddares plym,
på skölden mitt namn, ty anonym
slåss endast den lejde banditen!

RÖD.

I herrarnes rund
blev där tyst för en stund,
de kalnade hjässorna sänktes.
Där kom och där gick
en menande blick:
det såg nästan ut, som där tänktes!

»Det lät rysligt, hans tal —
han är röd, radikal:
ni hörde, han sa' proletärer!
Så ond och så ung:
han tål ingen kung,
och han hånler åt riksda'ns affärer!

»Gud bevare vårt land
med sin nådiga hand,
när ungtuppar börja att gala —
när de fuska i slik
socialpolitik
och annat än vädret förtala!

»Han var nästan ett barn,
när man hörde, hur karln
drev gyckel med formler och böner.
Han påstod helt grön,
att prästernas bön
mest handlade om deras löner!

»Slikt lättsinnigt tal,
slik brist på moral,
slik lust till att tadla och gäcka,
det bådar ej gott
för hans blivande lott:
kolleger, den där få vi knäcka!»

SPIONER.

De lyssna vid dörrar och sitta på lur
och snappa ett ord, när de riktigt ha tur,
en slant ur ett hjärtas kassa.
De rymma, de rusa, och ivern är vild
att se, om ock myntet bär kejsarens bild
som dalrarnas präglade massa.

De bliga så smeksamt, de älska ej strid,
och munnen är havande jämt med Guds frid,
när handen gömmer på dyrken.
De rysa för mord, och de lyfta ej dolk,
men lika avsky bland hederligt folk
ha tjuvens och mördarens yrken.

Och hade ej dalern din kejsares bild,
ho vet, om ej ändå din möda var spilld,
farisé, och vad lön dig kan bjudas.
Väl fruktar du mord, och du lyfter ej dolk,
men en lyssnare lönas av hederligt folk
med trettio käpprapp, Judas!

EN ARBETARE.

Hurra, när hackan lyftes
och blixtrade och föll,
hurra för bruna näven,
som fast i greppet höll,
för starka arbetsnäven,
som höll om hackans skaft
och högg, så hugget jublade
om seg, ung kraft!

Jag stod där högt i fönstret
och såg, när järnet ven.
Det sände hundra blixtar
i morgonsolens sken.
Arbetarn röjde marken
för gatans esplanad,
där träden skulle resa sig,
en lång, grön rad.

Han högg, så huggen väste —
de smattrade så tätt,
och det var rakt ett under,
men alltid högg han rätt!
Än klang och sprang ur stenen
ett gnisträgn vid hans hugg,
och än av mull det sprutade
ett svart, svalt dugg.

Varenda sena spändes,
varenda muskel knöts,
och vore marken gråsten,
för slika hugg den bröts.
Sjönk järnet djupt i jorden,
var leran än så seg,
i nästa nu mot himmelen
en blank blixt steg.

Hans möda var ej möda,
hans arbete var sång,
och mull och stenar sjöngo
refrängen gång på gång.
Ur alla leder sjöng det,
ur blodets friska saft,
och hela gatan trallade
om seg, ung kraft.

Jag stod och såg i fönstret
och följde hackans hugg
och gladde mig åt takten
och harmades i mjugg,
ty alla huggen sjöngo:
här blir han aldrig kvar,
han reser till Amerika,
en slik rask karl.

Han reser långt i väster
och tjänar dollargull
och spränger andra stenar
och luckrar annan mull
och röjer andra marker
för annan esplanad,
där träden skola resa sig,
en lång, grön rad.

Det kämpade i bröstet
av jubel och av harm,
och än bröt kall förtvivlan,
än tillit ur min barm.
Jag grep i kramp om pennan:
o, leran är så seg —
men nästa nu mot himmelen
en blank blixt steg.

ARBETERSKAN.

Hon står på sin post vid sin blanka maskin,
som gnäller om mat varannan minut.
Hon matar med silke, hon matar med lin
och ser till, att ej spolen går ut.
De magra små händerna darra och fumla,
i öronen skär det av surret och skriken:
det är som hon hade i huvet en humla
i storlek som hela fabriken.

I bommarnas slag och i remmarnas vin
det är som hon sökte en vän, en kamrat:
men alla stå vakt vid sin blanka maskin,
och varenda maskin vill ha mat.
För ögat det skymtar ibland som i svindel,
ur alla maskiner hon känner det suga,
som vore fabriken en väv av en spindel
och själv hon i väven en fluga.

Från morgonens timme, tills timmen blir sen,
hon lyssnar till svänghjulens gnissel och kiv —
i kroppen det tynger så tungt som en sten,
en sten, som har människoliv.
I öronen dovt det susar och sjunger.
Det dricker ur alla ådror i kroppen.
Det suger, det suger en omättlig hunger
den sista, rinnande droppen.

Hon matar, hon matar sin blanka maskin,
hon matar med ångest, hon matar med hat,
hon matar med silke, hon matar med lin,
vad ger hon den andre till mat?
Vad ger hon det dolda, som rör sig och bänder
och snart ur sitt mörker vill ut i det fria
att treva och gripa med sina små händer
och gällt efter näringen skria?

Och bommarna alla, som bulta och slå
sin tråd i den väv, som gör spindeln stinn,
ack, vävde de bara en aln eller två
att svepa om lillens skinn?
Ack, tordes hon, tordes hon bara begära
en duk för att linda det sprattlande röda,
allt skulle hon lida, allt skulle hon bära,
ja, smärtan och — skammen att föda!

Han håller sig borta, och ingen vet var,
han håller sig borta, och världen är stor,
den mannen, som är det oföddas far,
så sant hon själv är dess mor.
Den gången — hon minns, hur pulsarna brände:
det dansade gnistor i luft och på vatten,
en brinnande eld var allt det som hände
den olycksaliga natten.

Hon vårdar sin hårda, blanka maskin,
hon ger den att äta det finaste garn:
det är som hon klädde i silke och lin
sitt eget köttsliga barn.
Hon viskar till gud, om han finns och kan höra,
så sant det var himmelens stjärnor som tände —
o, något måste väl skaparen göra
i mänskornas djupa elände!

I bommarnas slag och i remmarnas vin
det stiger, det brusar en järnhård musik.
Hon själv är bara en stackars maskin
i världens stora fabrik.
Gud vet, om hon ens får stå kvar efter detta,
ty är än fabriken en omättlig spindel,
han straffar synden, han fordrar det rätta —
det skymmer för blicken — som — svindel —

UTANFÖR.

Han är stark, han är ung, och han är hungrig och förbi,
och byxen är i flängor och kölden svår,
och med nöd han har en portgång att skyla sig i,
och han hör där upp i våningen, hur dansen den går.
Det stiger ifrån källarn som en doft av stek.
Han är hungrig, han är frusen, han är blå, han är blek.

Det är dans, det är fröjd, det är högtid upp hos folk,
och där vore väl en beta åt en hund, mån tro!
Men en tocken en, som rullat sig i söl och i solk,
vete pocker, om en racka med honom delte ho?
Vete skam, om han fick stå här, om huset hade vakt,
och ens i kalla draget till dansen stampa takt?

Det var steg som en katt av galoscher ut i snön,
det skymtade en skugga, en skugga sköt in —
det sneglade ur porten, det sneglade i lönn:
hå, den som finge segla i galoscher och i skinn!
Och så var skuggan borta och utsikten fri —
och muntert upp i våningen går dansens melodi!

Det är skumt, det är kallt, det är tungt och illa lynt,
och ändå lär det kallas för de uslas jul —
hå, den som hade betan, hå, den som hade mynt,
hå, den som hade pengar till ett skyddat skjul,
hå, den som tordes tigga sig ett ben ur deras stek
och inte vore lasig och inte blå och blek!

Det var steg som en katt av galoscher ut i snön,
och alla gamla katter äro ute i natt —
det sneglade ur porten, det mumlade i lönn:
och om jag vore racka, och om du vore katt —
och månen är i huva och gatan trång —
så kunde man få sova i päls en gång!

Han är stark, han är ung, och han är hungrig och förbi,
och byxen är i flängor och kölden svår,
och med nöd han har en portgång att skyla sig i,
och han hör där upp i våningen, hur dansen den går —

det stiger ifrån källarn en doft av stek,
han är hungrig, han är frusen, han är blå, han är blek.

Det är kallt, det är mörkt, och han väntar i sin port,
han längtar att få sova en enda natt i skinn,
han spejar, och han vädrar, och han stirrar stort,
tills skuggan, åh, tills skuggan, ja, tills skuggan skjuter in —
han fingrar på sin blyrem — han lyss — han ler —
och uppe från det svarta se miljoner ögon ner.

YRHÄTTAN.

Har du sett hennes trippande danssteg en gång,
hon blir till en sång,
som höstdagen lång
skall komma och gå i ditt öra.
Har du sett hennes flätas yrhättesväng,
vid flicknackens släng
det rör i en sträng,
som i kropp och i själ du skall höra.
Har du sett hennes trotsiga segraremin,
då spelar det upp för full maskin
med klang och med vin
som av tamburin
och valthorn och stråkar sköra.

Har du sett, hur i allt hennes hälsa röjs,
hur barmen höjs,
och hur halsen böjs
lik en pyntande sjöfågelunges,
som tycker sig vacker och rar och stor
som far och som mor,
och som än ej tror

på en storm, där en unge betvunges —
som känner, att flygkraft och flyglust den har
och rycker och flaxar med vingarnas par
och ville ge svar,
när kvällvinden drar
från skäret, där svansången sjunges?

Ett trollbarn är hon, men blåögt och käckt
och rosigt och täckt
som en morgonväkt,
innan röken lagts över taken.
I nyckfulla axlar, i bröst och i länd
var muskel är spänd,
och blicken är tänd
som en låga, som fladdrar på staken.
Var kroppslem är laddad med eget liv
och längtar till kraftprov och tidsfördriv,
till lek och till kiv,
till smek och till riv,
och själen är storögd och vaken.

Ty när har ett barn av människoätt
så spänstigt och lätt
på gatsten trätt
med en växt av en ungbjörk i snåret,
med en gång så obundet svävande stark,
som du ser i en park
på gungande mark
en råhind trampa i spåret?

Vem tager som hon på en släpdag lång,
sin trappa om kvälln med en börda i fång
i ett enda språng
under gyckel och sång
och ett kast på det slingrande håret?

Har du sett henne svänga en söndag sin spann
stofferad och grann,
så god som en ann
och knycka i porten på nacken
och titta mot fönstren och nicka goddag
och prata ett slag
och hoppa ett tag
och ömsom på tån och på klacken
och stampa i marken och reta en hund
och svara ett oartigt parvelförbund
med en blick så rund
och nyss väckt ur sin blund,
att den hejdat en trupp i attacken?

Har du sett hennes yrhätteblick, har du sett,
när i självsvåld hon lett,
och ej tappat ditt vett,
då hade du intet att tappa,
ty vart hus, där hon bor i sitt fattigkvarter,
solar upp sig och ler,
bara hon hoppar ner
som en sparv på sin förstutrappa.

Och i fönstrens glåmiga ögonrad
står en glans av en drömmande sagostad —
och den vet ej för vad,
men gatan blir glad,
när hon syns i sin söndagskappa.

Där är skumt, där är grått i ett fattigkvarter,
och bleka som ler
se anleten ner
på det friska, solvita skinnet —
i trånga, unkna, ruskiga skjul
blir huden så gul,
och så mager och ful
blir gestalten kring knotande sinnet.
Det skymtar där stundom med blick av träl
en stackars vissnad människosjäl,
halvt pressad ihjäl
under härskares häl,
tills hon glömt både hoppet och minnet.

Men så skum och så grå finns det aldrig en vrå,
som kan emotstå,
där en segrande blå
liten flickblick slår emot dagen —
och där sol och där måne och stjärna är glömd,
och där drömmen är drömd,
och där trotsarn är tömd
och oåterkalleligt slagen —

har du sett, när hon trippar på trappan där
och knycker på nacken och vittnen begär,
om ej klänningen klär,
om ej vacker hon är,
hur ett skimmer går över dragen?

HAVETS ARBETARE.

Å, ni rappa små sjömän i ratt och rå,
och i kungens marinuniform,
ni, som alla små flickor ha ögonen på,
och som brottas med tjocka och storm:
den som följer er färd över farornas värld
och orkanen i vikarna hör,
med ett jublande rop slår han hälarna hop,
och hans hand flyger upp till honnör.

Å, ni morska kadetter i skans och på däck,
med er brända och brusiga hy,
ni, som trotsa ett världshav, som mörknar till bläck,
och en himmel, som mulnar till bly,
ni, som käckt hålla ut, när det snöar av krut,
och åt knallarna ropa hurra,
å, från tid och till tid, så långt världen är vid,
höll man högt dem, som kämpade bra!

*

Du som hurrat på däck, du som jublat i rå,
har du hört någon sucka i lönn?
Har du sett någon rysa i skjortan den blå
och rysa åt livet på sjön?
Där som ångaren går med sitt glittrande spår
och med tinningen baddad i skum,
har på eldarn du tänkt, har din aning du sänkt
i hans sjudande ångpannerum?

Har du stått där på gallren vid ugnarnas rad,
när ventilerna pustade vitt
och en järndörr sprang upp och ett brännande bad
kringhettade huvudet ditt
och ett nytt kast kol försvann i dess bål
som en sparv i en drakjättes mun —
å, du kanske förstod, vad det kräves för mod
till att bo i en brinnande brunn?

Det är ångarn, som slog oceanens rekord
med tre knops snabbare fart,
och som slår det igen — konkurrensen är hård —
ja, kanhända med tre knops snart.
Ifrån köljärnets plog uppåt stålvuxen bog
spänns ut som två vingar av skum,
och en suck sjunger dov genom skälvande skrov
ifrån pulsande ångpannerum.

Det grånar till kväll, men där skruvgängan gått
genom floret av sjunkande rök,
där växer — och vore ej syngränsen blott —
in i himmelen vägbandets krök.
Passagerarnas skratt borttynar mot natt,
blott allt högre hörs vanternas vin,
och pistongernas dunk går sin vanliga lunk,
ty ordern är full maskin.

Fullmånen går fram, och ånyo han göms
i en kupig och kylande sky,
och den stunden det bräddade ämbaret töms,
ner skvalar en brummande by,
en brummande by full av gnissel och gny
som av legio humlor och bin
och med luft som av bläck över trappor och däck —
men ordern är full maskin.

De elda där nere för liv och för död,
de elda med eldares flit:
stor sak, att var pannugn är glödande röd,
än är den ej smältande vit —
stor sak, att var dörr pustar värre än förr,
att var blick är förbrunnen och skum,
att de röra sig trött och de flytta sig slött
i sitt sjudande ångpannerum.

En löjtnant där uppe står trumpen på vakt
och har kiken på himmel och hav,
men i öronen har han pistongernas takt
djupt nerifrån ugnarnas grav.
Och han knäpper sin rock, och han svär på en skock
landkrabbor från närmaste hamn,
ett okunnigt pack med skräddares fack,
fast de nu bära eldares namn.

Nu är ämbaret tömt, nu brusar här fram
en brummande stormvirvelby
på böljor, som stiga med kam bakom kam
och med spärrade gap, som spy —
som spy över däck, som om rummet gått läck,
under vrål, under vissel och vin
hela sjöar, som grå över spanterna gå —
men ordern är full maskin.

Däcksbåtarna svänga i toppskummets brand
längst framme bland stänger och stag,
och ståljätten tumlar på sidan ibland
som under en nävkämpes slag.
Så stiger han stolt med en segrande volt
från förhytt till akterkabin
och kråmar sig än och tumlar igen —
men ordern är full maskin.

Två eldare ragla i trappan hitopp,
medan ångaren kränger i byn:
askboxarna gäller det tömma — — stopp,
var sitter en landkrabbas syn?
Det kvävdes ett rop, det var alltihop,
så raglade bakåt en man —:
från hans sidomans box föll en väldig bit koks,
som skrek, och som sjönk och försvann! —

Men löjtnanten mumlar trumpen och våt
till svar — kanhända till svar:
»Vad menar den stirrande satan? En båt?
En däckstross? Vad menar han, karl?»
Och han knäpper sin rock, och han svär på en skock
landkrabbor, han önskar för hin —
konkurrensen är hård, och det gäller rekord,
och ordern är full maskin!

*

Å, ni tappra små sjömän i skans och på däck,
jag har sett, när ni brottats i byn;
jag har brottats som ni, och min bleknande skräck,
den har fötts av en annan syn:
en med slappnade drag och med kisande svag
stackars blick, förpinad och skum,
och han rörde sig trött, och han såg på mig slött
ur sitt sjudande ångpannerum.

BLÄCKHORNSLEGIONEN.

Jag ser dessa bleka soldater
av arbetets bläckhornslegion
med tama och tafatta later
och snedgångna klacken på skon,
jag ser dem var dag exercera
efter order av stora och små:
»Marschera och ej resonera,
där är er paroll — ni förstå!»

Den sotige mannen av blusen,
han är dock en siffra ibland,
när han multipliceras med tusen
och sänker sin verksamma hand.
Han är dock den mäktiga tuva
som lasset kan stjälpa sig på
vid fabrik eller bruk eller gruva,
när han ropar: »Så strejka vi då!»

Jag ser dessa bleka soldater
av arbetets bläckhornslegion,
som ej fingo pockande later
och ej fingo högröstad ton,
som halvmätta tacka för maten
och lönas med koppar för guld,
som kallas för extra i staten
och extra få klä sig på skuld.

De kommo från kyffe och stuga
med ungdomlig vilja och flit.
Och det gällde att skrapa och buga
för att få sitt latin på kredit.
När nådkost och hemhjälp med läxor
det ena det andra betalt,
fick Himmelen sörja för pjäxor,
om Himmelen gjort det för svalt.

De stretade trumpna och trogna
i skolans rekrytexercis,
tills en censor gjorde dem mogna
som sitt fosterlands bläckhornsservis.
Den dan då man tagit studenten,
den dan då man ingenting vet,
en hemlighet har den i vänten,
en skadeglad statshemlighet.

Marschera och ej resonera,
marschera och stramt hålla ut,
fast skulderna skockas allt flera
och åren bli många till slut —
där är nu den frukt, som de plocka
av ungdomens grådask och slit,
och harmas de, heter det: »Bocka»,
och hungra de: »Hör inte hit!»

Ja, ville ni, bleka soldater,
blott stegra er bön till ett skri
och skräna med pockande later
om orätt och statstyranni,
jag vill se, om magnaterna våga
att vägra en knythand betalt,
ni som stå där och fråga och fråga
och vänta och vänta lojalt!

Om alla de ryggarna höjdes,
som kröktes av mödan i kut,
om alla de nackar, som böjdes
i tålamod, rätades ut,
det bleve en skrämmande skara
av alla, som svultit lojalt —
det bleve en växande fara
att vägra dem skäligt betalt.

Men nej, dessa bleka soldater,
de äro en tålig legion,
de hava så tafatta later,
de tala i bedjande ton;
de vilja ej kallas en fara,
och ryggen har stelnat i kut:
de kunna blott bocka och svara
»förlåt», när det ropas »vet hut!»

BARNEN.

Alla tofflorna små,
hur de smälla och slå,
alla flinka små tofflor av al eller sälg,
hör, med knäpp och med kläpp
och med läpp invid läpp
hur de trotsiga trumma revelj!
Hör, hur hundrade kraftiga strupar ge hals:
där bestäms, där benämns, där beskrivs, där befalls,
där blir gurgel och gnäll
för en halv karamell
och en drabbning för ingenting alls!

Där är lunga i bröst,
de ha ljud, de ha röst,
de ha skaffat sig rösträtt varendaste en.
De ha mod, de ha arm
att ge luft åt sin harm
och i nöden två klämtande ben.

Där de kippa i tofflornas kläppande klamp,
de ha kinder, som tvås utan tvål eller svamp,
de ha stretande hår,
de ha smutsiga tår,
de ha näsor, som tala om kamp.

Där är skratt, där är tjut,
ty där delas det ut
en salut och en stut mest varannan minut.
Där är ingen respit,
ingen ockrarkredit:
är du skyldig ett rapp, så ro hit!
Efter »vänta-du-bara» vips »där-skall-du-ha»,
efter »o» eller »aj» strax flinkt ett »hurra»,
och byter i storm
en näsa sin form,
alla former på näsa ä' bra.

Till fönstret det når,
där misslynt jag står
och grubblar och undrar på dig och på mig,
på hänsynens fred
och på feghetens med
och på blickars och gliringars krig
och på allt, som är dumt, som är tomt, som är smått,
som skall varda de växandes fädernelott,
och på allt, som är tamt
och stadgat och stramt
och mätt efter skräddaremått.

När de skratta, de små —
att jag slapp höra på,
när det skrattet skall vissna till gubbaktigt flin,
till ett flin av ett fån,
till en gnäggning av hån,
till ett sudlat och vämjeligt grin,
till ett lismareleende sliskigt och sött,
till ett döende löje, förtvivlat och trött,
till ett världsmannaskratt
behärskat och matt,
till ett allvar, där leendet dött!

Men de tofflor, som smällt
sin mening så gällt,
skola tystna för mjuka och tassande skor.
Dessa naglar med rand
av gatornas sand
skola bytas mot indragna klor.
Dessa lungor, som vråla i himmelens sky,
skola lära sig viska i lä och i ly,
skola stängas för luft,
skola taga förnuft,
skola neka ge färg åt er hy.

Dessa läppar, som brett
gett ord åt sitt vett,
och som vrickat med ovett sin käke ur led,
skola varda en tunn
och ljugande mun,
som läspar om prut och om fred,

skola varda en blomstrande frossareläpp
om en själ, som är öde och torr som en stäpp,
skola tappa sin klang
liksom strängen, som sprang,
liksom klockan, som miste sin kläpp.

Dessa själar med mod
av ett hälsosamt blod
skola vattnas med humanitetens moral,
skola vänjas på lek
vid gråhet och svek,
skola byta batalj i förtal,
skola måttfulla välja sin gyllene stig,
skola fuska i blickars och gliringars krig,
skola sladdra en fras
från ett kaffekalas,
skola sladdra med dig och med mig.

Ty så mången skulptör
kan sin konst, som sig bör,
och en barnsjäl är sällan av sten, men av ler,
och den formar sig lätt
både vridet och rätt
efter vinken, som konstnären ger.
Men det pinar i blicken, som tvingas se på,
hur till ynkryggsjälar de forma de små,
hur som rävar och lamm
till sitt tidevarvs skam
deras miniatyrbilder stå.

Utan kraft, utan klo —
eller nej, jag vill tro,
jag vill tro på min aning om framtidens barn:
av en friare fläkt,
av en starkare släkt
än idéernas flaxande flarn.
Jag vill tro, att ett stoltare liv blir dig unt
än att stoppas i fack och sorteras i bunt,
vill ej tro dig så skör,
att en slug modellör
modellerar dig genast till strunt.

Ty jag hör, hur de slå,
alla tofflorna små,
alla flinka små tofflor av al eller sälg,
och med knäpp och med kläpp
och med läpp invid läpp
hur de trotsiga trumma revelj!
Och jag hör, huru hundrade strupar ge hals:
där bestäms, där benämns, där beskrivs, där befalls,
där blir gurgel och gnäll
för en halv karamell
och en drabbning för ingenting alls.

Jag vill tro på en tid
med en tapprare strid,
med en stoltare stråke, en bredare ton,
på en ätt, som ej lätt
skänker efter sin rätt,
om den köps med en revolution.

Jag vill tro på ett odödligt gry hos de små
till att tänka och trotsa och hurra och slå,
till att fäkta sig fram,
där de gamle med skam
som krypande lismare gå!

TIGGARNAS FOSTERLAND.

Vårt hemland, det är våra trasor,
vårt hemland vår tiggarekost.
Blott sommaren tänder oss brasor
för vinterns och vårarnas frost.
Vårt hemland är stenhårda marken
och stenhårda herrars förakt,
vårt hemland är knuffen och sparken
av envar som har lust och har makt.

»Vårt hemland, vårt land är i fara,
till vapen att värna vårt land!» —
Det är rikemans fosterland bara,
som kan fresta en rövares hand.
Låt de rika för mat och för brasor,
för kläder, för njutningar slåss —
vårt hemland, det är våra trasor,
vårt hemland tar ingen från oss.

»Förrädare, skälmar I ären,
som ej ömken ert land i dess nöd!»
Drag i fält, ni vid rikemanshären,
vårt hemland är tiggarebröd.
Drag i fält, ni som diats av spenar,
edert land är en kelande mor —
vårt hemland har närt oss med stenar,
vårt hemland har smekt oss med klor.

Drag i fält, ni, när trummorna rulla,
och när fanorna braska sin stråt —
drag i fält: ni ha ränslarna fulla,
och befordran skall följa er stråt.
Drag i fält, ni som valt edra fäder,
ni som ärva en rikemansbörs,
drag i fält, ni, i nysydda kläder
och försvara ert land, om ni törs!

Drag i fält — när ni vunnit bataljen,
skall ni mötas med blommor och tal,
och den tappraste höstar medaljen,
och en greve blir nämnd general.
Och freden ger ära och byten
och ämne för dikt och för dröm —
ja, freden belönar rekryten
med träben och tidningsberöm.

Drag i fält — när ni tappade slaget,
när ni komma som hemlandets skam,
då, kamrater av tiggarelaget,
då är tiden att våga sig fram.
De ha flyktat för slagfältens fasor,
de ha svikit sin kelande mor:
vårt hemland, det är våra trasor,
det skall värnas med tänder och klor.

Till vapen, ni tiggarkamrater,
för luften, för hånet vi slåss!
Vi äro som födda soldater,
ty intet förloras med oss.
Vi tarva ej valthornens toner
och trummans förledarelåt —
vi föddes till mat för kanoner
och dö utan liktal och stånt.

Till vapen, försvarom vårt rike,
kamrater vid traskompanit —
än sen, om man dör i ett dike,
man var nära att ta batterit!
När kanonerna upphört att dundra
och granaten att plöja upp sand,
skall man hitta de trasiga hundra,
som försvarat sitt fädernesland.

GYLLENE UNGDOM.

Buttert och slött de dåsa
i hörnet på stamkaféet.
Ännu smälta de maten,
än är det långt till kvälln —
slumrande bakom giporna
lurar det vassa speet
likt en soldat, som halvväckt
väntar morgonappelln.
Stundom i tobaksröken,
ringlande mjukt och tätt,
tindrar det av en finfin
egyptisk cigarrett.

En är poet. Kritiken
jublade vid debuten
högt åt hans höstligt rusande
ruttnade-löv-bouquet —
gammal och ung i vällust
slickade sig om snuten,
som när den stinkande osten
vädras av en gourmet:

här var Verlaines förbrändhet,
frankheten hos Musset
och romarnes sista visdom:
»Människa, plocka minuten!»

Den prisade sover på festen
han firat den senaste natten,
vid musiken av spruckna skratt,
åt den heliga Astarot.
Öl hette gårdagens lösen,
i dag är den vichyvatten,
i dag vill sömnens gudom
sin andel av Istars blot.
Över de brända dragen
nätterna farit hän.
liksom när frosten bränner
en skogsängs spirande trän.

Men som karyatider
åt taket på ärans trappa,
fyra vanliga dödliga
vänta på halvgudens tal,
sörpla i väntan whisky
och härma poetens slappa
drag och hans slappa hållning
och även hans slappa moral,
flina som mästarn åt allt,
som ej ryms i en whiskypokal —
och tigga ännu som han
sina whiskypengar av pappa.

Snart skall den sovande vakna:
kaféets kronor tändas,
gatorna skymma gråa,
och ljuvt gryr sorlande kvälln.
Snart skola hånskratt kvittra,
idéer och drömmar skändas,
sagor och luftslott ramla,
så glasen skallra vid skrälln.
Snart skola stormän dräpas
av giftindoppad stilett,
medan det stilla tindrar
ibland i en fin cigarrett.

Sist skall han stiga kanske
på bordet och deklamera
inför en ung, beundrande,
plirögd kafépublik,
härma, begyckla, håna,
förvända och persiflera,
leka med allt som bollar
blott för sin estetik
och ångande rosor strö
över mördade drömmars lik —
hör du ej redan ungdomen
stampande applådera?

Hör du ej redan ungdomen—?
Släkte, jag hör det redan
liksom ett dån, som dövar
kaféernas surr av mygg,

liksom ett brus, som svalkar
i kvalmet den kranka ledan,
liksom ett vin av gissel
över er slappa rygg —
släkte, jag hör bland surret
hans rullande trummors ton,
som mitt ibland dömda veklingar
bygger despotens tron.

AXEL DANIELSSON.

Och det var Axel Danielsson,
han tände ett stort parti;
vi alla, som slåss för frihet,
hans yngel äro vi.
Oss alla, som tiden flamma bjöd,
oss tände de gnistor, han spritt:
vad frihet vi nå, från hans eldande glöd
låt släktet aldrig bli fritt!

Jag stod som barn och som ung student
för hans unga hövdingsstol,
där de röda fanorna lyste
som flammorna kring en sol.
Men var för en solgud för mörk hans blick
och för svart och för vild hans man —
han syntes en krater, där lavan gick
ur massornas stolta vulkan.

Den vrede, som bundits i hundra år
med vart knystande skratt och skri,
nu rullade ur sitt Etna
i en åska glad och fri.
Den tanke, som ingen fått tänka förr,
hur pinad den längtade ut,
nu steg ur en eldsjäls öppna dörr
i utbrottets kraftminut.

Och det var Axel Danielsson,
han tände ett stort parti;
vi alla, som slåss för frihet,
hans yngel äro vi.
Oss alla, som tiden flamma bjöd,
oss tände de gnistor, han spritt:
vad frihet vi nå, från hans eldande glöd
låt släktet aldrig bli fritt!

Och var han en krater i dån och brand
och skrovlig och rämnad som den,
pedant, låt rämnorna vara,
du murar dem aldrig igen:
en krater, som mal som sin egen kvarn,
så stoftet virvlar i skyn,
för gudar och för människobarn
han är dock en väldig syn.

POMPEJI.

Pompeji, Pompeji, du sover
på kanten av slocknad Vesuv
och njuter i ljumma alkover
din säkerhet sorglös och ljuv,
Pompeji, Pompeji, du blundar
för krönikans varsel om fall,
du leker och ler, när det stundar
en sprängande domedagsknall!

De axla sig bara, de lärde,
åt varsel, som dåren förskräckt:
»Vulkanen? Ett prov utan värde!
Vulkanen? Vulkanen är släckt!
Ty sår, som så länge sig ärra,
hur mäkta de mer bryta opp —:
vår moder, vår åldriga Terra,
så gammal till själ och till kropp!» —

Och alla de lärda och visa,
belåtna med lärdom och vett,
gå glada att sova och spisa
i tro på den trygghet de gett.
Och mänskorna dansa och löpa
och plana sin morgondagsplan
och syssla och sälja och köpa
på kanten av slocknad vulkan.

Pompeji, det skymmer till natten,
den sjunker så tyngande kvav —
där lägger sig sömn över skratten,
en sömn som en sömn i en grav.
Men över de sovande smyger
sig döden så tyst som en tjuv —
det ryker — det bolmar — det flyger
en eldstråle upp ur Vesuv.

Hon vaknar, mor Terra, den gamla,
vars ungdom de mente förbi,
och ärrteorierna ramla
så lätt som envar teori.
Vulkanen bevisar sitt värde,
nyss släckt, nu ett brusande bål,
vulkanen, som svarar de lärde
med fakta av aska och kol.

Ty vismän, det grinande hånet
är bara ett grinande hån
emot det bebådande dånet,
som mullrar därunderifrån.
Och hånet, som glimtande tändes
i ögat av lärdomens uv,
släcks förr än vårt mänskoeländes
lättslumrande, starka Vesuv.

Nej, aldrig så vitnade hjässor
och aldrig så ung teori
och alla basarer och mässor
ej släcka en gnista däri.
För dagen kanhända han spaknar
och kuvar sitt jäsande svall —
det kommer den stund, då han vaknar,
med sprängande domedagsknall.

Den kommer i glädje och fasa,
den kommer i mörker och ljus
med andar, som jubla och rasa
i brinnande, brakande hus,
den kommer med klämtande klockor
och skrällar, som eka igen —
då kanske av människodockor
på nytt det blir kvinnor och män!

Den kommer med vältrande lava,
en ringlande, stängande mur,
att säkert förseglad begrava
en unken och falnad kultur.
Den kommer med obrutna släkten
och obruten, jungfrulig jord,
den ljusa, välsignade väkten,
som finner förlossningens ord.

— — — — — — — — — — — —

Men bort i ett blånande sekel,
då vismän bli visa som vi
och minnet av vårt Menetekel
är sagolikt glömt och förbi —
då komma de vise och lärde
och gräva och leta oss fram
och finna vulkanernas värde
i — skyddande aska och damm.

MARTYRER.

Martyrer för en helig sak,
jag ser patrasket släpa er
inunder samma skammens tak,
som gömmer tjuvar, och jag ler.
Vad ler jag åt? Åt er? Åt dem,
som tro sig gagna staten så?
Åt tjuvarna? Åt dem, som spå
din undergång, Jerusalem?
Ho vet? Törhända ler jag åt,
vad fordom skulle väckt min gråt.

En helig sak? Vad heligt mer
har tiden lämnat kvar åt oss?
En stolt kultur? Den slår man ner!
Ett idogt folk? Det kan ej slåss!
Ett fosterland? Det säljes nu
åt den, som bäst och billigast
försvarar det och guldets kast
mot folket — som är landet ju!
Den helga tron? Vem dräpte den,
om icke trons och kyrkans män?

Och dock — profet, ditt ord blev bragd,
blev mångas fruktan, mångas hopp.
Din gärning, fastän blygt försagd,
den lyste i vårt hjärta opp.
Ditt ord blev gnistan till en brand,
ditt ord blev slaget mot en länk.
Var allt blott ögonblickets skänk,
blott knuffen av en osedd hand?
Ty endast av din gärning vet
jag visst ditt sinnes helighet.

Så var den helig dock, din sak!
Jag ser patrasket släpa dig
inunder samma skammens tak,
som gömmer tjuven under sig.
Vad ler jag åt? Jag ler ej mer,
blott solen gitter le åt allt.
Den varma solen ler så kallt,
den följer icke med dit ner,
den bara lyser på ditt tak,
martyr, som lider för din sak!

Men det var samma gamla sol,
som lyste Kristi vandring ock
till domaren Pilati stol
med samma dumma gamla flock.

Och samma sol skall lysa jämt
på samma väg mot samma mål,
det frälsarkors, det kättarbål,
där alla hjältar möte stämt.
Och samma sol hon ser och ler,
tills hon en gång ej gitter mer.

O släkte, vilken sorglig lott
blev din — att håna, dräpa allt,
som drömmens gudagnista fått
och dristat ge sin dröm gestalt!
Du fäller domar varje stund
och ångrar dem i tusen år.
Du är Pilatus, och du går
hans sekellånga gatloppsrund
och lär dock intet av din skam —
och bär så evigt s a k e n fram!

DET DÖDA SPRÅKET.

Det skälvde som sorg i hans stämmas klang
och den rakade munnens smil,
när upp i katedern han höll en harang
om en jämmerligt blodad stil:
»Nu barkar det rakt i förfallet, gossar,
med skolan och akademin!
Jag rodnar för er, jag blossar
och blyges för ert latin!»

Då böjde sig trettio pannor små
i skam över böckerna ned,
och satt där en bängel så hård som två,
så böjde sig bängeln med.
Ty visst var syntaxen krånglig att lära,
ja, värre än geometrin,
men adjunkten höll man i ära,
desslikes hans svåra latin.

Stolt speglades under var trotsig lugg
den gamles sällsamma värld,
och i leken skiftades månget hugg
med hans korta romaresvärd.
I järnbenskenor och tagelbuskhjälmar
legion skred tätt vid legion,
medan spejande galliska skälmar
uppskrämdes av buccinans ton.

Man gick över Rubicons säviga å
med örnar framför sin front
och såg Capitoliums tempel stå
ur Latiens slätthorisont.
Man följde den oövervinnlige Cæsar
kavat i den Tiondes led —
tills senatens lismande mesar
i bakhåll stött honom ned.

För trettio häpnande parvlars syn
steg skimrande underfull
den eviga staden högt mot skyn
med gavlar av marmor och gull.
Och Gracchernas kamp och slavarnas pina
fick gensvar ur kraftiga bröst,
tills »Quousque, o Catilina»
adjunkten upphov sin röst.

Av hjältar och vise en väldig rad
framgingo för pojkfantasin,
och alla de bodde i Ciceros stad,
och alla de talte latin.
Man kände sig liksom i släkt med Scipioner,
med folket av vilja och stål,
när man härmde i stammande toner
erövrarnas modersmål.

Välan, det är sant, det är länge se'n dess,
och somt är ej längre sig likt,
och vulgus, som pengar skapt om till nobless,
lagstiftar för lärdom och slikt.
Man ler i sin visdom åt skalden från Manto,
sin visdom, hembakt i byn,
och man bildar sig med esperanto
och den nyaste nyårsrevyn.

Men ibland inför samtidsrösternas klang
och samtidsfrasernas stil
mig rinner i minnet adjunktens harang
och hans sorgsna, straffande smil:
»Nu barkar det rakt i förfallet, gossar,
med samhällsfilologin —
jag blygs för er, bönder, jag blossar,
ni knoddar, för ert latin!»

E PUR SI MUOVE!

Och dock — står tiden aldrig still,
vad makt, som bjuder den sin spets,
ty den som vill och icke vill:
allt slukas av dess jägarhets.
Vad trots, som tror på fasta torn,
vad sten, som slungas av en blind:
de äro lätta sandens korn
i famnen på en virvelvind.

Och gnolar trötthetsvis en höst
sitt hånande förbi, förbi,
och härjar den i alla bröst
de vårens frön, som grott däri —
en dag, när härjarns timma slår,
är sorgen glömd och bytt i sång,
och lika tanklöst glad en vår
och lika stolt en soluppgång.

Och skifta vapnen, är vårt mål
ett bondehus, ett fursteslott,
i alla vapen tarvas stål,
om sablar eller pennor blott.
Och går du mot en mynnings larm,
och trotsar du ett ögas hat,
de sikta bägge mot din barm,
de kräva bägge mod, soldat!

Som Capua för Hannibal
har vilan månget gömt försåt,
och han skall säkrast nå sitt fall,
som tröttades av ärans stråt.
När solen steg med nytänt sken,
där hären drog till striden fram,
den lyste många dödas ben
och mången vilas trötta skam.

Och dock — står tiden aldrig still,
vad makt, som bjuder den sin spets,
ty den som vill och icke vill:
allt slukas av dess jägarhets.
Vad trots, som tror på fasta torn,
vad sten, som slungas av en blind:
de äro lätta sandens korn
i famnen på en virvelvind.

UPPLYSNING!

Hell mannen, som skänkte oss krutet,
ty krutet är gott:
det sprängde i spillror till slutet
rovriddarnas slott!
Hell honom, som skänkte oss alla
en gång i en snilleingiven minut
det krut, som får fästen att falla,
som aldrig besegrats av krut!

UNGDOMSMARSCH.

Fram i arbetets här och fram i ungdomens led
under röda standar, om ditt hjärta där är med:
vill du känna dig ung, och vill du kämpa dig fri,
se, här är frihetens skara, och de unga äro vi.
Där i sång vi gå fram, och där vi storma fram i strid,
för den ärliges id skall gry en ljusare tid:
vi gå fram som en vår, då alla bojor brista loss,
vi ha sol, vi ha sång, vi ha segertro med oss.

Vi gå fram, fram i kamp för allas frihet och rätt,
och vad tungt är för en, blir för mångas skuldra lätt,
ty står orättens borg än som ett bärg på sin grund,
vi sätta hävstången till och bryta ned den i förbund.
Den skall ned, ned i grus, och över fogdeborgar grå
skola plogarna gå och skola stugorna stå:
den skall ned, ned i kamp, och när vi redeliga stritt,
då är friheten vår, då är Sveavälde fritt.

Vi gå fram för vårt folk och för vårt fädernesland
till att lösa dess garn och förtryckets tunga band,
till att tända dess ljus, att det ser sanningen klar,
och till att värna dess liv mot både fogde och barbar.
Denna jord, den är vår, där andra breda sig förnöjt,
denna jord, som vi röjt, som vi byggt, och som vi plöjt:
fram till strid för vår rätt, så sant vi kallas svenskar än,
ha de rövat vårt land, vi erövra det igen!

UNGDOMENS FÄDERNESLAND.

Allt ungt äger samman ett fädernesland,
ett hemland av tro och av drömmar,
där borgarna bindas av brodersband
och i hjärta för hjärta det ömmar.
Så ofta till kamp våra härar vi ställt,
för ungdomens hemland vi drogo i fält.

Det rasar en vild och förtvivlad strid
för vårt hemland av tro och av drömmar;
den kräver sitt offer av tid efter tid,
och rött genom hävden det strömmar.
Men vart löfte, som bryts, och vart mål, som hinns,
är en tappad eller en vunnen provins.

De svika, de svika sitt fädernesland,
sitt hemland av tro och av drömmar;
de svika för bröd och för kärliga band,
de flykta med hängande tömmar,
de lämna åt fienden ut sitt banér,
de unga, som ej äro unga mer.

Men somt är förgyllning, och somt är guld,
somt glas och somt diamanter —
ej alla svika sin ungdoms skuld
som flyktingar och emigranter,
och stundom än under hår, som blev vitt,
har ungdomen hållit sitt hemland fritt.

Och vore mörker all jordens rund,
i ljus ligger landet av drömmar;
det kommer oss närmre i hoppets stund,
när hjärtat sjuder och strömmar —
vi drömma det flyttat till jorden ibland,
vår dröms och vår framtids solstråleland.

Å, SKAM ÅT DEM, SOM SKRÄMMAS...

Å, skam åt dem, som skrämmas
av sår, de själva stungit!
Å, skam åt dem, som skämmas
för röda ord de sjungit!
Väl ekar ej i dag min röst
av sång hon sjöng i går,
men samma bröst
fött tonerna från både höst och vår.

O ljuvt det är att sjunga
i vår- och förvårstider,
när fri ur hjärtat unga
den unga sången glider
och ingen visdom lagt sordin
på stämmans silverträng
och melodin
är samma en, som hörs från skog och äng.

O ljuvt det är att rasa,
när unga bojor trycka,
att slösarlikt kalasa
på drömmens framtidslycka,
att vara kung av Fantasin
och bjuda från sitt slott
sitt unga vin
åt alla dem, som annars suktat blott.

I sångarhjärtats salar
en evig oro spökar,
och jublets näktergalar
och nödens sorgegökar,
de bygga bo och byta gren,
som orons viskning vill,
och hitta se'n
ej bo't, som hörde deras första drill.

Men upprorssång skall klinga,
så länge livet knoppas,
och ungdomsvrede stinga,
så länge ungdom hoppas,
och våra egna vilda ord
och våra drömmars sång,
när vi bli jord,
dem sjunga lärkor på vår grav en gång.

SÅNGEN.

När sången på silverne vingar
oss brusande flyger tillmötes
och rymden omkring honom klingar,
som bräddfull av toner den götes:
då öppnas de dödligas sinnen
likt blommornas solkyssta kalkar,
och dunkla och tjusande minnen
förlösas ur tystnadens tvång.
Det tommaste öga kan tåras,
kan tändas av plötsliga skalkar,
det kallaste hjärta kan våras,
bestrålat av smältande sång.

Ty sången är solen, som, gjuten
i själen med tonernas strålar,
förtrollar vår värld på minuten
och livet med blommor bemålar.

Då hägra de fagraste nejder,
dem hoppet och kärleken smycka,
då glömmas de bittraste fejder
likt barndomens lekar en gång.
Av vänner vi hälsas och svaras,
vi gråta, men gråta av lycka,
ty liksom i himlen förklaras
de dunklaste gåtor i sång.

Vi andas i feernas zoner
den balsam, som strömmar ur Eden.
Det brustna det läkes i toner,
och striderna domna i freden.
Vi se av det sanna och goda
hos oss och vår ringaste like
långt mer, än vi annars förmoda
i vardagen kulen och trång.
Ty lejonen sämjas med lammen
i tonernas tusenårsrike,
och änglarna sjunga sitt amen
till mänskornas saliga sång.

När sången på silverne vingar
oss brusande flyger tillmötes,
en kedja med hjärtan till ringar,
oss tyckes, kring världen det slötes.

Vart hjärta, som sorgset och ensamt
i tystnaden kämpar och lider,
det sonas i sången gemensamt
med alla, som sonas däri.
Oss tyckes, som portarna springa
till gudomens himmel omsider,
och genklangen höra vi klinga
från stjärnornas världsharmoni.

— — — — — — — — — — — —

Låt upp, o du sångernas himmel,
din drömport för människobarnen
att lysa i sorgernas vimmel,
att lösa ur gruset och garnen!
Och låt våra tjänande röster
få komma med frid, när det kvällas,
få komma med hoppet ur öster
till vardagen kulen och lång!
Och låt oss få leda ur töcknen
med toner, som härma de sällas,
den skara, som villas i öknen
förutan en eldstod av sång!

Låt upp, o du tonernas ängel,
som nalkas på silverne vingar,
vart bröst med din magiska stängel
och rör det, så ljuvligt det klingar!

Och bind som i himmelens boning
allt stridigt, som såras och lider,
på jorden i kärlig försoning
och giv det sin lycka däri!
All världen den kämpar och blöder:
i sången, i sången omsider
vi foga oss samman som bröder,
som toner i Guds harmoni!

BELGIENS KLOCKSPEL.

Liksom i en flock av flickor lyser upp en särskilt vacker,
så bland hallar och palatser, så bland bodar och baracker,
så bland magasin och master steg ett rådhus stolt och grant,
som ett rådhus kunde vara nästan bara i Brabant,
steg en dôm så skön, att blicken sporde sig: är detta sant?
Sådan skönhet, är den möjlig, möjlig ens uti Brabant?

Genom hjulens brus och buller i de rökigt svarta städer,
där Meunier åt bronsen lånat nutidslivets vardagskläder,
hördes högt från dôm och rådhus som en ständig högtidssång

klockspel stämma in med klockspel, carillon med carillon,
hördes genom livets allvar dagen lång och natten lång
som ett festligt löje ringa carillon med carillon.

Det var Flanderns muntra löje och vallonens eld i blodet,
det var under söckenslitet söndagslynnet, ungdomsmodet,
det var under arbetsveckan som en klang av karneval,
som en glimt av söderns flamma genom nordens frusna skal,
som ett skratt av sköna kvinnor, som ett brus av backanal,
som en eruption av glädje genom nuets lavaskal.

Så i röken och i töcknet över ångans sekeltimma
tycktes sagans tider leva, syntes drömmens spiror glimma.
Höviskt och burgundiskt rördes livet ännu dagen lång,
medan sina körer sjöngo carillon med carillon:
över sammetsmattor fördes festens tåg i passhästgång
än som förr vid sköna flickors silverklara carillons.

*

Tyst är allt. Bedrövat tiga carillonens glada toner.
Tyst är allt. Av Belgiens klockspel gjuta preussarna kanoner.
Malmen skall ej ringa glädje, kvinnoskratt och rosenblom,
den skall ringa Hohenzollerns högfärdslösen, rå och tom.
Malmen skall ej prisa livet, den skall prisa död och dom,
den skall prisa dårhuskejsarn, som försökte härma Rom.

Handelsresande i storhet, skövlare med clownfasoner,
hör du månne, vad de sjunga, Belgiens carillonkanoner?
Lyssna riktigt, men försiktigt, ty de prisa ej ditt brott!
Stöpta om i preussarformer, belgare de äro blott.
Du förbjudit Belgien skratta — hör du det ej skratta gott,
skratta med ett dunderlöje, med ett skratt i varje skott?

Fabrikör av billig grannlåt, du, som andras malmer stöper,
du, vars heder är ett papper, du, som andras heder köper,

du, vars hjärna är en muskel, buren på en läskestång,
du, som trodde världen fångad i ditt nät av lögn och tvång:
hör, din rövarbragd skall leva som en evig smädesång,
sjungen med kanonens styrka av en belgisk carillon!

INNEHÅLL.

V.

STÄMNINGAR.

Jag löser dig, lilla visa... (1909) 7
Nyår (1917) 9
Snöklockan (1909) 11
Ung kärlek (1919) 13
Till Canidia (1897) 14
Sten (1900) 16
Rast (1900) 17
Den kallas våren... (1912) 20
Två anleten har våren! (1918) 22
Om våren (1899) 23
Nu hälsa vi på våren... (1918) 24
Vår (1901) 27
Sommar (1905) 30
Sommardrömmeri (1917) 32
Rosen (1917) 34
Ack, jorden är en härlig... (1916) 37
Moln (1917) 39
Jul på havet (1907) 41
Bjällerklang (1903) 44
Som palatsen i Österlanden... (1901) 48
Orestes och Pylades (1899) 49
Fången (1918) 51
En violin (1917) 53
Profeter (1901) 57
Flygkonsten (1909) 59
Min protektor (1901) 61
Bäcken (1898) 64
Vad vet du...? (1901) 65

Aforismer. I (1907) 66
„ II (1898) 66
Sunt och sjukt (1910) 67
"Djup" (1910) 68
Kvällning (1909) 69
Örnen (1910) 70
Höst (1910) 71
Sju svanor flögo... (1916) 72
En gång jag är död... (1909) 74
Pilskytte (1903) 75

VI.

KÄRLEKSDIKTER. I.

Skogsråt (1904) 79
Livets källa (1904) 82
Mellan Muspel och Nifel (1904) 85
Till min hustru! (1907) 88
En juldikt (1907) 91
Midsommarbrud (1913) 94
Jag tillbad dig! (1909) 97
Hennes dikter. I (1910) 98
„ II (1910) 99
„ III (1910) 100
„ IV (1910) 100
„ V (1910) 101
Till henne. I (1910) 103
„ II (1910) 104
„ III (1910) 105
„ IV (1910) 105
„ V (1910) 106
Näckrosorna (1910) 107
Serenad (1909) 108
Barcarole (1909) 112
Flygskeppet (1909) 114
Kärlek (1913) 118

VII.

KÄRLEKSDIKTER. II.

Kvinnan (1916) 123
Epithalamion (1917) 126
Dans (1918) 130
Vid källan (1918) 131
Kyssar (1918) 134
Vilse (1916) 135
Vi stå i en gudoms hägn... (1918) 138
Mötet (1918) 141
Den vackraste (1915) 142
Kvinnomun (1911) 143
Tårarna (1915) 144
Din smärta (1916) 145
Sångmön (1914) 146
Rosor (1917) 147
Ön (1917) 149
Rägnbågen (1915) 150
Othello (1915) 151
Solen (1916) 152
Vem är du? (1918) 153
Du! (1918) 156
Med vita hår (1918) 160
Prinsessan (1911) 161
Evigheten (1918) 162
För dig! (1909) 164

VIII.

HEMMET.

Mitt hem (1905) 167
Hon (1905) 170
Stugan (1916) 173
Barn (1910—1913) 176
Min lille gosse (1909) 179

Skolritt (1910) 182
Maj (1911) 185
Den gamla apeln (1918) 188
Blott ett litet hem... (1908) 192

IX.

SAMHÄLLET.

Havet (1905) 197
Den röda sidan (1906) 199
Hjälten (1918) 201
Håll ut din tid! (1915) 203
Vägarna (1903) 205
De anonyma (1905) 207
Röd (1901) 208
Spioner (1900) 210
En arbetare (1903) 211
Arbeterskan (1905) 214
Utanför (1903) 217
Yrhättan (1903) 220
Havets arbetare (1909) 225
Bläckhornslegionen (1902) 230
Barnen (1902) 234
Tiggarnas fosterland (1901) 240
Gyllene ungdom (1903) 243
Axel Danielsson (1906) 247
Pompeji (1901) 249
Martyrer (1916) 253
Det döda språket (1912) 256
E pur si muove (1902) 259
Upplysning (1907) 251
Ungdomsmarsch (1903) 262
Ungdomens fädernesland (1903) 264
Å, skam åt dem, som skrämmas... (1909) 266
Sången (1916) 268
Belgiens klockspel (1917) 272

LSwed.
O 845s
227421
Author Ossiannilsson, Karl Gustav
Title Samlade Dikter. Vol.1-2 in 1
NAME OF BORROWER.
DATE

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU